

Incipit speculū be
ate marie vginis cōpilarū ab humili fra
tre Bonauentura.

Bonaz ut ait

Qbeat⁹ Hieronym⁹. Nulli du
biū est. qn totū ad glām z ad
laudē p̄tineat dei d̄cqd̄ digne

genitrici sue impensum fuerit. iō ad laudez
z glām dñi nr̄i iesu christi aliq̄ de laude et
glā gloriofissime m̄ris eius promere cupi
ens. dulcissimā eiusdē m̄ris saluationez p
materia assumere dignuz duxi. Sed certe
ad h̄opus nūmā oīno fateor esse meaz in/
sufficiētiā. p̄pter nūmā materie tante incō
prehensibilitatē. p̄pter nūmā sciētie mee te/
nuitatē. p̄pter nūmā lingue mee ariditatez.

p̄pter nūmā vite mee indignitatez. p̄pter ni
mā p̄sone laudande laudē z laudabilitatē.

Quis nanq̄ materia illā incōprehensibilē
esse dubitat. de qua sanct⁹ Hiero. ea que se
quunt dicens nō dubitat. Quō natura non
habuit. vsus nesciuit. ignorauit ratio. mēs
nō capit humana. pauet celuz. stupet terra.
creatura etiā mirat̄ oīs celest̄. h̄ totū est
qd̄ p̄ gabrielē marie diuinit⁹ nūciat. z per
christū adimplet. Qua de causa de tali ran
taq̄ meloqui indignū fateor. Itē quō sci
entia mea tenuissima. z mens mea obscuris
sima dignas marie laudes excogitare suffi
ciat. cū in his ille illuminatē mentis Ansel
mus deficiat. ait em̄ sic. Lingua mihi defi
cit. quia mens mea nō sufficit. domina. dñā
oīa intima mea sollicita sunt vt tantoz be
neficiōū tibi gr̄as exolūt. Sed nec cogi
tare p̄t dignas. z pudet p̄ferre nō dignas.

Beat⁹ quoq̄ Aug⁹. mariaz alloquens ait.
Quid dicam de te paup̄ ingenio. cuz de te
quicqd̄ dixerō mior laus ē q̄ dignitas tua
meret. Itē quomō lingua mea rudissima.

quomō itēpratiua mea aridissima. i enar
randis marie laudibz non deficiat. cuz ille
differtissime lingue Augustin⁹ dicat. Quid
nos cantilli. quid actione pusilli in laudibz
marie referemus. cū omnū nostrū mēbra
si in linguas verterent̄ eam laudare nullus
sufficere valeret. Item cū laus nō sit specio
sa in ore peccatoris. quomō ego miser pec
cator hō. quō indignissime vite ego homū
eio laudes marie audeam sonare cū in his
illā dignissime vite Hieronymū audiā tre

pidare. sic nanq̄ dicit. Timeo satis z valde
p̄timefco dū vestris cupio parere. p̄fectibz.
ne forte sicut improbz. ita et indign⁹ lauda
tor iueniar. p̄fecto cū nec sc̄ritas. nec facun
dia sup̄peditet vt beatā z glōsā vginē di
gne laudare queā. Itē. Ad qd̄ aque paucil
lū mari addā. Ad qd̄ modicū lapillū mon
ti adijciam. Sed certe cū Maria diuinis
et angelicis laudibz nūmū magnificata sit.
quid nostra. quid p̄cipue mea paruitas
eius laudibus adijcere possit. Deniq̄ bea
tus Hieronym⁹ de ip̄a loquens ait. Vt ve
rum fatear. quicqd̄ humanis dici p̄t ver
bis. minus a laude celi est. quoniā diuinis
z angelicis est excellentius p̄dicata z lauda
ta p̄conijs. a p̄phetis quidē p̄nunciata. a pa
triarchis figuris z enigmatibz p̄signata. ab
euangelistis exhibita z monstrata ab ange
lis venerabiliter atq̄ officiosissime saluta
ta. Nec oīa diligenter pensata. piū lecto
rem. piūmq̄ auditorem mouere debēt me
rito. vt ignoscat mihi quicquid insufficiē
tie. quicquid impericie ei occurrerit in hoc
scripto. Quomō em̄ ego tam insufficiēs cu
dere valerem ea que tante virginis laudibz
digna. tanteq̄ vginis zelatoribz foret acco
moda. cū in his ille tantus zelator ei⁹ z lau
dator beat⁹ Bernard⁹ coarctetur. ait em̄ sic.
Non est qd̄ me delectet magis q̄ de gloria
virginis matris habere sermonē. Et cau
sam huius subiūgens ait. Tanto eam affe
ctu deuotionis amplectuntur. honorāt su
scipiunt (vt dignuz est) vniuersi. vt licz de
ea loqui gestiant omnes. quicquid dicitur
de indicabili eoīpo quo dici potuerit mi
nus gratum sit. minus placeat. minus ac
ceptetur. Hortatur tamen z cōsolatur me
beatus Hieronym⁹ dicens. Et si ad h̄ ne
mo inuenitur idoneus. votis tamen omni
bus cessare non debet quilibet peccator
z laudibus. Beatus etiam Augustinus lo
quens quomodo dei filius matri sue fecū
ditatem veniendo attulit. et integritatē na
scendo non abstulit. Post pauca sic intulit
dicens. Tantum quippe donum dei nec fa
ri possumus. ad eius enarrandam magni
tudinem paruuli. et tamen laudare cōpel
limur. ne tacendo maneamus ingrati. Et
certe vidua paup̄cula q̄ duo era minuta do
ḡissima obtulit. nō p̄pter hoc vt offerre de
buit. quia magis offerre nō valuit. placuit.
Hinc est q̄ ego paup̄ ingenio. imo paup̄ri

Speculum beate uirginis

mus tam scientia q̄ eloquentia hoc exiguum donum. hoc paup̄culū scriptum ad honorem tante regine offerre p̄sumpsi. vt in ip̄o tanq̄ in quodā obscuro speculo simpliciō res eiusdē regine amatores. qualis z quāta sit saltem tenuiter speculēf. Et q̄ idē scriptū ad instar rudis speculi aliquantum representatiū est vite z gratie z gl̄ie **M**arie. ideo nō incōuenienter appellari potest speculū marie. **E**ya ergo benignissima domina mea maria illud exigū munus qd̄ dat tibi paup̄ amicus accipito placite. **T**e em̄ cū hoc munusculo. te cū hoc opusculo salutationis tue saluto. te genibz flexis. te capite inclinato. te corde z ore saluto salutemq̄ dico **Aue maria.** z cetera.

H **M**e maria gratia plena domin⁹ tecū. benedicta tu ī mulieribz z benedictus fruct⁹ ventris tui. **A**udi dulcissima s̄go maria. audi noua. audi mira. **A**udi filia z vide z inclina aurē tuā. **A**udi gabrielem nunciū illū gloriofum. **A**udi fecundationis tue modū miraculosum. inclina aurē tuā ad p̄sensum fructuosuz. **A**udi certe quod a deo patre tibi annūciabit. vide quomō filius dei ex te incarnabitur. **I**nclina aurem spūi sancto q̄ intra te opabitur. **Q**uia ergo habes aures audiendi audi. z in p̄ncipio audiendoz audi inauditaz hanc salutationē **Aue maria.** **H**oc nomen maria. nō a gabriele sed a fidelīū deuotiōe z spūi sancti inspiratiōe interpositū est. **A**ltima quoq̄ clausula videlicet. z b̄nic⁹ fructus ventris tui. nō a gabriele salutante edita. sed ab elyza beth p̄berante addita est. **D**icam⁹ ergo singuli. dicam⁹ vniuersi **Aue maria** zc. **Q** vere gratiosa z venerabilis. **Q** vere gloriosa z admirabilis saluatio vt ait **Beda.** quāto humane cōsuetudini inaudita. tāto marie dignitati est p̄grua. **I**n hac dulcissima saluatiōe quinq̄ dulcissime sententie ordinant. in quibz quinq̄ dulcissime cōmendationes siue laudes s̄ginis insinuantur. **Q** vere dulcis insinatio. **I**nsinuat nāq̄ in his q̄ purissima. q̄ plenissima. q̄ tutissima. q̄ dignissima. q̄ utilissima fuerit virgo beata maria. **P**urissima in quā p̄pter culpe carentiā. **P**lenissima p̄pter gr̄e affluentiā. **T**utissima p̄pter diuinā p̄sentiā. **D**ignissima p̄pter p̄sone sue reuerentiā.

Utilissima p̄pter prolis sue excellentiā. **Q** purissima p̄ culpe carentiā fuerit maria. bene insinuat cū dicit. **Aue.** **R**ecte nāq̄ ei dicit a ye. que ab omī ve culpe immunissima fuit. sicut vtq̄ matrē dei decuit **Anselmo** teste qui ait. **D**ecebat vt homis ill⁹ cōceptio de matre purissima fieret. vt ea puritate qua maior sub deo nequit intelligi virgo illa niteret. cui deus pater vnicū filium quē de corde suo equalem sibi genuit. tria dare disponebat. vt esset vnus atq̄ idē dei et homis filius. **I**tem q̄ plenissima p̄ gratie affluentiā fuerit maria bene insinuat. cū dicit. gratia plena. **E**t vere plena z plus q̄ plena. sicut testat̄ **Anselm⁹.** deuotissime exclamans z dicēs. **Q** femina plena et sup̄ plena gr̄a de cui⁹ plenitudinis exundantia respersa sic reuinit omīs creatura. **I**tes q̄ tutissima p̄ diuinā p̄sentiā fuerit maria bene insinuat. cū dicit. dñs tecum. **D**erito dño p̄nte. dño secū existēte maria specialit̄ tutissima ē. q̄ dñs p̄. dñs fili⁹. dñs. ff. sic fecū est q̄ ip̄a ei specialit̄ familiarissima est. sicut p̄z p̄ beatum **Berū.** q̄ sic dicit. **N**ec tm̄ dñs filius tecū quē carne tua induisti. sed dñs spūi sancti de q̄ cōcipis. et dñs pater q̄ genuit quē cōcipis. **I**tem q̄ dignissima p̄pter p̄sone sue reuerentiā fuerit maria. bene insinuat. cū dicit. b̄ndicta tu in mulieribz. **N**equa q̄ em̄ p̄sona ei⁹ posset nō eē dignissima q̄ tanta benedictione et reuerendissima. **Q**nde iterū stupens z exclamans dicit **Anselm⁹.** **Q** s̄go benedicta z sup̄ benedicta p̄ cui⁹ benedictionē benedicit omīs creatura. nō solū a creatore. sed creator a creatura. **I**tem q̄ utilissima p̄ prolis sue excellentiam fuerit maria. bene insinuat cū dicit. et bene. fru. ven. tui. **A**d saluandū nāq̄ mūdum p̄ hoc utilissima fuit q̄ ip̄a fructū salutis excellentissimū z potētissimū genuit. ad idē deuot⁹ ei⁹ **Anselm⁹.** ait. **P**er fecunditatē tuam dña imūdt̄ p̄ctōr ē iustificat⁹. dñat⁹ saluat⁹. z exul reducit⁹. parit⁹ em̄ tu⁹ dña mūdū captiuū redemit. egrū sanauit. mortuū suscitauit. **V**idet⁹ charissimi ergo quō maria. p̄pter culpe carentiā z imunitatē merito p̄ aue saluat⁹. p̄pter gr̄e affluentiā z imensitatez merito gr̄a plena cōmemoratur. p̄pter diuinā p̄sentiā z familiaritatez merito domin⁹ secum insinuat. p̄pter p̄sone sue reuerentiā z dignitatē merito benedicta in mulieribz nunciat. p̄pter prolis sue excellen-

Speculum beate uirginis

ve resolutionis mortētes incinerantis. De his tribus ve dici potest. **Ue** ve ve habitantibus in terra. **Ue** ergo miserie nascentium est. ve fomitibus nobis innati. quo fm originale corruptionē tam infirmi ad bonum et tam prouidi ad malū sumus. q̄ quilibet cū fomite natus. quilibet p̄ fomite infirmus et plagat⁹ dicere potest illud **Jeremie. l. ca.** **Ue** mihi sup̄ contritione mea. pessima plaga mea. **Ego** autē dixi. **Plane** hec infirmitas mea est. et ego portabo illas. **Sed** heu non solū inest nascentibus ve infirmitatis et miserie auctores ad peccatū inclinātes. sed etiam ve feditatis et culpe paruulos ad irā obligantis. **De** qua **Aplūs** ait. **Omnes** nascimur filij ire. **Q̄** immunis ab isto ve nascitū fuit sanctissima natiuitas marie. que nō solum ab originali culpa sed etiam a fomitibus miseria inquātū ad peccatū ductiuus erat. sic liberata creditur p̄ sanctificationem in utero ut nunq̄ ad peccatū inclinata fuerit in hoc mundo. teste **Bernardo** qui ait. **Puto** q̄ copiosior gratia sanctificationis in ipam descenderit. que non solum ortum eius sanctificauit. sed etiam vitam deinceps ab omni peccato custodierit immunem. **Quia** ergo natiuitas **Marie** tā longe fuit ab isto ve. ideo merito ei dictum est **Aue**. **Tres** ve miserie parientū est illud originalis maledictionis ve. de quo dictus est **Eue**. **In** dolore paries filios rē. **De** h̄ ve plerisq̄ p̄gnantibus dici potest generalit̄ quod domin⁹ de quibusdam p̄gnantibus dicit specialiter **Barthei. xxiiij. cap.** **Ue** autem p̄gnantibus et nutrientibus in illis diebus. **Q̄** immunis ab isto ve fuit p̄gnans et pariens uterus **Marie**. **Augustino** teste qui ait. **Q̄** beata mater ista ē que sine cōtaminatione cōcepit. et sine dolore peperit medicinā. **Quia** ergo **Marie** tam longe fuit ab isto parientū ve. ideo merito dictū est ei **Aue**. **Tres** miserie ve morientū est ve incarnationis. quod homini inflicū est quando peccanti dictū est. **Puluis** es et in puluerem reuerteris. **Unde** tam de ve morientū q̄ de ve nascentū bene intelligi potest quod dicit **Ecclēstici. xli.** **Ue** vob viri impij qui dereliquistis legem domini altissimi. **Et** si nati fueritis. in maledictione nascentur. et si mortui fueritis. in maledictione pars vestra erit. **Ecce** tā p̄ q̄ impij nascuntur in maledictione fomitibus. et mortui erunt

in maledictione pulueris. et tamē solis impijs ve vtriusq̄ maledictionis nō incōuenienter hic inculcatur. eo q̄ ipis et sones periculosior et incineratio odiosior esse videatur. **Deniq̄** iniustis miseria fomitibus nocuior. et memoria incineratiōis amarior et q̄ iustis. **Q̄** longe ab isto incineratiōis ve fuit (vt credimus) corpus marie sanctissimū hoc enim corpus est archa sanctissima dei. quā decuit nō putrefieri. sed ad instar filij sui ante omnem putrefactionē suscitari. **Unde** tam de filio q̄ de matre notabiliter ait. **pheta**. **Surge** domine in requiē tuam. tu z archa sanctificatiōis tue. **Hec** archa de lignis impuribilibus facta est. quia caro marie nequaq̄ (vt credimus) putrefacta est. **Ideo** q̄ bene beatus **Augustinus** ait. **Tam** preclarum thesaurū dignius est celū seruari q̄ terram. tantāq̄ integritatem merito incorruptibilitas. nō putredinis vlla resolutione sequit. **Si** ergo maria eo modo quo dictū est longe fuit a nascentū ve. longe fuit a morientū ve. et ideo merito ei dictū est **Aue**. **Tercio** charissimū considerandū est q̄ **Marie** immunis fuit non solū a triplici ve culpe actualis. nō solū a triplici ve miserie originali. sed etiā a triplici pena gehennalis. **Hoc** triplex ve cōsistit in penarū magnitudine. multitudine. longitudine. **Ue** ergo dānatis pariter et dānandis. ve in quā p̄pter magnitudinē. ve p̄pter multitudinem ve p̄pter longitudinē tormentorū. **De** his etiam tribus ve dici potest. **Ue** veve habitantibus in terra. **Ue** ergo gehenne cōsistit in penarū magnitudine. **De** hoc ve dicit **Ezechielis. xxiiij.** **Ue** ciuitati sanguinū. cuius ego grandem faciā piram. **Quitas** sanguinum est collectio impiorū cuius grandis erit pira in grandi cōcrematione dānarū. **Q̄** longe ab isto ve grandi magnitudine pene fuit gradis magnitudo grē et glie marie. cui contra grandē dammandorū penam infernorū. etiam deus p̄parauerat grandem gloriā in celo. vt sicut fuit grandis in merito. ita etiā grandis esset in p̄mio. **Unde** ipse est thron⁹ ille gradis de q̄ dicit. **Reg. x.** **Fecit** rex **Salomon** thronum de ebore gradē. **Thron⁹** s̄o salomonis ē maria. gradis oīno in grā et in glia. **Propt̄** q̄ b̄n̄ beatus **Ber. ait.** **Quātū** grē maria i terrā adep̄ta est p̄ ceteris. tantū in celis obtinuit glorie singulari. **Quia** ḡ maria tā longissime fuit

ab isto ve. ideo merito ei dictū est **Aue**. **Ite**
 ve iebenne consistit nō solum in pene ma/
 gnitudine sed etiā in penarum multitudi/
 ne. Unde **Esaiē. iij.** dicitur. **Ve anime eo/
 rum.** quia reddita sunt eis mala. **Plurali/
 ter** dicit mala. quia plura. imo plurima ma/
 la malis redduntur in gebenna. **Q̄s lon/
 ge** ab isto ve multitudine tormentorū su/
 te in **Daria** multitudo meritorū et premi/
 orum. cui contra multa damnatorū mala
 in inferno iam deus p̄parauerat multa bo/
 na in celo. ita vt nullus angelus. nullus san/
 ctorum ei equari possit in multitudine et cō/
 gregatione bonorū celestium. **Iuxta illud
 Proverbiorū. xxxi.** Dulce filie congrega/
 uerunt diuitias. tu sola supergressa es vni/
 uersas. Si filias istas intelligam⁹ sanctas
 animas vel intelligētias angelicas. nunqd
 non supergressa est diuitias virginum. confes/
 sorum. martyrum. apostolorū. prophetarū.
 patriarcharum. angelorū. cum iōa sit p̄mi/
 tina virginum. speculū. confessorum. rosa
 martyrum. registrū. apostolorum. oraculū
 p̄phetarum. filia patriarcharum. regina an/
 gelorum. **Quid** em̄ de diuitiis omninū ho/
 rum defuit. **Hieronym⁹** enim ait. **Daria**
 si diligentius aspiciās nihil virtutis est. ni/
 hil speciositatis. nihil candoris et glorie qd̄
 eea non desplendat. **Quia** ergo **Daria**
 tam longissima fuit a predictore ve gebenne.
 ideo merito dictus est ei **Aue**. **Item** ve ge/
 benne non solū in magnitudine. non soluz
 in multitudine sed etiā in longitudine siue
 p̄peritate penarū consistit. **Unde** in cano/
 nica **Iude** dicitur. **Ve** illis q̄ in via **Lavn**
 abierunt. et errore **Balaam** mercede effu/
 si sunt. et in tradicione **Chore** perierūt.
Ep̄st pauca sequit. **Quibus** p̄cella tene/
 brarū conseruata est in eternū. **Nota** q̄ di/
 citur in eternum. et pensa quāta sit illa pena/
 rum et tenebrarū longitudo que sinez non
 accipit in eternū. **Q̄s** longissime ab isto lō/
 gissimo gebenne ve fuit longitudo glie ma/
 rie. cui cōtra eternas tenebras in inferno
 iam domin⁹ p̄parauerat eternā lucem in ce/
 lo. vt sicut anīa peccatrix sedes diaboli est
 mirabiliter tenebrosa in eternū. ita maria
 mediatrix sedes christi mirabiliter lumino/
 sa est in eternū. iuxta illud **ps̄.** **Thronus**
 eius sicut sol in cōspectu meo. et sicut luna
 p̄fecta in eternū. **Sic** ergo beatissima vir/
 go **Daria** longe fuit a triplici ve gebenne

imo longe fuit a p̄dictis nouem ve. et ideo
 merito ei dictū est **Aue**. **Hos** ergo charissi/
 mi omnes ei dicamus aue. om̄esq̄ oremus.
 vt p̄pter suum dulcissimū aue nos oret libe/
 rari ab om̄i ve. **Per** dominū nostruz iesum
 christum filiū suum.

Aue maria. **Hoc** nomen sicut dictū
 est supra non angelus sed deuotio
 fidelium interposuit. **De** hoc bea/
 tus euāgelista **Lucas** signāter ait. **Homē**
 virginis **Daria**. **Hoc** nomen sanctissimū.
 nomen dulcissimū. nomen dignissimū. tam
 sanctissime. tam dulcissime virgini. tam di/
 gnissime virginī cōuenientissime est imposi/
 tum. **Daria** em̄ amarū mare. maria stella
 maris. et maria illuminata vel illuminatrix.
 maria domina interpretatur. **Daria** autē
 est mare amarū demonibus. et stella maris
 hominib⁹. et illuminata vt illuminatrix an/
 gelicis spiritib⁹. domina creaturis omnib⁹.
Daria in quā demonib⁹ est mare amaruz
 spiritualiter. et **Daria** hominib⁹ est stella
 maris officialiter. et **Daria** angelis illu/
 minatrix est eternaliter. et **Daria** creaturū
 omnib⁹ est domia vniuersaliter. **Consi/
 derandū** ergo est q̄ **Daria** interpretatur a/
 marum mare. hoc optime ei competit con/
 tra diabolū. **Sed** nota quomō **Daria** sit
 mare. et quomō sit amara. et quomō simul
 sit amarū mare. **Daria** est mare gratia af/
 fluendo. et **Daria** est amara filio compa/
 tiendo. et **Daria** est amarū mare diabolū
 submergendo. **Daria** vtiq̄ est mare p̄ af/
 fluentem spū sancti repletionem. **Daria**
 est amara p̄ affligentem filiū sui passionem.
Daria est mare amarū p̄ submergentem
 diaboli suffocatonē. **Primo** p̄sidera cha/
 rissime q̄ **Daria** dicit mare p̄pter affluen/
 tiam et copiaz gr̄arum. **Unde** scriptum est
Eccl̄iastes primo cap. **Omnia** flumina in/
 trant in mare. **Flumina** sunt carismata spi/
 ritus sancti. **Unde** **Iohānis** septimo. **Qui**
 credit in me sicut dicit scriptura. **Flumina** de
 ventre eius fluent aque viue. **Hoc** autē di/
 xit de spiritu quē accepturi erant credētes
 in eū. **Oīa** ḡ flumina intrāt ī mare. dū oīa ca/
 rismata sc̄torū intrāt ī mariā. **Flumē** ei ḡfe
 angelorū intrat in mariā. et flumen ḡfe pa/
 triarcharū et p̄phetarū intrat in **Daria**.
 et flumē gratie apostolorū intrat in **Daria**.
 et flumē gratie martyrorū intrat in **Daria**.
 et flumē gratie confessorum intrat in

Speculum beate uirginis

Maria. flumen gratie uirginū intrat i ma-
riam. Omnia flumina intrant in mare. id est
omnes gratie intrant in Maria. Unde ipsa
optime dicere potest illud **Eccliaſtici. xxiij.**
In me omnis gratia uie et ueritatis. et in me
omnis spes uite et salutis. Quid mirū si omnis
gratia in Maria confluit. per quam tan-
ta gratia ad omnes deflurit. Ait em̄ beatus
Augustin⁹. Gratia es plena Maria quaz
apud dominū inuenisti. et hanc p̄ totū mū-
dum effundere meruisti. Secūdo considera
carissime q̄ maria in passione filij sui ualde
amara fuit quādo suū ipius animaz gla di⁹
pertransiuit. Unde ipsa bene potuit dice-
re illud Ruth primo. Non uocet me noe-
my. id est. pulchram. sed uocate me mara. i.
amara. quia amaritudine ualde repleuit
me omnipotēs. Amara fuit Hoemy. quia
duo filij sui fuerunt mortui. Hoemy pul-
chra et amara. signat Mariam. pulchram
quidem per spiritus sancti sanctificatione. et
amaram uero per filij sui passionem. Duo
autem filij Marie sunt. homo deus. et ho-
mo purus. vnus enim corporaliter. alteri
us spiritualiter mater est Maria. Unde
beatus Bernard⁹ ait. Tu mater regis. tu
mater exulis. tu mater dei. tu mater iudi-
cis. et tu mater dei et hominis. cum mater
sis vtriusq̄ discordiaz inter filios tuos ne-
quis sustinere. Ideo exclamans Anselm⁹.
ait. O beata fiducia. o tutum refugium ma-
ter dei et mater nostra. Isti duo filij ma-
rie ambo mortui fuerunt in passione. vnus
corpore. alius mente. vnus crucis acerbi-
tate. alter mentis infidelitate. Et ideo uisce-
ra Marie ualde repleta fuerunt amari-
tudine. sicut sanc⁹ Augustin⁹ testatur dicēs
Illa inquit pia mater inmani dolore eiu-
lans. pectora debilitata cōtundens. ita ipi⁹
uiscera omniaq̄ membra fatigauerat. ut in-
cessu deficiens. uix peruenire potuisset ad
christi funus. Uides modo quomō Ma-
ria sit mare spūs sancti. Uides secūdo quo-
modo ipsa sit amara pro morte filij sui.

Tercio considera charissime q̄ Maria
est mare amarū diabolo et angelis eius p̄
ipsam oppressis. quemadmoduz mare ru-
brum amaruz fuit egyptijs in ipso submer-
sis. de quibz habet in Exodo. xv. Reduxit
super eos domin⁹ aquas maris. O q̄ ama-
rum et timenduz est hoc mare egyptijs. O
q̄ amara et timenda est hec Maria demo-

nibus. Unde beatus Bernard⁹. Non sic
timet hostes uisibiles quasi castrorū mul-
titudine. et copiosam. sicut aeree potestates
Marie uocabulū. patrociniuz et exemplū.
fluunt et pereunt sicut cera a facie ignis. ubi
cunqz inueniunt crebram huius nominis
recozdationem. deuotam inuocationē. fol-
licitam imitationem. Sic ergo uides cha-
rissime quomō Maria est mare per afflu-
entiam sue repletionis. quomodo Maria
est mare per uehementiā dominice passio-
nis. et quomodo Maria est mare amaruz
per potentiam diabolice submerſionis.

Consequenter considerandū est q̄ ma-
ria interpretatur stella maris. Hoc optime
conuenit Marie que gerit officium stelle
marine. Legitur enim. et uerum est. q̄ nau-
tarum mos est. ut cum in aliquam terram
nauigare disponunt. vnum sydus eligunt
cuius signo luce radiante in eam quam de-
siderant partem possunt sine errore addu-
ci. Tale certe officium est stelle nostre Ma-
rie. q̄ nauigantes p̄ mare mūdi in nauim-
nocentie uel penitentie dirigit ad litus ce-
lestis patrie. Propter hoc bene Innocen-
tius ait sic. Quib⁹ auxilijs possunt naues
inter tot pericula pertransire usqz ad litus
patrie. Certe inquit per duo. scilicet per li-
gnum et stellam. id est. per fidem crucis et
per uirtutem lucis quā peperit nobis ma-
ria maris stella. Bene autem Maria stelle
maris cōparatur propter puritatem. pro-
pter radiositatem. propter utilitates. Ma-
ria enim est stella purissima. stella radiosissi-
ma. stella utilissima. Maria est stella pu-
rissima purissime uiuendo. et Maria est stel-
la radiosissima. radium eternuz pariendo.
Maria est stella utilissima. ad litus patrie
dirigendo. Primo ergo cōsidera charis-
sime q̄ maria est stella purissima sine pecca-
to purissime uiuendo. Unde de ea dicit po-
test illud Sapientie. vij. Est enim hec speciosi-
or sole. et sup̄ omnē dispositionem stellarū
luci comparata inuenit purior. Quidaz le-
gunt hic purior. quidam purior. vtrūqz uero
stelle nostre competit. Maria enim est pu-
rior. id est. purior siue dignior. Maria etiam
purior est sole et stellis et luce. quia tam di-
gnitate q̄ puritate solē et stellaz et oēm lucē
superat corpalem imo etiā spūalē. i. angeli-
cā creaturaz. De qua dicit Beatus. i. Diuisit de-
lucē a tenebris. i. angelos stātes a cadētibz.

Hac vtiq; luce angelica prior et purior est
 Maria. Prior dignitate. et purior sancti-
 tate. Unde Anselmus exclamās ait. O be-
 nedicta sup mlieres q angelos vincit purita-
 te. scōs superas pietate. Vides mō quō
 maria sit stella purissima purissime viuēdo
 scōo p̄sidera carissime q maria ē stella
 radiosissima. radiū eternū emittēdo. dei fi-
 liū pariēdo. Ip̄a em̄ est stella de q dicit Au-
 meri. cxiij. Oret stella ex iacob. et cōsurget
 virga de isrl̄ rē. Virga ista est dei fili⁹ q stel-
 le n̄re marie est radi⁹. Radi⁹ vtiq; de q can-
 taf. Sicut sid⁹ radiū rē. De q etiā beatus
 Bern. ait. Rec̄sideri radi⁹ suā minuit clari-
 tatē. nec virgini fili⁹ suā virginitatē. O ve-
 re beatissima. o vere radiosissima stella ma-
 ria. cui⁹ radius nō solū mōdm̄ imo etiā celū.
 et nō solū celū imo etiā infernū penetrat.
 sicut beatus Bern. scribēs ait. Ip̄a ē p̄claraz
 eximia stella ex iacob orta. cui⁹ radius vni-
 uersum orbē illuminat. cui⁹ splendor etiā in
 sup̄nis p̄fulget et inferos penetrat. Vides
 mō quō maria ē stella purissima purissime
 viuēdo. vides scōo quō maria sit stella ra-
 diosissima filiū dei pariēdo. Tercio cōsi-
 dera carissime q maria est stella vtilissima
 nos ad patriā celestē dirigēdo. imo ducen-
 do nos p̄ mare h⁹ secl̄i ad grām filij sui. rā-
 q̄ ad portū paradisi. Unde ip̄a est stella illa
 clarissime fulgens. tres magos ad xpm̄ re-
 cessime ducēs. Maria certe ē stella q̄ i flu-
 cibus p̄nit̄ vite valde ē necessaria. Un̄ Beatus.
 Reuertas oculos tuos a fulgore h⁹ secl̄i
 ris. si nō vis obrui p̄cellis. Idē. Si insur-
 gūt venti rēptationū. si incurris scopulos
 tribulationū. respice stellā. voca mariā Igi-
 tur carissime ne i mari h⁹ mōdi demergaris.
 stellā seq̄ris. mariā imiteris. Securissimuz
 em̄ ē ip̄am seq̄. sicut idēz beatus Bern. testat̄
 dicēs. Ip̄am sequens nō deuias. ip̄am ro-
 gans nō desperas. ip̄am cogitās nō erras.
 ip̄a tenēte nō corruis. ip̄a p̄tegēte nō metu-
 is. ip̄a duce nō fatigat. ip̄a p̄piciā puenis. et
 sic in temerip̄o experit̄ q̄ merito dictū sit.
 et nomē virginis maria. Sic q̄ vides quō ma-
 ria est stella purissima a pctō. stella radiosis-
 sima i filio. stella vtilissima in mōdo. His
 visis p̄siderādū est q maria etiāz interpretat̄
 illumiata vel illuminatrix. Hoc silr̄ cōpetit̄
 tante ygini. q̄ mirabiliter illuminata est p̄ p̄-
 sentia dñi. iuxta illud Apo. xviij. Audi an-
 gelū aliū descendētē de celo h̄ntem pote-

statē magnā. et terra illuminata est a glia ei⁹.
 Fil.⁹ dei est angel⁹ magni p̄silij. Terra ve-
 ro a glia dei illuminata est maria. q̄ sicut illu-
 minata fuit a gfa eius in mōdo. ita nūc illu-
 minata est a glia ei⁹ in celo. vt sic illuminata
 fieret illuminatrix in mundo et in celo. Pro-
 pter qd̄ p̄sideranduz est q maria illumina-
 ta. illuminatrix est p̄ exēpla. p̄ b̄nficia. p̄ pre-
 mia. Illuminatrix p̄ exemplavite sue. illumi-
 natrix p̄ b̄nficia misericōdie sue. illuminatrix est
 maria p̄ p̄mia glie sue. Primo q̄ p̄sidera
 carissime q maria est illuminatrix plurimo-
 rū p̄ exēpla lucidissime vite sue. Ip̄a est cu-
 ius vita gliosa lucē dedit secl̄o. ip̄a ē cui⁹ vi-
 ta inclita cūctas illustrat eccl̄ias. Ip̄a em̄ ē
 lucerna eccl̄ie ad h̄ illuminata a deo vt p̄ ip̄az
 p̄tra tenebras mōdi illuminare fecit eccl̄ia. Oret
 ergo eccl̄ia. oret fidel̄ aia et dicat. Quoniam
 tu illuminas lucernā meā dñe de me⁹ illu-
 mina tenebras meas. Hanc vere lucernāz
 dñs illuminavit plenissime. et p̄ hanc illūina-
 tionē tenebras aiaz n̄faz fugat et fugavit.
 Hoc bene sentiens Bern. ait. O maria tu p̄-
 tutū tibi inditarū magnificis exemplis ad
 imitationē tui nos p̄nocas. sicq; nocte no-
 strā illuminas. q̄ em̄ vias tuas iusectat⁹ fue-
 rit nō ambulat in tenebris sed h̄z lucē vite.
 Vides mō quō maria est illuminatrix mū-
 di p̄ exempla lucidissime vite sue. Scōo
 p̄sidera q maria ē illuminatrix p̄ b̄nficia lu-
 cidissime misericōdie sue. p̄ quaz multi in nocte
 hui⁹ secl̄i illuminati sunt sp̄ualit̄. sicut qñq;
 filij israel p̄ columnā ignis illuminati fue-
 runt corporaliter. Iuxta illud Ps. Deduxit
 eos in nube rē. Maria nobis est columna
 nubis. qz tanq̄s nubes p̄tegit ab estu diuine
 indignationis. p̄tegit etiā ab estu diabolice
 temptatiōis. sicut iterū dicit̄ in Ps. Expā-
 dit nubem. rē. Maria quoq; columna ig-
 nis est. illuminās nos. imo illuminās mū-
 dum multis misericōdie sue beneficij. Quid
 nos miseri. nos obtenebrati. quid in nocte
 hui⁹ seculi facerem⁹. si tam lucidā lucernāz
 si tam luminosāz columnā non haberem⁹.
 quid em̄ totus mūdus valeret si solem nō
 haberet. Propter hoc bene beatus Bernar-
 dus ait. Tolle corpus hoc solare quod illu-
 minat mundū. vbi dicit. Tolle mariā hanc
 maris stel̄am. quid nisi caligo involuens.
 vmbra mortis ac densissime tenebre relin-
 quunt. Vides mō quō maria est illuminatrix
 p̄ lucidissimā vitā. vides scōo quō Maria

Speculum beate uirginis

est illuminatrix p lucidissimā misericordiam suā.

Tercio considera charissime q maria etiā est illuminatrix p lucidissimā gl'iam suaz. q p omnia illuminat celū sicut sol munduz. iuxta **Eccli. xliij.** Sol illuminās p oia respexit. et gl'ia dñi plenū est opus ei'. **So** illuminans est maria q est pulchra vt luna. electa vt sol. pulchra vt luna p grām. electa vt sol p gloriā. Gloria em̄ dñi plenū est op' ei'. **Opus** dñi excellentissimū ē maria. **Hoc** op' sicut plenū fuit grā dñi in mūdo. sic plenū ē gl'ia dñi i celo. **Sic** ergo illūinās maria in gl'ia sua. rutilans p oia respicit. qz p omēs angelos z p omēs sc'tōs glorie sue illuminatiōē extendit. **Quid** mirū si marie pñtia totū illuminat celū. q etiā totū illustrat orbē. **Ait** em̄ **Berū.** **Marie** pñtia totus illustrat orbis. z ipa iam celestis patria clar' rutilat & gincee lampadis irradiata fulgore. **Sic** ergo vides quō maria illuminatrix est p vitam suā lucidissimā. quō illuminatrix p gloriā suam fulgidissimā est maria. **Post** pred' c'ra omnia considerandū est q maria interpretat domina. **Hoc** quoqz optime cōpetit tāte imperatrici. que reuera dña est celestiu. terrestriu et infernozu. **Dña** in quā angeloz. dña hominū. dña demonū. dña vtriusqz i celo. dña in mūdo. dña in inferno. **Primo** considera charissime q maria est dña ange' oz. ipa em̄ signata est in dña **Hester** regina. de qua legit q sup vnā famulā suaz deliciose innitebat. altera aut famulaz seq'ba' dñi nā. defluentia in humū vestimenta sustentans. **Per** dñam **Hester** reginaz. intellige mariā reginā. due famule quaz dña est regina maria. sunt angelica et hūana creatura. **Quāntū** gaudendū est nobis miser' hominibz. q angeli dñi z dñam hñt ex hominibz. **Charissime** em̄ angeloz dña est maria. **Unde** **Aug'** ipam alloquēs. ait. **Sic** te celum vocē altior es. si matrē gentiū dicā precedis. si dñam angeloz nomine p omia esse cōprobaris. si formā dei appellē digna existis. **Ania** vero humana ē famula. q dñi nā suā mariā sequit in mūdo. **Sequit** certe colligens vestimēta dñe. scz colligēs virtutes z exempla marie. **In**relligētia hō angelica est famula. sup quā dña sua **Maria** innititur in celo. **In**nitit certe tanqz familiarissima se angelis sociando. innitit etiā tanqz delicatissima in angel' deliciādo. **innititur** quoqz tanqz plenissima se cū sua ple-

nitudine angel' cōicando. innitit insup tāqz potentissima angel' impando. **Quo** em̄ angelis maria innitit suo impio. **Unde** **Aug'** ait. **Michael** dux z pnceps militie celestis cū oibz spiritibz administratorijs. tuus virgo parat pceptis. in defendēdis i corpe. z i succipiēdis de corpe an'abz fidelii specialr tibi dñaz die ac nocte se tibi cōmēdātiū. **Vides** mō quō maria ē dña angeloz i celo. **Secūdo** considera charissime q maria ē dña hominū in mōdo. **De** hac dña in ps. 62. **Sicut** oculi ācille i ma. dñe s. z c. **Ancilla** dñe marie ē ālibet aia fidelis. imo etiā ecclia vniuersal'. **Oculi** h' ancille i manibz dñe sp debēt esse. qz oculi ecclie. oculi oim nrm ad man' marie sp debēt respicere vt p manus ei' aliqd boni accipiam'. z p man' ei' qdqd boni agim' dño offeram'. **Per** man' ei' h' dñe hēm' qdqd boni possidem'. testāte beato **Berū.** q ait. **Nihil** nos deus hñe voluit qd marie man' nō trāsiret. **Per** man' qz h' dñe offerre dō debem' qdqd boni egerim' qmadmodū btūs **Be'** horat' di. **Hodū** cū illud qd offerre desiderat. grissimis illis z oī acceptōe dignissimis marie māt' tradere cura. si nō vis sustinere repulsaz. **Bone** nob charissimi. bñ nob q talē dñam habemus. q man' tā liberales hz ad nos. z tā p'porens est apud filiuz sup nos vt securi ad ipam fugere possim' oēs nos. **Un** denotissim' **Angel.** q ait. **Dña** magna cui grās agit contio leta iustoz ad quā territa fugit turba reoz. ad te p'potes z misericōza dña ego pctōz an' p'fugio. **Vides** mō quō maria est dña angeloz in celo. vides scdo quō maria est dña hominū in mōdo. **Tercio** considera charissime quō maria ē dña demonū in inferno. tā potent' eis dñans etiā vt d' ipa accipi possit id ps. **Virga** virtutis tue emit tet dñs z c. **Virga** virtutis est virgo maria. **Ipa** est virga aaron florida p virginitatē. z fructifera p secunditatē. **Ipa** qz est fga de qua d' **Isa. xi.** **Egrediet** virga de radi. icelle. **Hec** virga fgo maria. fga virtut' est cōtra inimicos infernales qbz magna frute dñatur. z ideo dña tā magna. tā magne frutis merito a nob amat. merito a nob laudat. et merito a nobis exorat. vt nos cōtra inimicos istos tueat. **Exēpluz** dat nobis **Angel.** q tantā dñaz alloquēs ait. **Te** dña magna z valde magna te vult cor meū amare. te cupit os meuz laudare. te desiderat venerari.

mens mea. te affectat corozare aia mea. quia
 tuioni tue se comēdat tota suba mea. Sic
 vides quō maria est dñā angeloz in celo.
 dñā hoim in mūdo. dñā demonū i inferno
 Vides g̃ ex p̃dictis q̃ maria mare amaz. q̃
 maria stella maris. maria illuminatrix. maria
 dñā puenētissime interpretat. Maria ei ama
 rū mare est demonibz pueris. Maria stel
 la maris est hoibz pueris. maria illuminatrix
 est angelis nō auersis. maria est dñans cre
 aturis yniversis. Orem? charissimi. oremus
 deuotissime. orem? maria z dicam? Eya ma
 re amaz maria adiuua nos vt in pa penite
 tia totalit̃ amaricemur. Eya stella maris ma
 ria adiuua nos vt p mare seculi spūaliter re
 crificemur. Eya illuminatrix maria adiuua
 nos vt i gl̃a eterna illuminemur. Eya dñā
 maria adiuua nos vt tua gubernatiōe z do
 minatiōe filialiter gubernemur. Per domi
 nū nostrz zc.

Ave maria. Nomē illud affectuosuz
 z dulcissimū nomē id gl̃iosum z no
 bilissimū. nomē id gl̃iosum z dignis
 simū optime puenit brē ygini dñe nre. Eō
 uenētissime ygo tā pia vocata ē maria Ipa
 em̃ est maria q̃ z om̃i vicio caruit. z oi frute
 claruit. Ipa inqm̃ est maria q̃ a septe vicijis
 capitalibz fuit inuicissima. Maria em̃ ptra
 supbia pfundissima p hūilitatē. ptra inuidi
 am affectuosissima p charitatē. ptra irā mā
 succissima p lenitatē. ptra accidiā indefessis
 sima p sedulitatē. maria p avariciā tenuissi
 ma p paupertatē. maria ptra gulā tparissima
 p sobrietatē. maria ptra luxuriā castissima p
 yginitatē fuit. Dec oia ex illis scripturis colli
 gere possum? in q̃bz nomē marie exp̃ssum i
 uenim? Primo cōsidera charissime q̃ ma
 ria pfundissima apud se fuit p humilitatem
 Ipa em̃ est maria de q̃ dicit Luc. i. Dixit autē
 maria. Ecce ancilla dñi. Mira z pfunda
 hūilitas marie Ecce mariā archangel? allo
 quit. maria gr̃a plena dicit. supuēctio spūsc̃i p
 mittit. maria in m̃rem dñi assumit. maria iā
 om̃ibz creatur̃ anteponit. maria iā dñā celi
 z terre efficit. z p his om̃ibz nō extollit. s̃z in
 bis om̃ibz mira humilitate depmit̃ dicens.
 Ecce ancilla dñi. Prop̃ h̃ bñ ait Beda sic.
 Maria nequaqs̃ se donis celestibz q̃ si a se h̃
 essent ex se extulit. s̃z vt mag̃ magisq̃ donis
 apra esset dñis. i hūilitatē gressū meris fixit
 angelo m̃dēs. Ecce ancilla dñi. Hoc est cō
 tra multos q̃ in p̃sp̃er̃ z honoribz. q̃ i gr̃as

z p̃tutibz nō humiliat̃ cū maria z cū xp̃o sed
 intumescit cū eua z lucifero. S̃z certe ma
 rie hūilitas nō solū in p̃bo. s̃z etiā in factō de
 clarat. non solū in p̃bo regalis respōsionis
 s̃z in factō legalis purgatiōis. nō solū i p̃bo
 quo se hūiliauit tāq̃ ancillā z seruitricē. sed
 etiā in factō q̃ se humiliavit tāq̃ reā z pecca
 tricē. Ipa em̃ est maria de q̃ dicit Luce sc̃do.
 Postq̃ impleri sūt dies zc. O dura z infelix
 supbia. o supba z infelix duricia peccatoris.
 ecce maria absq̃ om̃i pctō legē subijt purga
 tionis. z tu miser plen? peccat? nō vis legem
 subire satisfactiōis. Secūdo vide charissi
 me q̃ maria affectuosa fuit p charitatē. Ipa
 em̃ est maria de q̃ dicit Luc ij. Exurgēs autez
 maria abijt in mōrana cū festinatōe zc. Abi
 it inq̃ vt visitaret. vt saluaret. vt ministrar̃z
 elizabēth. Vide quō illa visitatio marie ple
 na fuit charitate. In descriptiōe em̃ illi? visi
 tatiōis maria quater noiat. in q̃ caritas ma
 rie ad deū z ad primū plen? declarat. Cha
 ritas primi dicit h̃ri z foueri corde ore z opere
 Maria autē charitatē primi habebat in cor
 de. z p̃ter h̃ exurgēs maria abijt in mōrana
 cū festinatōe. Quid em̃ eā ad officū chari
 tat̃ festinare cogebat. nisi charitas q̃ in cor
 de ei? seruebat. Legim? q̃ pastozes venerūt
 festinatēs ad p̃sep̃iū. z q̃ maria abijt cū festi
 natiōe ad obsequiū. z q̃ Zache? festinas de
 scēdit ad hospitiādū dñz. Ve g̃ tard̃ ad opa
 charitat̃. Itē maria charitatē primi ore fo
 uebat. Ipa em̃ est de qua ibidē dicit. Et factū
 est vt audiuit saluatiōez marie elizabēth zc
 Charitas inq̃z. primi saluatiōibz z alijs ca
 ritatiuis locutiōibz sp̃ fouēda est. An ange
 lus saluauit mariā. Maria saluauit eliza
 bēth. fili? marie saluauit marias cūtes de se
 pulcro. dicēs illis. Auete. Ve eis q̃ p̃tē odiū
 saluatiōz primo negāt. Ve z illis q̃ dolose
 primū saluāt. sic iudas cū dixit. Aue rabbi
 O q̃ dulciter maria salutare nouit. O ma
 ria digner̃ nos p gr̃am tuā salutare. Et cer
 te ip̃a nos libēter saluat bñficio z p̃solatiōe
 si nos eā frequēter salutam? seruitio z orōe.
 Libēter nos saluat cū gr̃a. si libēter eā salu
 tam? cū aue maria. Itē maria charitatē nō
 solū corde habebat. nō solū ore fouebat. sed
 etiā ope exercebat. Ipa em̃ est maria de qua
 ibi dicit. H̃sūt autē maria cū illa q̃si mētibz
 tribz. H̃sūt videlicet p misterio z p̃solatiōe
 elizabēth. An Amb. Que p̃tē officū vene
 rat officio inerebat. Itē maria sic i om̃ibz

ij

Speculū beate uirginis

charitatē habuit ad primū. ita sup oīa cha-
ritatē habuit ad deū. **I**pa em̄ est maria d̄ q̄
ibidē d̄r. Magnificat aīa m. do. Aīa quod
amar. h̄ magnificat. z in h̄ exultat. **I**darco
aīa marie deū decētissime magnificauit. z in
deo firmissime exultauit. qz deū excellentissi-
me amauit. De cui⁹ amore bonū s̄bū d̄t ma-
gister **H**ugo de sc̄o vic. Quia in d̄t in cordē
ei⁹ amor spūs sancti singularit̄ ardebat. ideo
in carne ei⁹ s̄rus spūs sancti mirabilia facie-
bat. **T**ercio vide charissime q̄ maria mā-
suetissima fuit p̄ lenitatē. patiētissima s̄ om-
nē aduersitatē. **I**pa em̄ est maria quā syme-
on sic alloq̄bat sic **Lu. ij. d̄r.** z dicit ad **Ma-**
riā m̄rem ei⁹. **E**cce posuit est hic in ruinā z in
resurrectōez multoz in israhel. z in signūz cui
stradicet. z tuā ip̄ aīam p̄rāsibit gladius.
Hic gladi⁹ acutissimā filij sui passionēz siue
mortē signat. **G**ladi⁹ corpalis aīam nec occi-
dere p̄t nec vulnerare. sic acutissima christi
passio licet aīam marie p̄ cōpassionē p̄rāsī-
uit. ip̄am tñ nec p̄ odiū occidit. nec p̄ impati-
entiā vulnerauit. **M**aria em̄ interfectores fi-
lij sui nūq̄ odiuit. nūq̄ s̄ eos impatientes fuit.
Nā si alij martires patiētissimi fuerūt i mar-
tyrio suo corpalis. q̄to magis martyr n̄ra ma-
ria i martyrio suo spūali. **D**e cui⁹ nobili mar-
tyrio **H**iero. ait. **Q**z spūaliter z atrocit̄ pas-
sa est gladio passionis xp̄i p̄ q̄s martyr fuit.
Mira marie patia z māsueto q̄ nō solū
patiētissima fuit dū corā ip̄a fili⁹ ei⁹ crucifi-
geret. s̄ etiā dū añ crucifixionē p̄pter ipsam
fili⁹ ei⁹ vilipēderet. sic **Barci. vi. d̄r.** Nonne
hic est fabri fili⁹ z marie. **U**bi post pauca seq̄-
tur z scādalizabāt in eo. **R**euera faber ē xp̄s
s̄ q̄ fabricat⁹ est aurorā z solē. **N**eu q̄s lōge a
grā mitissime marie sunt q̄ tā immites. tā i-
patiētes. tā iraciūdi sunt sic cōrectales z socij
z vicini sepe sentiūt. **Q**uarto vide charis-
sime q̄ indefessissima z studiosissima fuit p̄
sedulitatē in bonis opibz. **I**pa nāq̄ ē maria
illa de qua d̄r **Actū. i.** **D**i om̄es erāt p̄sue-
rātes ynanimit̄ in orōne cū mulieribz ma-
ria m̄re iesu. **M**aria indefesse p̄suerādo in
orōne exemplū dedit. qm̄ oportet seq̄z non
deficere. **E**t si maria tā sedule orauit i terris
quō nō sedule orabit p̄ nob in celis. **P**rop̄
h̄ nos bñ hortat̄ **Aug⁹** dicēs. **O**m̄es marie
patrocinia om̄i n̄su implorem⁹ vt dū suppli-
ci eā obsequio frequētā in terris. ipsa nos
p̄ce sedula cōmendare dignet̄ in celis. **S**z
ecce maria n̄ra nō solū ore in orōnibz. s̄ etiā

corde in sc̄tis meditatōibz indefessa fuit z se-
dula. **I**pa em̄ est maria de qua d̄r **Lu. sc̄do.**
Maria p̄seruabat oīa s̄ba hec p̄serēs i cor-
de suo. **Q**uia ḡ maria nō fuit accidiosa. ideo
nō fuit ocioſa. z iō nō solū mentē in sanctis
meditatōibz. nō solū linguā in deuoris ora-
tionibz. s̄ etiā man⁹ in bonis opibz sedulas
habuit. **P**rop̄ qd̄ benefici supra dictū ē mā-
riā cū elizabeth tribz m̄sibz. **A**d quid
Rūdet **Beda** z ait. vt mulieri p̄uete eratis
s̄go iuēcula m̄steriū sedula ip̄ēderet. **D**eu
q̄s lōge a grā marie est miser accidiosus. cui⁹
z m̄s z man⁹ z lingua sūt rotēs a meris oī-
ose. **Q**uinto vide charissime q̄ maria re-
nuissima fuit p̄ paupertatē. **I**pa em̄ est maria
de qua d̄r **Lu. ij.** **I**nuenerūt mariā z ioseph
z infantē positū in p̄sepio. **P**astores paupe-
res inuenerūt pauperē mariā m̄rem. z paupe-
rē infantē in paupe loco. nō in p̄pōsa curia
s̄ in paupe p̄sepio. **Q**ue vtiq̄z paup̄ela mā-
bonū hospiciū habuisset si paup̄ nō fuisset.
Ista dū diligēt̄ attēdis. tūc paupertatē ma-
rie euident̄ p̄p̄edis. **D**e qua **Joh. ch̄. vi. ait.**
Uide paupertatis marie magnitudinē. z qui
cūq̄z paup̄ est accipiat p̄solatōnez. **Q**uicūq̄z
certe p̄pter deū paup̄ est volūtariē z libent̄.
vt etiā quicūq̄z paup̄ est necessariē z patiēt̄.
multū p̄solari p̄t de paupe maria z de pau-
pere xp̄o. **A**b illa p̄solatiōe iniq̄ diuites lōge
sunt. q̄ lōge aliā querūt. **U**n̄ **Lu. vi.** **V**erobis
diuitibz q̄ habetis hic p̄solatōnez vestrā.
Nolo tñ desperare diuites. qz nō solū pau-
peres pastores s̄ etiā diuites reges paupe-
rē mariā z paup̄ez filiū ei⁹ inuenerūt. sic d̄r
Barth. ij. **E**t intrātes domū inuenerūt zē
Sic illi diuites ip̄os inuenerūt q̄ munera at-
tulerūt. paupes ḡ p̄solatōz istā inueniūt per
paupertatē. diuites p̄o p̄ liberalitatē. dū pau-
peres p̄ paupertatē xp̄o p̄for. māf. diuites pli-
beralitatē xp̄o reformāt. **S**exto vide cha-
rissime q̄ maria p̄patissima fuit p̄ sobrietatē.
Ipa em̄ est maria cui d̄r **Lu. i.** **N**e timeas
ma. inue. em̄ grām. zē. **N**ora qd̄ d̄r. inuenisti ḡ-
tiā. **N**ūq̄z maria tāq̄z grām inuenisset. nisi grā
mariā in cibo z potu p̄patissima inuenisset.
Nō em̄ se cōpatiūt ḡra z gula. qz ip̄ossible ē
q̄ hō sil̄ sit p̄ grāz deo grat⁹ z p̄ gulā ingrat⁹.
Bonū ē ḡrere grām z sugere gulā. sic **De-**
bz. xij. **O**ptimū ē grā stabilire cor. n̄ escā. q̄
nō p̄fuerit abulātibz i eis. **N**ora etiā qd̄ dicit̄
Ecce p̄cipies i vtero. **N**ūq̄z maria deū i vte-
ro p̄cepiss̄ si idē vter⁹ s̄ deū crapulol⁹ fuis̄

si vterque ille mero est uas. cū uenit mero est uas
 ans cito despumat i libidine. vterque ille q̄ do
 incarnato grauidat̄ est nūq̄ in cibo z potu
 intēperato grauidat̄ est. **Uñ** **Johes** ch. 2. ait
 Lomelatrix aut uinolēta maria nūq̄ fuit.
 Deu q̄ lōge a grā marie sunt q̄ in cibo z po
 tu dōtēs excedūt. **Septimo** uide charissi
 me q̄ maria castissima fuit p̄ v̄ginitatē. **Ipa**
 est maria de q̄ **Luc. ij. dicit.** **Homē** v̄ginis ma
 ria. **Eximie** castitatē marie testē euangelistā
 testē ipam mariā. testē habem⁹ angelicā p̄so
 nā. **Castā** em̄ fuit in v̄ginea carne sic euāge
 liū testat̄ dicens. **Homē** v̄ginis maria. **Casti**
 or fuit maria i virginea mēte sic ipamet testa
 tur. ipa em̄ est de q̄ dicit **Luc. j.** **Dixit** autē ma
 ria ad angelū. **Quō** fiet istud qm̄ vix nō co
 gnosco. i. cognoscere nō p̄pono. **Castissima**
 fō fuit maria in v̄ginea. ple sicut angelus te
 stat̄ q̄ de illa maria dicit **Barth. j.** **Joseph**
 fili dauid noli timere. **Ex quo** maria v̄go de
 spūsancto diuina est ple fecūdata. nequa q̄
 v̄ginitas ei⁹ tali est ple viciata. s̄ mirabilis
 est in tāta ple glorificata. **Nā** in ple approba
 ta in ple p̄secrata. in ple nobilitata. in prole
 ditata z dorata. cōsignata z p̄firmata est tua
 v̄ginitas o maria. **Propter** qd̄ bñ ait **Aug⁹.**
Maria virgine veracit̄ p̄dicam⁹ z m̄rem.
 cū⁹ virginitatē glorificauit p̄ fecūditas. et
 cū⁹ verā fecūditatē glorificauit inremerata
 v̄ginitas. **Beat⁹** q̄z **Bern. ait.** **Lōge** gloriofi
 or fuit v̄ginitas ex fecūditate. z fecūditas ex
 v̄ginitate. **Deu** q̄ lōge a grā marie sūt q̄cūq̄
 q̄z p̄nētes nō sūt. q̄ castitatē inuicē sūt.
Lū ḡ dulcissimū nomē marie tāte vt supra
 dictū est sit gratie. iō merito h̄ nomē inuoca
 mus orātes. **fm̄** qd̄ beat⁹ **Bern. orans** ait.
Dulcissimū marie nomē inuocatib⁹ seruul⁹
 p̄ te regina clemens grē sue munera largiat̄
 ih̄s ip̄s fili⁹ tu⁹ q̄ cū p̄re z spūscō viuūt z re
 gnāt de⁹ p̄ oīa secula seculorū **Amē.**

Ale maria grā plena **Dñsum** est su
 pra quō maria p̄pter purissimā vite
 innocētiā merito p̄ aue salurat̄. **Dñ**
 dendū autē est nūc quō p̄ plenissimā grē af
 fluentiā merito grā plena fore cōmemorat̄.
Que ergo grā plena. **Cōsiderem⁹** charissimi
 grām istā. grām marie. grām amirādā. **Lō**
 siderem⁹ in q̄ grē marie v̄itatē. immēsitatēz.
 multiplicitatē. vtilitatē. **S̄ra** nāq̄ marie ḡ
 tia verissima grā immēssissima. grā multipli
 cissima. grā vtilissima est. **Primo** p̄sidere
 mus grē marie v̄itatē. **De** hac **Sabriel** ait

Luc. j. **In** uenisti grām zc. **S̄ra** v̄tiq̄ s̄a est
 que apd̄ deū inuenit̄ q̄ v̄itas est. apud deuz
 dicit̄. nō apud dyabolū. **Diabol⁹** em̄ grāz ma
 le p̄spicitat̄ offert vt eo liber⁹ peccet. **Uñ**
 holofēnes (q̄ dyabolū signat) ait **Judith.**
ij. **Bibe** nūc z accūbe i iocūditate. qm̄ inue
 nisti grām corā me. **Ite** apud deū dicit̄. non
 apd̄ mūdū. qz apud mō m. i. apud hoīes mūd
 danos sepe valde falsa grā. falsa v̄tricio iue
 nit. **Uñ** **Eccā. viij.** **Nō** oīm hoī manifestes
 cor tuū. ne forte inferat tibi grām falsāz z cō
 uiciet tibi. **Ite** apud hoīes. iō beat⁹ **Bern.**
Queram⁹ grām s̄z grām apud deū. nā apd̄
 hoīes est grā fallax. **Ite** apud deū dicit̄. nā apd̄
 carnē. **Nā** grā carnis falsa est. vt pore carnis
 pulcritudo z h̄mōi. **Uñ** **Prover. xxxj.** **Fal**
 lax grā z vana est pulcritudo. qz gratissima
 v̄go maria falsam grām diaboli. falsam gra
 tiā mūdī. falsam grām carnis p̄p̄sit. **Ide**
 merito apd̄ deū grāz iuenit. verā itaq̄ z pu
 rā. nulla adulterina mixtura viciataz. vt v̄e
 dicere possit id **Eccā. xxij.** **Quasi** balsamū
 nō mixtū odor me⁹. **Balsamū** marie est v̄n
 ctio grē q̄ maria copiosissime infusa est. **Uñ**
Bern. loquēs de illo v̄bo. spūscō supue
 nict̄ i re. ait. **Preciosum** illd̄ balsamū tāta ti
 bi copia. tātaq̄ plenitudine influet. vt copi
 osissime effluat circū quaq̄z. **Balsamū** misce
 ri solet z viciari melle v̄l oleo. **S̄z** certe bal
 samū spūscō in maria nō fuit mixtū. qz nec
 melle carnalitatz z mūdane p̄solatiōis. nec
 oleo vane laudis z adulatōis fuit viciatūz
S̄z qz tā s̄a z tā pura marie grā fuit. iō bñ
Hiero. de ipa sic dicit. **Quicqd̄** in maria ge
 stū est. totū puritas z simplicitas. totū grā z
 v̄itas. totū misericordia z iusticia fuit que d̄
 celo p̄spexit. **Quicq̄z** ḡ cū maria verā grāz
 inuenire desiderāt. ipi cū maria oī desiderio
 oīm studio ad eū apud que inuenit̄ accedāt.
Sic hortat̄ ap̄ls ad **Heb. iij.** dicens. **Adea**
 m⁹ cū fiducia ad thronum grē ei⁹. vt miseri
 cordiā p̄sequimur z grām inueniam⁹ in auxi
 lio oportuno. **Et** nota q̄ q̄cūq̄ vult inuenire
 debet q̄rere. z q̄cūq̄ vult inuenire d̄z se incli
 nare. **Inclinet** ḡ se cū maria p̄ hūilitatē ve
 rā. quicūq̄ cū maria inuenire cupit grām ve
 rā. **D̄rem** **Eccā. iij.** **Quo** magn⁹ es hūilia te
 in oībz z corā deo inuenies grām. **Maria** cer
 te qz verissime se p̄ hūilitatē inclinauit. ve
 rissimā gratiā inuenit. vt vere dicere possit.
Respexit hūilitatē meā. **Secūdo** cōsi
 derem⁹ charissimi grē marie immēsitatem.

Speculū beate uirginis

propter hanc dicta est grā plena. Immesa certe fuit grā qua ipsa fuit plena. Immesum enim vas nō potest esse plenum nisi immesū sit istud quo est plenum. **M**aria autē vas immesū: quia fuit ex quo illū quod celo maior est continere potuit. Quis est celo maior: certe ille de quo **S**alomon ait. **Re. viij.** Si celū et celi celorum te cape nō possunt. quanto magis domus hec quam edificauit. **N**ō utrius domus per salomonē edificata. sed domus per illā significata deū cape potuit. **T**u ergo immesissima maria capax: es celo. quia quē celi cape nō poterat tuo gremio. **T**u capax: es mundo. quia quē totus nō capit orbis in tua seclau. **vis. factus hō.** Si ergo maria tā capacissima fuit vetre quanto magis mēte. et si capacitas tā immesa fuit grā plena. oportuit ut utriusque grā illa quā tantā implere potuit capacitate esset imesa. Quis immesitate **M**arie potest mēsurare. **E**cce quod dicit **Eccl. i.** Altitudo celi. latitudo terre. et profundū abyssi quōs dimensus ē. **C**elū est maria. rū quia celesti puritate. celesti claritate. celestibus alijs fructibus abundauit. rū quia sedes dei altissima fuit. teste **propheta** quod dicit. **D**ñs in celo parauit sedē suam. **T**erra quā maria fuit. quā fructū illū nobis prulit. de quo **idē propheta** ait. **T**erra dedit fructus suos. **A**byssus etiā est maria in bonitate et in misericordia profundissima. **U**n̄ etiā profundissima misericordia filij sui pro nobis interpellat quasi abyssus abyssum inuocat. **C**elū ergo est maria. terra est maria. abyssus ē maria. Quis huius celi altitudinē. quōs huius terre latitudinē. quōs huius abyssi profunditatē. quōs in quibus marie immesitate dimensus ē. nisi ille solus quod ipam nō solum in grā et in glā et etiā in misericordia tāz altissimā. tāz latissimā. tāz profundā opacus est. **U**n̄ spēaliter de eius misericordia ait beatus **Bern.** Quis misericordie tue o bñdicta longitudo et latitudo. sublimitatē et profundū queat inuestigare. **N**ā longitudo eius usque ad nouissimū diē inuocantibus eā subuenit vniuersa latitudo eius replet orbē terrarū. ut sua quāz misericordia plena sit omnis terra. sed et etiā sublimitas eius supne ciuitatis inuenit restauratōez et profundū eius sedentibus in tenebris et ymbra mortis obtinuit redēptionē. **T**ertio consideremus charissimi grē marie multiplicatē. de qua ipa dicere potest illud **Eccl. xxij.** **E**go quasi therebinth⁹ extēdi ramos meos. et rami mei honoris et grē. **T**herebinth⁹ magna arbor est in syria sicut glo. et pli. li. xij. et habet ramos multos et extētos. mascul⁹ huius arboris non fert

fructū. sed tamen semina. **L**ui⁹ fructus inuenit duplex. videlicet rube⁹ et pallid⁹. et ē iocūdi odoris. **A**rbor ista arbor procerā et crescēs in syria. est beata sicut ergo maria. **S**iria enim interpretatur humectata. **E**t sicut humectata fuit per gratiam tota vita marie. quā in humore grē creuit ab utero matris sue. **Q**uid mirum si maria in humore gratie crescat. cum sine humore grē omne seminare sciat. **U**n̄ dicit semine dicit **Luc. viij.** **N**atū aruit. quia nō habebat humore. **R**ami huius arboris rami honoris et grē. sunt fructus et exempli et bñficia beate marie. **M**ulti enim rami sunt multe eius grē et merita. multe eius fructus et exempli. multe eius misericordie et bñficia. **I**n his liberē iubilāte celestes auicule. id est anime sancte. ut de ipsis etiā dici possit id **Dan. iij.** **I**n ramis eius conuersabant volucres celi. **Q**uā late. quā longe quāz alte arbor illa magna. beata sicut ergo **M**aria ramos suos extēdit. quāz late ad hoies. quāz longe ad anglos. quāz alte ad deum. **Q**uō autē ad hos oēs extēdit ramos gratia et misericordiarū suarū. **B**ern. exponit dicens. **M**aria omnibus sinū misericordie aperuit. ut de plenitudine eius accipiat vniuersi. captiu⁹ redēptionez eger curatōez. tristis solatiōez. peccatōz veniā. iust⁹ grām. angel⁹ leticiā. deniqz tota trinitas glām. filij persona carnis hūane substantiam. **F**ructus huius arboris est ille de quo dicit. **B**enedicite fructus venteris tui. **I**ste fructus rube⁹ fuit sanguis. pallid⁹ autē mortis. **U**n̄ sponsa dei. id est aīa sc̄ta ait **Can. v.** **D**ilect⁹ meus cādid⁹ et rubicūd⁹. iā etiā potest dicere. **D**ilect⁹ meus pallid⁹ et rubicūd⁹. **I**ste quāz fructus odore iocund⁹ est deus oris aiab. quōd bñ senerat beatus **Iohes** ap̄st⁹ quod dicit. **D**icitur in me concupiscētias excitauit eternas. **D**e aīa. o aīa misericordie odore huius fructus nō sentis. o si sentiret nōne post ipsum curreret. sicut dicit **Can. i.** **C**urrem⁹ in odore yngētorū tuorum. **N**otabile autē est quod fructus huius therebinth⁹ mascul⁹ sed semina huius arboris proferre solz. **S**ic certe fructus vite ih̄m xp̄m. nō mascul⁹ sed femina nō vir sed sicut ergo prulit. **P**ropter quod bene **Augustin⁹** ait. **E**lecta est sicut ergo mater que sine concupiscētia carnis concipit carnē. et sine viro pareret viz. **Q**uarto consideremus charissimam gratie marie utilitatē. **D**e hac dicit **Pro**uerbioz. **xj.** **M**ulier gratiosa inueniet glām. **E**cce utilitas grē gratiose marie est inuentio glorie perpetue. **U**tilissima certe fuit gratia marie et sibi et nobis. **U**tilissima iūqz fuit

gratia marie sibi ipsi. **Gratia** enim deliciosam
gratia miraculosam. gratia gloriosam fecit maria.
Deliciosam in aeterno. miraculosam in filio. glo-
riosam in regno. Deliciosa certe fuit maria
in matre spirituali. miraculosa in prole singulari.
gloriosa in dea demare eternali. **Bra** g mentem
et animam marie fecit deliciosam delicijs spū-
alibus rāq̄ dei vini spūalē padisum. iuxta illud
Eccl. xl. Bra sicut paradisus in benedictionibus
Uere paradisus dei fuit in benedictionibus mul-
tiplicium deliciarū spūalium. **De** q̄b̄ etiā beatus
Bern. ait. Quid nisi delicias dixerim deo? p̄
gunitatis cū munere fecunditatis. insigne hūi-
litate. distillantē charitatis fauē. misericordie
viscera. plenitudinē gr̄e. progatiuā gl̄ie sin-
gularis. **Itē** gr̄a marie fecit miraculosam i
plē. miraculoso cōceptu et partu. dū miracu-
lose ego pepit. et miraculose deū cōcepit. de-
um pepit. **Uñ** de hac ei⁹ gr̄a bñ dicit **Luce. i.**
Inuenisti gr̄am apud deū rē. **De** h̄ noie be-
atus **Bern.** ad mariā loquēs dicit. **Intelli-**
ge p̄ uides ego q̄ntā ex noie p̄missi filij et q̄
sp̄alem gr̄am inuenis apud deū. **Itē** gr̄a
marie fecit gloriosam. p̄pter qd̄ bñ supra di-
ctum est. **Mulier** gr̄iosa inueniet gl̄iam. **O-**
vere felix inueniet maria. q̄ tā magna in mū-
do. tā magna in celo. **Nulla** pura creatura
tantā gr̄iā in mūdo. nulla tantā gl̄iaz i ce-
lo inuenit. **Et** certe tā gr̄am q̄ gloriā inuenit
apud dñm. q̄ sic in psalmo dicit. **Gratiā** et glo-
riā dabit dñs. **Sz** certe charissimi gr̄a ma-
rie nō solū utilissima fuit sibi ipsi. sz etiā nob̄
imo totū hūano generi. **Bra** enim marie collig-
it malos. impinguat bonos. liberat uniuersos.
Colligit a culpa. ipinguat gr̄a. liberat a
morte eterna. **Dico** ḡ q̄ gr̄a **Marie** colligit
ad misericordiā. colligit ad eccl̄iam malos
Doc bñ signatū est in gr̄a quā in colligēdis
sp̄icis a messoribus derelictis. **Ruth** inueniat
q̄n dixit ad booz. **Inueni** gr̄am in oculis do-
mine mi. rē. **Ruth** interpretat vidēs vel festi-
nās. **Et** signat beatā virginē q̄ vere vidēs i
p̄emplatiōe. et bñ festinās fuit in actōe. **U-**
dens etiā nostrā miserā est. et festinās ad im-
pēdendā suā misericordiā. **Booz** interpretat
vir⁹. et signat illū de q̄ in ps. dicit. **Dagn⁹** dñs
et magna vir⁹ ei⁹. **Ruth** ḡ in oculis booz. ma-
ria in oculis dñi hāc gr̄iā inuenit vt ip̄a sp̄i-
cas. i. animas a messoribus derelictas collige-
re ad veniā possit. **Qui** sūt messorēs nisi do-
ctores et rectores. **O** vere magna marie gr̄a q̄
multi ex eis ad misericordiā colligunt. q̄ a do-

ctoribus et rectoribus tāq̄ in corrigibiles relin-
quunt. **Et** id bene beatus **Bern.** ait. **Maria**
tu peccatorē toti mūdo despectū mat̄no af-
fectu amplecteris. foues nec deseris. quosq̄
horrēdo iudici miserē recōcilies. **Itē** gratia
marie bonos ipinguat pinguedine gr̄e. **Uñ**
Eccl. xxxij. Bra mulier sedule delectabit vi-
rū suū et ossa illi impinguabit. **Mulier** se-
dula maria fuit. de cui⁹ sedulitate **Beda** ait
Maria secreta dei ore tacito. vigili cū corō
sedula scrutabatur. **Quis** hui⁹ mulieris ē vir-
nisi ille quē ip̄a circūdedit i vtero. de q̄ dicit
Diere. xxxij. Creauit dñs nouū sup̄ terram.
mulier circūdabit vix. **Hui⁹** viri ossa sunt q̄
cūq̄ in corpe ei⁹. i. in eccl̄ia fortes sunt. **Ista**
ossa suffragate gr̄a marie ipinguant vnctio-
nibus gr̄e. **Impinguat** inq̄s pinguedine spū-
sancti q̄ et ille ipinguari cupiebat q̄ dicebat.
Sicut adipe et pinguedine repleat aīa mea.
Qis estimare valeat quā multe aīe opitu-
lante gr̄a marie sint p̄ gratiā ipinguate. imo
certe q̄s estimare valeat q̄nta in ipsa maria
fuit impinguatō gratiarū. cui⁹ gr̄a ipingua-
ta sunt tot milia animarū. **Cui⁹** enim struit pin-
guedine ip̄a caruit. q̄ omnium struit i pinguis-
simū habitaculū fuit. **Ait** enim **Johes** dama-
scen⁹. **Maria** i domo dñi plātata et impin-
guata spū. vt oliua fructifera oīs struitis ha-
bitaculū facta est. **Itē** gr̄a marie liberat a
morte eterna uniuersos q̄ liberat. **Hoc** bñ
signatū est i hester. de q̄ legit sic. **Adama** uic-
tā rex p̄ q̄ omēs mulieres. et posuit dyade-
ma regni in capite ei⁹. **Hui⁹** autē gr̄e quā he-
ster corā rege habuit duplex legit fuisse utili-
tas. **Una** q̄ ip̄a dyadema regni obtinuit.
Alia q̄ ip̄a gentē suā morti addictā a mor-
te eripuit. **Sic** certe **Hester** nostra br̄a ma-
ria tantā gr̄az corā rege eterno impetrauit.
q̄ p̄ hāc nō solū ip̄a ad coronā puenit sz etiā
generi hūano morti addicto subuenit. **Uñ**
Anselm⁹ ait. **Quid** inq̄t digne referā genitri-
ci dei et dñi mei. p̄ cui⁹ secunditatē captiu⁹ sū
redempt⁹. p̄ cui⁹ p̄tū de morte eterna sū exē-
ptus. p̄ cui⁹ plē p̄dit⁹ sum restitue⁹. et d̄ exilio
miserie ad patriā eterne beatitudinis sum re-
duct⁹. **O** ḡ mat̄ gr̄e fac nos filios gr̄e. fac vt
p̄ gr̄am tuā verissimā colligamur ad veniā
remissiōis. ipinguemur p̄ gr̄am deuotiōis. li-
beremur a morte dānatōis. p̄ dñm no. rē.

Ade maria gr̄a plena. **Adhuc** charis-
simi aliq̄ de gr̄a dulcissime marie sūt
dicēda. **Cōsiderāda** est ḡ q̄ duplex

Speculū beate uirginis

marie grā. vitz grā donoz. grā labioz. grā
pūlegioz. grā pūmior. **P**rio p̄siderate cha-
rissimi i maria grāz donoz spūsscti. De hac
grā maria gēulabūda dicere p̄r illō Eccl̄. xx.
iiij. In me oīs grā vitz z vitar̄. Quid mirz si
īpā est grā plena vitz z veritar̄. q̄ m̄r est eius
quē legim⁹ plenū grē z veritar̄. Et qd mirz
si in illa virga est rāta donoz spūsscti af-
fluentia. in cui⁹ floze spūsscti requeit euz
cāta donoz suoꝝ effluētia. **M**aria nāqz est
illa virga. z filiz marie est ille flos de quo di-
cit̄ **Isaie. xj.** Egrediet̄ virga de radice yesse.
z flos de radice ei⁹ ascendet. z requiescet sup
eū spirit⁹ sapiētie z intellect⁹. spirit⁹ cōsilij et
fortitudinis. spirit⁹ sciētie z pietatis. z reple-
bit eū spirit⁹ timoris dñi. In hoc floze mi-
ra spirit⁹ affluētia. de quo in omnē ec-
clesiā tā mira sit influētia vt beat⁹ euāgeli-
sta **Johes** dicat. De plenitudine ei⁹ nos oēs
accepim⁹ gratiā p̄ grā. **L**ū ergo de isto floze
tanta grā redūdet in totū ortū. q̄nto magis
in ipam hui⁹ flozis virgā. in ipam **M**ariā.
Dicat ḡ maria. dicat secure. In me omīs ḡ-
tia vitz z veritar̄. **G**ratia certe vitz z verita-
tis cōsistit in p̄dicis septē spūsscti donis
Per p̄dicā eīm septē dona fuit gratia vitz z
veritatis i maria. **G**ratia veritar̄ ordinavit
mariā in vitate supra se. infra se. intra se. z ex-
tra se. **G**ratia inqz veritar̄ ordinavit mariā
in veritate sup se p̄ donuz sapiētie. infra se p̄
donū cōsilij. itra se p̄ donū intellect⁹. extra se
p̄ donū sciētie. **G**ratia vitz veritar̄ ordina-
uit aiām marie in vitate supra se i sapiētissi-
ma fruēdoꝝ p̄tēplatiōe. infra se in p̄sultissi-
ma fugiēdoꝝ p̄uisione. itra se i certissima
credēdoꝝ cognitiōe. extra se i rationabilissi-
ma agēdoꝝ discretiōe. **G**ratia autē vitz ordi-
nauit vitā marie in bona vita respectu dya-
boli. respectu p̄imi. respectu dei. **S**ra inqz
vitz ordinavit mariā in bona vita erga dya-
bolū p̄ donū fortitudis. erga p̄imū p̄ donū
pietar̄. erga deū p̄ donū timoris. **S**ra vitz
vitz ordinavit vitā marie erga diabolū i for-
tissima resistētia. erga p̄imū i p̄ssima beni-
uolētia. erga deū i deuotissima reuerentia.
Hinc ē q̄ spūssctus mariā p̄ domū p̄ueniē-
tissime signauit quā sibi sapia icreata cū se-
ptē colūnis. septē donoz spūsscti excellētissi-
me edificauit. Quicūqz ḡ colūnas spūssan-
cti cepit desiderare. ipse formā columnaz in
ista domo poterit inuenire. quā p̄ columnis
h̄mōi debz cū magnis desiderijs z p̄cibz cō-

uenire **S**ilr quicūqz septiformē spūsscti grā
am adipisci desiderat. ipse floze spūsscti in
vga querat. **P**er vga eīm ad flozē. p̄ flozē ad
spūm in ipō requeitē puenim⁹. **P**er mariā
ad xpm accedim⁹. z p̄ xpm gratiā spūsscti
inuenim⁹. **P**ropter qd bñ mariā alloquens
beat⁹ **Bern̄. ait.** Per te accessum habem⁹ ad
filij o bñdicta inuētrix grāz. genitrix vitz.
mater salutis. vt p̄ te suscipiat nos q̄ p̄ te dat⁹
est nobis. **S**ecūdo p̄siderate charissimi i
maria grā labioz. de q̄ in psal. d̄r. Diffusa
est gratia in labijs tuis. **T**āta siquidez fuit
grā labioz in maria vt ipā optime per **Ju-
dith** signari possit. de q̄ d̄r. **Judith.** Non
est mulier tal sup terrā i aspectu. i pulcritu-
dine. z i sensu v̄boꝝ. **R**euera non est. nō fuit
nō erit mulier tal sup terrā qlis maria fuit i
aspectu clarissime vitz. i pulcritudine mūdij
sine cōsciētie. in sensu v̄boꝝ. disertissime lin-
gue. **S**ram autē v̄boꝝ labioz marie videbi-
mus euident. si v̄ba labioz ei⁹ ex euangelio
colligam⁹ diligēter. **I**nuenim⁹ autē septē in
euangelio mellifluis sentētiās d̄ mellifluis
marie labijs distillātes. z mellifluis labioꝝ
ei⁹ grā optie indicātes. iuxta illd̄ **Lan̄. iij.**
Fan⁹ distillās labia tua. **S**eptē mellis flui-
le sunt septē dulcissima v̄ba marie q̄ ad āge-
lū. ad hōiem. ad deū legif habuisse. **D**uo ad
angelū. duo ad hominē. tria ad deū. **A**d an-
gelū maria habuit verbū castitatis z v̄bū hu-
militatis. **V**erbū castitatis habuit **M**aria
ad angelū in labijs qm̄ angelo r̄ndens dixit
Quō fiet istud qm̄ vitz nō cognosco. **H**oc ē
cōtra impudicos. q̄ nō casta nō pudica. s̄ i-
pudica z turpia z carnalia v̄ba in labijs
is habēt. **V**erbū autē humilitatis ad ange-
lū habuit maria in labijs. quādo anglo hu-
milit̄ r̄ndēs dixit. **E**cce ācilla dñi fiat mi-
hi s̄m verbū tuū. **H**oc est p̄tra sup̄bost ar-
rogantes. q̄ dese nechumilia sentiūt nec lo-
quunt̄. s̄z verba iactātie z inflatiōis in labijs
suis habēt **I**te ad hominē habuit v̄bū cha-
ritatis z verbū veritatis. **V**erbū charitatis
in salutiōe. verbū veritatis in instructiōe
Verbū charitatis ad hominē maria i labijs
habuit qm̄ matrē p̄cursoris tā affectuose sa-
lutaui q̄ etiā infans i vtero eius exultaui
Hoc est d̄ rācorosos q̄ p̄imis suis vel cha-
ritatiue nō loquūt̄. v̄l om̄ino eis loqui dedi-
gnant̄. **V**erbū veritatis maria i labijs habu-
it qm̄ deficiēte vino mistris dixit. **Q**uicūqz
dixerit vob facite. **H**oc est d̄ illos q̄ alios nō

ad bonū s; ad malū instruūt. et malū eis cō/
solūt. Itē ad dñm tria vba habuit **Maria**.
Prius cū deo q̄s cū angelo vel cū hoīe locuta
est maria. ex q̄ bis angelo. bis hoī. ter autē dō
locuta est. **H**eu heu p̄tra multos q̄ tā parū
cū deo in oratiōib; et tā multū cū hominib;
loquunt̄ in fabulatiōib; inutilib; et sepe valdē
nocuis. **H**abuit autē maria ad deū v̄bū gr̄u
latiū. querulariū. cōpassiū. **G**ratulati/
uū p̄ sui respectiōe. **Q**uerulariū p̄ filiū amif/
sione. **C**ōpassiū p̄ vini defectiōe. **V**erbum
gratulatiōis maria ad deū habuit in labijs
q̄n p̄ eo q̄ dñs hūilitatē suam respectit dixit
Magnificat aīa mea dō. **H**oc est s̄ in ḡtos
q̄ heu p̄ mult; et magnis bñficijs puas deo
gr̄as agūt. et q̄nq; p̄ ip̄a dei bñficia s̄ deū in
sole scūt. **V**erbum q̄ratulatiōis maria ad deum
habuit i labijs. q̄n filio p̄ tridū amisso di/
xit. **F**ili q̄d fecisti nob. seq̄t. p̄r tu? et ego do/
lētēs querebam? **H**oc est s̄ in deuotos q̄
cū dolore **I**hm nō querūt. q̄n ip̄m p̄ subtra/
ctiōe deuotiōis p̄ mlros dies amiserunt.
Verbum cōpassiōis ad deū habuit maria q̄n
in nuptijs filio dicit. vinū nō hñt. **H**oc est s̄
in misericordes. q̄s alior; defect; ad pietatē
nō mouēt. nec apud deū nec apud homies
primos suos pmouēt. **E**ya nūc aduocata
nra maria. **E**cce adhuc necesse est nob vt fi/
lio tuo suggeras p̄ nob q̄m vinū nō habent
multi ex nob. vinū v̄riq; gr̄e sp̄s feci. vinum
cōpūctiōis. vinū deuotiōis. vinū sp̄ual cō/
solatiōis. **D**e q̄ beat; **B**ern. sic ait. **Q**uoties
mibi necesse est fr̄es post lachrymosas q̄ri/
monas vestras exorare in f̄em misericordie
vt suggerat benignissimo filio suo q̄m vinū
nō habet. et ip̄a digno vob charissimi si pie a
vob pulsata fuerit nō deerit necessitati v̄re.
q̄m misericors ē et misericordie m̄r. **N**ā si com/
passa ē verecūdie illoz a q̄b fuerat iuitata.
multo mag; cōpatiet vob si pie fuerit inuo/
cata. **P**etate fr̄es ex p̄dicis quant; amicus
marieret regū fuerit cū ip̄a tantā gr̄az labi/
osū habuerit. **S**criptū quippe est **P**rouer.
Qui diligit cordis mundiciā p̄pter gra/
nam labioz habebit amicū regē. **T**ertio
cōsiderate c̄harissimi in maria gratiā puile/
giorū. **D**e hac quidē gratia dicit **L**uc. p̄mo
Inuenisti gratiā apud dñm. ecce cōcipies i
vtero et paries filiū. et vocabis nomē ei? **I**e/
sum. **H**ic erit magn; et fili; altissimi vocabi/
tur. **V**ide quō **B**abriel asserēs mariā inue/
nisse gr̄am. statim eadē gr̄am specificās sub

lūgit. **E**cce in q̄t cōcipies i vtero et. **D**e q̄ ma/
gnū et om̄ib; secul; inauditū puilegiū q̄ ego
in vtero cōcepit. et filiū altissimi pepit. **P**ossū
mus autē notare septē puilegia marie. **P**ri/
uilegiū in q̄s immēsis gratijs esse plenā solī
marie a deo cōcessum. **P**rimū marie puile/
giū est q̄ sup om̄es hoīes ab om̄i peccato
sit purissima. **F**uit nāq; tā copiosissime in
vtero sanctificata q̄ etiā ad veniale peccatū
nūq; in tota vita sua fuisse credit̄ inclinata.
Un̄ **B**ern. ait. **D**ecuit reginā v̄ginū singu/
laris puilegio sanctitat; ab om̄i pctō ducere
vitā. que dū peccati mortisq; pareret pemp/
torē mun; vite et iusticie om̄ib; obtineret.

Secundū marie puilegiū est q̄ ip̄a sup
om̄es hoīes fuit gratia plenissima. **U**n̄ hie/
ronym;. **E**teris p̄ pres p̄stat. marie vero se
totā infudit plenitudo gr̄e. **E**t ideo bñ bea/
tus idē doctor gr̄am marie gr̄e angeloz cō/
ferēs et p̄ferēs ait. **B**eatā et gl̄iosam v̄ginem
mariā credendū est ampliora p̄meruisse v̄/
rutū puilegia. et p̄cepisse etiā gratiā ab āge/
lis collaudādā. **T**ertū marie puilegiū
est q̄ ip̄a sola mater et virgo incorruptissima
est. **H**oc puilegiū beat; **B**ernard; cōmen/
dans ait. **O**ptimā partē elegit sibi **M**aria.
optimā plane. q̄ bona est secūditas cōiuga/
lis. melior castitas v̄ginialis. optima v̄ginea
secūditas seu secūda virginitas. **M**arie puile/
giū nō dabit̄ alteri. quia n̄ auferet̄ ab ea.

Quartū marie puilegiū est q̄ ip̄a sola
mater filij ineffabilissima est. ip̄a sola ill; fi/
lij mater est cui; solus de; pater est. **H**ic su/
pra modū q̄ tā maximū puilegiū creature
cōcessum est. **D**e hoc etiā puilegio beatus
Bernard; ait. **I**pa est nostre v̄ginis gloria
singularis et excellēs p̄rogatiua marie q̄ fili/
um tuū eundēq; cū deo patre meruit habe/
re cōmunē. **Q**uintū marie puilegiū est.
q̄ ip̄a sup om̄ne creaturā deo etiā corpora/
liter familiarissima fuit. **N**am qd nūq; crea/
ture cōcessum est nec cōceditur in eternum.
ip̄a deū nouē mensib; in vtero portauit. ip̄a
deū v̄bere de celo pleno lactauit. ip̄a deum
multis annis dulciter educauit. ip̄a deuz si/
bi subditū habuit. ip̄a deū purū in ample/
xibus et osculis familiarissime contrectauit
sicut **A**ugustin; euidenter asserit dicens. **N**ec
mirz maria vt dignet̄ tibi cōgaudere de; re/
gnans in celis. quē paruulū ex te homines
natum toriens osculata es in terris. **S**e/
xtum marie puilegiū est q̄ ip̄a sup om̄es

omniū animarū beatificatorē genuit i mdo.
 Quid mir si iā in lucidissima cognitiōe est
 aia marie q̄ iā pfundissime vnita est luci et/
 ne. **Un̄** beat⁹ **Bern̄**. ait. Profundissimā di/
 uie sapie yltra q̄s credi valeat penetravit ab
 yssum. vt q̄ntū sine psonali vnione creature
 p̄ditio parit. luci illi inaccessiblei videat vni/
 ta. **Ire**. Quid mir si iā i fecūdiffima dilecti/
 one est aia marie. qd inq̄s mir si p̄ om̄ib⁹ di/
 ligat q̄ om̄ib⁹ est dilecta. Vere p̄ om̄ib⁹. **Ait**
 em̄ beat⁹ **Aug⁹** ad ip̄am. Te ip̄e rex regū vt
 matrē verā et decorā sp̄sam p̄ om̄ib⁹ diligēs
 amoris amplexu sibi associat. **Ire** quid mi/
 rū si iā in iocundissima fructiōe sit aia ma/
 ric. que b̄ndictio fructu ventris sui pascitur
 dulcissimē. **Un̄** beat⁹ **Aug⁹**. ait. **Marie** ani/
 ma claritate fruct⁹ xp̄i. et gloriofissimē ample/
 xib⁹ semp̄ p̄sens. semp̄ cōspiciēs. semp̄ vide/
 re sitēs inestimabiliter pascit. **Igitur** sicut glo/
 riosissima maria om̄es sc̄os excedit in gr̄a
 vie. in gr̄a meritoꝝ. ita om̄es sanctos excedit
 in gr̄a glorie. in gratia p̄miorū. **Unde** bene
 ip̄a signata est p̄ **Hester** reginā. de qua legi⁹
 q̄ ducta ad cubiculū regis affueri. habuit q̄
 tiam et misericordiā corā eo sup̄ om̄es mul/
 eres. et posuit dyadema regni in capite eius
Hester interpretat̄ euacuata. eleuata. **Hoc**
 optime cōuenit marie. de qua beat⁹ **Hiero/
 nym⁹** ait. Eleuat sup̄ choros angelorū. vt
 possit specie vultūq̄ videre saluatoris quē
 amauerat. quē cōcupierat ex toto desiderio
 cordis. **Ista** **Hester** regina beata p̄go **Ma/
 ria** ducta est in ei⁹ assumptiōe in cubiculū
 regis affueri regis eterni. in cubiculū vtiq̄
 de quo **Aug⁹** mariā alloquēs ait. **Tu** in cu/
 biculū regni beatitudine gemis ac margari/
 tis ornata cōsistis. **Ducta** itaq̄ in h̄ cubicu/
 lū quieris eterne regina maria gr̄am regis
 affueri. id est gr̄am veri regis habet sup̄ oēs
 mulieres. i. sup̄ om̄es intelligētias anglicas
 et sup̄ om̄es beatas aimas. vt sit in maria q̄
 ria sup̄ gr̄as oim̄ beatorū. **Hā** reuera i capite
 ei⁹ rex regū diadema regni posuit **Dyadema**
 certe tā imp̄ciabile. dyadema tā delectabile
 dyadema tā mirabile. q̄ h̄ om̄i lingue ienar/
 rabile. om̄i ingenio inscrutabile est. **Sic** q̄
 charissimū vidistis q̄nta gr̄a donorū. quāta
 gr̄a labioꝝ. quāta gr̄a puilegioꝝ. quāta gr̄a p̄/
 miorū affluētissima sit maria. **Rogem⁹** ergo
 ip̄am tantā inuētricē gratiarū. vt et nos faci/
 at inuenire gr̄am apud d̄m. per dominūz
 nostrū ih̄m xp̄m et.

Hec gr̄a plena. **Nō** sufficit archange/
 lo gr̄am marie simpliciter cōmēdare
 sed etiā plenitudinē ei⁹ voluit signā
 ter insinuare. cū dixit gratia plena. **O** vere
 plena et plene plena. adhuc certe nō dixerat
 gabriel. **Eccē** cōcipies in vtero et. adhuc eti/
 am nō dixerat. sp̄s sanct⁹ supueniet in te et
Si ergo an̄ supuentōne sp̄itus sancti. si an/
 te cōceptionē fili⁹ dei plena fuit maria. q̄nto
 magis post. p̄ter hoc b̄n̄ de ei⁹ plenitudine
 et de plenitudinis ei⁹ gratitudine et **Ansel/
 mus** **Hec** m̄lties plenissima ab angelo salu/
 tata. sp̄itus sancto repleta. plenitudine diu/
 nitatis afflata. **B̄n̄** q̄ plena d̄r maria. plena
 inq̄s illuminatōe sapientie. plena inūdatiōe
 gr̄e. plena possessiōe bone vite. plena vnctiōe
 misericordie. plena fecūdatōne. plis pie.
 plena p̄fectiōe eccl̄ie. plena respersione odo/
 rifere fame. plena resultatiōe diuine gl̄ie. ple/
 na etiā fructiōe eterne leticie. **Has** nouē ple/
 nitudines p̄siderem⁹ in maria. q̄ nouē ordi/
 nū angelicoꝝ plenitudines rep̄sentāt in gl̄ia.
Primo p̄siderem⁹ charissimū q̄ plena est
 maria illuminatōe sapie et itellec⁹. **Un̄** ipsa
 b̄n̄ p̄ lunā plenā signari p̄r. de q̄ d̄r **Prover/
 vii**. **Nō** est vir in domo sua. abijt via lōgissi/
 ma. sacculū pecunie secū tulit. i die plene lūe
 reuersus. **Hic** ē vir ille de q̄ **Hierem̄. xxxi**.
Creauit d̄ns nouū sup̄ terrā. mulier circū/
 dabit vir. **Mulier** maria. mulier vtiq̄ sexu
 nō corruptōe. m̄ virtutē d̄m n̄m circūde
 dit vtero suo. circūdedit habitu n̄o. **Hic**
 vir. si t̄n̄ (vt ait **Joseph⁹**) vir appellari fas ē
 tres domos habet. **Impariorie** maiestatis est
 in palatio habere tres māfiones. videlicet
 cōsistoriū. cenaculū. cubiculū. **Cōsistoriūz**
 est dom⁹ causaz. cenaculū ciboꝝ. cubiculūz
 quietis. **Sic** imparior noster q̄ impat̄ v̄tis
 et mari. habet domū causaz mundū. habet
 domū ciboꝝ. mō eccl̄iā. olim synagogam.
 habet domū quietis rationalē animā. **Sz**
 beu vir iste d̄ns virtutū a domo mūdi. a do/
 mo synagoge. a domo aie valde fuit elōgat⁹
 qz lōge a peccatorib⁹ sal⁹. **Vir** ergo iste i do/
 mo sua nō fuit quādo p̄ **Hieremiā** p̄querē
 do dixit. **Reliqui** domū meā. dimisi heredi/
 tatē meā. **Sacculū** etiā pecunie secuz tulit.
 quia thesaur⁹ misericordie et gratie sue a mū/
 do abscondit. **Sz** ecce vir iste i die plene lu/
 ne reuersus est. illi⁹ inq̄s lune de qua d̄r **Lā/
 ricoꝝ. vi**. **Pulera** vt luna. **Luna** q̄ est maria.
 luna plena. maria pl̄ca. **Lūe** plene maria b̄n̄

Speculū beate uirginis

cōparata ē. q̄ lumie sapie et ueritatē a sole et /
no plene illuminata est. **Uñ** maria bñ illumi
nata iterprat̄ siue illuminatrix. **Ipa** nāq̄ lūa
et lucerna nra illuminata fuit a dño. et illumia
trix fuit in dō. iuxta illō phericū. **Qm̄** tu illu
mi. lu. ni. **In** hō lune plenitudie uir reuer
est i domū qm̄ xps p carnē uenit in mūdū. **O**
pe mirabil hō lune plenitudo. **Ecce** si **Ma**
ria plena fuit lumie sapie. qd̄ a sole etno re
cepit p̄usq̄ ipm̄ cepit. q̄to plenior fuit dū
hūc solē tā mirabilē cepit et tā totalit̄ in se
recepit. **Et** iō bñ plenitudinē sapie marie be
at̄ **Bern̄**. p̄mēdās ait. **Extruxit** i maria sibi
domū sapia celest̄. q̄ adeo mentē ei⁹ r̄pleuit
ut de plenitudie mētis ei⁹ fecū dare. et caro
ac x̄go singulari gr̄a eadē ipam sapiam car
ne tectā pareret quā p̄us mēte pura cepat
Secō p̄siderem⁹ q̄ plena ē maria iunda
tiōe gr̄e in affectu. **Tāta** nēpe inundatō gr̄e
tāta pfunditas et magnitudo i maria fuit ut
ipā bñ mare plenū dici possit. **Iuxta** illud. **J.**
Paral. xij. **Tonet** mare et plenitudo ei⁹ **Si**
cut i mari aq̄. sic i maria sūt p̄gregatōes ḡ
riar. **Uñ** septū est. **Lō** p̄gregatōesq̄ aq̄ ap
pellant̄ maria. **D̄** q̄ **Eccl̄. i.** **O**mnia flumia
intrāt i mare. **O**mnia flumia sūt oia gr̄a x̄ do
na. q̄ intrauerūt in maria iuxta illud **Eccl̄.**
xxij. **In** me ois gr̄a uie et ueritatē rē. **Q̄** ple
nū sit hō mare. q̄ plena gr̄a sit maria. **beatus**
Diero. apit dices. **Bñ** plena q̄ ceteri p̄ p̄f
p̄staf. marie p̄o simul se totā infudit plenitu
do gr̄e. **Hoc** ḡ plenū mare audiam⁹ **ḡ** uicia
tonare. **Tonet** ḡ mare et plenitudo ei⁹. **tonet**
plenū mare. **tonet** plena maria. **Tonet** ḡ lu
curiā castitatem p̄ponēdo et dicat. **Quō** fiet
istō qm̄ vi. nō cog. **Tonet** etiā ḡ supbiā hūi
litate sentiēdo. et dicat. **Ecce** ancilla dñi rē.
Tonet q̄ ḡ ingratitude gr̄as agēdo. et di
cat. **Dagnificat** aia rē. **De** plenitudine hō
mar̄ sūt in ps. **ḡ.** **Doueaf** mare et plenu
do ei⁹. **Doueaf** mare. **moueaf** maria. **moueaf**
certe suspirijs et castigatōibz. **moueaf**
lacrimis et orōibz. **moueaf** elemosynis et ali
is ueneratiōibz. **Doueaf** inq̄ plene ut no
bis effundat de sua plenitudine. **Attēdam⁹**
qd̄ nobis beat⁹ **Bern̄**. de ea loquat̄. **Ait** em̄
sic. **Uas** liquore plenuz si moueat de facili
subuertit et effundit liquore. **Sic** beata uir
go maria si moueat p̄abz effundit liquore i
nobis. **Tertio** cōsiderem⁹ q̄ plena ē ma
ria possessionibz bone uite i effectu. **De** hac
plenitudine uere possum⁹ dicere. **Domini**

est terra rē. **Per** terrā bene significat maria
de qua sic legit̄ in **Isata. xij.** **Aperiat** terra et
germinet saluatore. **Quid** terra humili⁹. **qd̄**
terra uiril⁹. **Terrā** omēs sub pedibz habem⁹.
et de terra omēs uitā fouem⁹. **Uñ** em̄ uicij
et ueritū. panē et uinū. lanā et linū. et buz uic
necessaria nisi de terra et de plenitudine ter
re habem⁹. **Quid** ḡ humili⁹. quid uiril⁹. **ter**
ra. **Similit̄** qd̄ humili⁹. quid uiril⁹. **Ma**
ria. **Ipa** deniq̄ humilitate sua omniū est ifima.
Ipa plenitudine sua omniū est uirilissima.
Uite nāq̄ spūalis necessaria habem⁹ de ple
nissima terra maria. **Et** ideo bene beat⁹ **ber**
nard⁹ ait. **Alē** incuemini q̄nto deuotiōis a
nobis uoluit honorari maria. q̄ tot⁹ boni
plenitudinē posuit in maria. ut p̄inde si qd̄
spei in nobis est. si qd̄ gr̄e. si qd̄ salutis ab ea
nouerim⁹ redū dare. **Sed** a q̄ et cur⁹ est tāta
buz terre plenitudo. **audi.** **Dñi** est terra et ple
nitudine ei⁹. et itez. **De⁹** est orbis terre et ple
nitudine ei⁹. **Plenitudo** terre p̄sistit in fructi
bus et diuersis possessionibz terre. iuxta illō
ps. **Impleta** est terra possessione tua. **Fru**
ctus aut̄ et possessiones plenissime terre ma
rie sunt opa. mores. et epla. et diuersa merita
sanctissime uite marie. **Talibz** em̄ possessio
nibz eā dñs respicit. talibz eā bonus ipluit
Uñ **Eccl̄. xij.** **Dñs** i terrā respicit et ipluit
eā bonis suis. **De** hac ei⁹ plenitudine **Die**
ronym⁹ mētionē faciēs inq̄. **Talibz** debet
p̄ginē oppignerare muneribz. ut esset gr̄a ple
na que dedit celis gl̄iam. terris dñi. pacēq̄
refudit. fidē gētibz. sinē uicij. ordine; uic
moribz disciplinā **Quarto** p̄siderem⁹ q̄
rissimi q̄ maria plena est uicitiōe misericor
die. plena oleo pietatis. **Unde** ipā signata ē
potest p̄ illā mulierē. cui clauso ostio domi
sue. oia uasa int̄ p̄gregata facta sūt miracu
lose oleo plena. **fm̄** q̄ **Helizēus** ei⁹ p̄dierat.
iiij. **Regū. iiij.** dices. **Cū** plena fuerint tolles
Mulier ista est maria. q̄ etiā a filio suo mu
lier appellata ē. **Joh. xij.** **Mulier** ecce fili⁹ tu
us. **Hui⁹** mulier⁹ uasa sūt affect⁹ et effect⁹ de
sideria et bñficia q̄ oia oleo misericordie ple
na sūt i maria. **Uñ** de hō oleo beat⁹ **Bern̄**. be
ne ait. **hec** mixto dñi si tā copioso oleo mie
cordis tui p̄sum ē sanctuariū. cū illud in
estimabile op⁹ misericordie qd̄ p̄destinauit dō
añ seclā i redēptōz nram p̄mū sit i te a mei
artifice fabricatū. **Dicam⁹** ḡ carissimi dices
marie. **Date** nob̄ ḡ oleo uio. **Peram⁹** oleus
misericordie ei⁹ in mūdo. ne frustra peram⁹

In iudicio. Quia autem domus in qua vasa replebantur
 clausa fuit. h. optime marie uenit. De cuius
 clausura ezechiel ait. Porta h. clausa erit et non
 aperietur. et vir non transiet per eam. quoniam dominus deus israel
 egressus est per eam. Porta marie clausa fuit se/
 rualiter. vir non transiuit per eam. natiuitate
 singulari. Sed certe quia ad multiplicatorem
 olei vasa etiam vicinorum non pauca collecta fu/
 erunt. ideo quia per vasa illa omnes signari possunt.
 qui plenitudinis misericordie marie parti/
 cipes sunt. Qui autem sint illi. beatus Bernardus
 declarauit cum dicit. Maria omnibus finem miseri/
 cordie aperuit. ut de plenitudine eius accipi/
 ant vniversi. captiuum redemptionem. eger curati/
 onem. tristis solatio. peccatorum veniam. iustus gratiam.
 angelus hericidiam. denique tota trinitas gloriam
 filii personam carnis humane subam. Quinto
 charissimi consideremus quia plena est maria. secun/
 datione plis diuine. De plenitudine illa intel/
 ligere possumus illud Isa. vi. Vidi dominum seden/
 tem super solium excelsum et eleuatum. et plena erat
 domus maiestate eius. Domus illa in cuius folio
 dominus sedit est beata homo. in cuius mentis folio
 dominus requieuit. O beatus beatissimum. o beatus stabilissi/
 mum folium. sic dicitur. iij. Re. viij. Firmissimum folium
 tuum in eternum. Hoc folium excelsum est in intellectu
 et eleuatum in affectu. Excelsum est quia super ho/
 mines. eleuatum super homines. Excelsum insuper est
 in gratia. eleuatum in gloria. In folio ergo marie. in so/
 lio in quo dominus sedebat. et domus corporis
 eius maiestate ubi incarnati plena erat. De
 hac ineffabili plenitudine beatus Ambrosius ait.
 Beata sola gratia plena dicitur. quia sola gratia quam nulla
 alia secuta est ut gratia repleat auctore. O
 beatus felix domus. quia felicitate secundum diuinitatem plena. Sic
 namque beatus Bernardus. Beata gratia plena quia et h. g. itas
 gratiam tenuit. fecunditatem gloria acquisiuit. Do/
 mus ergo in folio mentis marie sedit per gratiam. et
 domus corporis eius maiestate sua impleuit per assum/
 ptam naturam. Unde. iij. Re. viij. dicitur. Impleuerat
 gloria domus domini domus domini. tunc ait Salomō. Dixit
 dominus ut habitaret in nebula. Domus ergo domini ma/
 ria impleta est gloria diuine maiestatis per nebulam as/
 sumptam a deo humanitatis. illa dico nebula. dicitur quia
 dicitur. Eccl. cliij. Medicina omnium in festinatione ne/
 bule. et iterum. Eccl. l. Quasi stella matutina in
 medio nebule etc. Nam quasi stella in nebula est h.
 beata in carne assumpta. Sexto consideremus ca/
 rissimum quomodo maria fuerit plena perfectione vni/
 uersaliter ecclesie. Diuersas et mirificas perfectiones
 et gratias in diuersis sanctis suis habuit et habet.

ecclesia. in qua plenitudine videtur delecta fuisse
 maria. ut vere possit dicere illud Eccl. xliij.
 In plenitudine sanctorum delectatio mea. Reuera in
 plenitudine sanctorum marie delectatio fuit. dum in mi/
 rifica perfectione sua plenitudo perfectionis sanctorum
 sibi non defuit. Sic beatus Bernardus. declarat cum
 ait. Merito in plenitudine sanctorum delectatio est
 cui nec defuit fides patriarcharum. spiritus prophetarum. et apostolorum. constantia martyrum. so/
 brietas confessorum. castitas virginum. fecunditas
 coniugatorum. imo nec puritas angelorum. Septimum
 est ecccl. xliij. In plenitudine sancta ammirabilis
 Ad hoc certe in plenitudine sanctorum. non in ple/
 nitudine impiorum delectatio marie est. quia apud
 eos qui pleni sunt sanctitate. non apud eos qui
 pleni sunt iniquitate maria liberetur est. Ipsa quia
 non solum in plenitudine sanctorum delectetur. sed etiam
 in plenitudine sanctorum detinet ne eorum pleni/
 tudo minuat. Detinet nimirum fructus ne fu/
 giat. detinet merita ne pereat. detinet demon/
 nes ne nocent. detinet filium ne peccatores percipi/
 at. Ante maria non fuit qui sic detinere domi/
 num auderet. testatur Isaia qui dicit. lxviij. Non
 est qui inuocet nomen tuum qui consurgat et teneat
 te. Septimo consideremus quomodo plena sit
 maria respersione odoriferi fame Sicut enim
 ager plenus odoriferarum specierum odoribus. sic
 maria plena est odoriferis fame sue aspersi/
 onibus. De hac plenitudine accipiamus quod legi/
 tur Gen. xlvij. Ecce odor filii mei sicut odor
 agri pleni cui benedixit dominus. Ager iste est ma/
 ria in qua thesaurus angelorum. imo totus dei
 patris absconditus est. Felix qui vidit omnia
 que habet et emit agrum istum. Qui agri pleni.
 plenus odor. est plena marie fama. plenus ho/
 nor. De hoc beatus Hieronymus ait. Quia mul/
 tis repleta erat fructibus odoribus. manans ex ea
 fragrabat suavissimus odor spiritibus angelicis
 De isto odore ipsa sancta gloria dicitur per
 Sicut cynamomum et balsamum amenitatis
 odorem dedit. Odor marie fuit sicut cynamo/
 mum externum in cortice conuersationis. sicut balsa/
 mus internum in vnctione deuotionis. sic mirra
 in amaricatione castigationis. Fuit quia odor
 marie sicut cynamomum in actione. sicut balsa/
 mum in contemplatione. sicut mirra in passione
 O beatus diues et nimis diues qui propter alia aro/
 mata complenda fuit odorifero spiritus sancti balsamo
 ut bene dicitur super illud. spiritus sanctus superueniet in te.
 beatus Bernardus. loquens dicat. Preciosum illud
 balsamum tanta tibi copia. tantaque plenitudine
 infuset ut copiosissime effluat circumquaque

Speculū beate uirginis

Sū g̃ dicere potuit de⁹ pater. **E**cce odor fili mei sic odor agri pleni. quasi dicat. **E**cce odor filij mei. i. honor filij pleni ex honore plene m̃ris sue est ⁊ fame. **U**ñ **H**iero. ait. **N**o-
noz matern⁹ est q̃ de ea nat⁹ est **O**ctauo
p̃siderem⁹ charissimi quō plena est maria re-
sultatiōe siue ex̃p̃sione diuine gl̃ie. iuxta il-
lud **E**ccl̃i. xij. **G**l̃ia dñi plenū est opus eius.
Anthonomasice op⁹ dñi mirabile est maria
de q̃ d̃r **E**ccl̃i. xliij. **H**as amirabile op⁹ excel-
si. **V**ere op⁹ mirabile q̃ nusc̃q̃ inuenit simili.
Uñ. iij. **R**e. x. d̃r. **N**ō est factū tale op⁹ i vni-
uersis regnis. **N**ō vtiq̃ in regno celestiu. nō
in regno terrestriu. nō in regno infernoꝝ
q̃ nullū tale op⁹ in celo. nullū tale in mūdo.
nullū tale in limbo fuit. **H**oc em̃ op⁹ plenū
est dñica gl̃ia. q̃ sup omnē purā creaturā re-
sultat ⁊ relucet plenissime in maria. **N**ā p̃ter
assumptā a ṽbo naturā nullū est op⁹. nulla
est creatura in q̃ tāta diuine gl̃ie materia re-
luceat sic in maria. **G**loriā em̃ de restaurati-
one facta in celo. gloriā de redēptione factā i
mūdo. gloriā de liberatiōe facta in inferno.
h̃z dñs p̃ mariā. h̃z p̃ plenitudinē marie **E**t
ideo b̃ñ ait **A**nselm⁹ sic. **T**ibi solū loq̃ dñā
b̃ñficijs tuis plenū esse mundū. inferna pe-
netrauit. celos supauit **P**er plenitudinē em̃
gl̃ie tue que in inferno erāt secl̃atur libera-
ta ⁊ q̃ supra mundū sunt se gaudēt restaura-
ta. **P**lenū g̃ est gl̃ia dñi opus ei⁹ maria. q̃ si-
cut d̃r **I**sa. vi. **P**lena est om̃is terra gl̃ia ei⁹.
Plena vtiq̃ est om̃is terra. plena ē tota ma-
ria relucēte in se plenissime diuina gl̃ia. **V**e-
rito aut̃ om̃ib⁹ p̃dictis gratijs plenissima d̃r.
que om̃ib⁹ nō ing̃tis gratissima credit. sicut
beat⁹ **B**erñ. oñdit. q̃ d̃ h̃ verbo **A**ue gr̃a ple-
na loquēs sic ait. **B**ene plena gr̃a. q̃ deo et
angelis ⁊ hoī gr̃ata. hoīb⁹ p̃ fecunditatē. an-
gelis p̃ ṽginitatez. deo p̃ hūilitatē. **N**ono
p̃siderem⁹ carissimi quō plena sit maria frui-
tione leticie et̃ne. q̃s em̃ nesciat eā ab his nō
exclusam q̃b⁹ fili⁹ ei⁹ dixit **J**oh. xvi. **P**etite ⁊
accipietz vt gaudiū vestz plenū sit. **S**i ergo
om̃iū ap̃loꝝ imo om̃iū cū deo regnatiū gau-
diū plenū est. q̃nto m̃ris dei gaudiū plenif-
sime est plenū. **D**e hac plenitudine beatus
Hiero. inq̃t. **P**lena siquidez gr̃a. plena deo.
plena ṽrutib⁹. nō potest non possidere pleni-
ter gloriā claritat⁹ eterne. **Q**uid mirz si letici-
am ⁊ gloriā plenā ⁊ supplenā h̃z in regno. q̃
gratiā plenā ⁊ superplenā habuit in exilio.
Quid certe mirz si tā in celo q̃ in mūdo eius

plenitudo sup oēm creaturā sit. de cui⁹ ple-
nitudine om̃is creatura virefcit. **U**ñ **A**nsel-
mus ait. **O** femia plena ⁊ supplena gratia d̃
cui⁹ plenitudinis exundātia resperfa reuul-
scit om̃is creatura. **S**ic g̃ charissimi videtis
in maria plenitudinē sapie illuminatiā. ple-
nitudinē gr̃e inūdatiā. plenitudinē ṽre fru-
ctificatiā. plenitudinē misericordie subu-
riū. plenitudinē eccl̃ie p̃fectuā. plenitudi-
nē fame resperfiuā. plenitudinē diuine gl̃ie
expressiuā. plenitudinē eterne leticie super-
gressiuā. **E**ya g̃ plenissima ṽgo maria. no-
tā inanes. tā vacuos sic p̃cipies plenitudis
tue facias. vt tāde ad eternā plenitudinē p̃-
tingere valeam⁹. **P**er dñm ñm ih̃m x̃pm
Aue maria gr̃a plena dñs tecū. **Q**ue-
sum est sup quō maria p̃ter purissi-
mā vite innocētā merito p̃ aue salu-
tat. ostēsum est q̃z quō p̃ter copiosissime
tie affluentā merito gr̃a plena cōmemorat
Dñdēdū aut̃ nūc est quō p̃ter specialissimā
dei p̃ntiā merito dñs secū fore insinuat. **D**o-
min⁹ g̃ tecū. **O** magne gabriel. magnuz qd
magne marie de magno dño nūcias. **M**ag-
nū est qd ei dicis. dñs tecū. **S**z dic nobis
q̃ntū vel quō secū. **E**t ecce beat⁹ **A**ug⁹. in p̃-
fona gabriel⁹ ad h̃ r̃ndens ait. **D**ñs tecū. sed
p̃ q̃z mecū. dñs tecū h̃z nō sicut mecū. i me-
licet sit dñs. memetip̃m creauit dñs p̃ te au-
tem nascitur⁹ est dñs. **D**ñs g̃ o maria. h̃z q̃s
vel q̃nt⁹ dñs. **D**ñs terre oim generalit̃. dñs
hoim sp̃ealiter. dñs tu⁹ singularit̃ o maria.
Dñs inq̃z creature generalit̃ vniuersal. do-
min⁹ sp̃ealiter nature rōnalis. dñs singula-
riter aule tue ṽginalis o maria. **C**ōsideran-
dū est g̃ charissimi q̃ dñs iste de q̃ d̃r. **D**ñs
tecū. ip̃e est generalit̃ dñs creature vniuer-
lis. **U**ñ **J**udith. ix. **D**ñs celoꝝ. creator ag̃p̃
⁊ dñs toti⁹ creature. **E**t **S**ap. viij. d̃. **D**im-
dñs dilexit illā. **O**m̃iū certe vniuersaliter.
om̃iū inq̃z visibiliū ⁊ inuisibiliū. **I**ste vni-
uersalis oim dñs sic cū **M**aria fuit q̃ etiā
ip̃am vniuersalē oim dñam fec̃. **D**ñam inq̃z
celi ⁊ dñāz mūdi. p̃ter qd̃ **A**nselm⁹ ait. **R**egi-
na celi ⁊ dñā mūdi mater ei⁹ q̃ mūdat mūdā
trib⁹ p̃teoz q̃ corp⁹ meū nimis est inūdum
Sz ecce iste vniuersal oim dñs ip̃e est dñs
potētissim⁹. dñs sapiētissim⁹. dñs opulētis-
sim⁹. dñs indeficiētissim⁹. **D**ñs em̃ sine po-
tētia. dñs sine sapia. dñs sine opulētia. dñs
sine p̃manētia min⁹ p̃fect⁹ dñs esset. **U**ñ do-
min⁹ impotēs. dñs insipies. dñs indigeno.

dñs deficiens siue nō pmanēs min⁹ repu-
 tarē. Dñs ḡ vniuersalis ip̄e dñs est poten-
 tissim⁹ volūtate. dñs sapiētissim⁹ veritate.
 dñs opulētissim⁹ p̄rietate. dñs indeficien-
 tissim⁹ cōnitare. **Primo** attēdite charissi-
 mi q̄ dñs vniuersalis ḡ cū maria est cū ip̄e
 dñs potētissim⁹ volūtate sit. bñ de dño isto
 p̄ba ait. Om̄ia ḡcunq̄ voluit dñs fecit zc.
 vsq̄ abyssis. Ergo nec in celis. nec in tris.
 nec in oib⁹ inferni abyssis. volūtati tam po-
 tentissimi dñi resistere quisq̄ pōt. teste mar-
 docheo ḡ de isto dño ait **Hester. xij.** Dñe
 rex om̄ipotēs in diritōe tua cūcta sunt posi-
 ta. z nō est ḡ tue resistere possit volūtati. **Ec-
 ce maria. q̄ntus dñs est. q̄ potētissim⁹ dñs
 est ḡ tecū est. Et qz dñs potētissim⁹ poten-
 tissime tecū est. iō z tu es potētissima secuz.**
 potentissima es p̄ ip̄m. potentissima apud
 ip̄m. ita vt vere dicere possis illud **Eccl. xx.
 iij.** In hierlm prās mea. Hierlm signat ec-
 clēsiā triūphantē in celis. signat etiā ecclīaz
 militante i terr⁹. Nā vere tā in celis q̄ i ter-
 ris prātem hz m̄f potentissima creatoris.
 quā potentissimā cognoscit **Ansel. cū orās
 ait. Exaudi pia. adesto p̄picia. adiua potē-
 tissima. vt mūdēt fordes mētis mee z illu-
 minēt tenebre mee.** Dñs ḡ tecuz o maria
 potentissima. **Secdo** attēdite charissimi.
 q̄ vniuersalis dñs ḡ est cū maria ip̄e est do-
 min⁹ sapientissim⁹ veritate. **Ipe** em̄ est do-
 min⁹ de ḡ in ps. dī. **Dagn⁹** dñs n̄r et ma-
 gna virt⁹ eius z sapie ei⁹ nō est numer⁹. **O
 q̄ sapientissim⁹ dñs cui⁹ sapiam nihil falle-
 re. nihil latere pōt. qz om̄ia manifesta et oc-
 culta nouit.** **Dia** vtriq̄ opa n̄ra bona z ma-
 la. om̄ia verba n̄ra bona z mala. om̄es co-
 gitatiōes z om̄ia desideria n̄ra bona et ma-
 la. om̄ia scit dñs. **Un̄ Petrus ait Joh. xxi.
 Dñe** tu om̄ia scis. **Ecce maria. q̄lis dñs ē.
 q̄ sapientissim⁹ dñs ḡ tecū est. z qz dñs sa-
 pientissim⁹ sapientissime est tecū. z ideo tu
 es sapientissima secū. sapiētissima es p̄ ip̄m
 Tu em̄ signata es p̄ illā abygal de ḡ dicit
 p̄mi **Reg. xxv.** **Eratoz** illa mulier prudētissi-
 ma z speciosa. **Maria** tā prudētissima tam
 speciosa fuit q̄ **Anselmus** de ip̄a auda-
 cter ait. **Om̄es** thesauri sapie z sciētie i ma-
 ria. **Dñs** ergo tecū o maria sapientissima.
Tercio attendite charissimi q̄ dñs vni-
 uersalis ḡ cū maria est. ip̄e est dñs opulen-
 tissim⁹ p̄rietate. sicut bñ de isto dño p̄p̄eta
 testatur dicens. **Dñi** est terra. zc. vsq̄. in eo.**

Dñi certe est nō solū terra z plenitudo ei⁹.
 imo etiā celū z plenitudo ei⁹. **Tui** em̄ domi-
 ne sunt celi. z tua est terra. qz celū celi domi-
 no. **Dñi** hui⁹ om̄ia sunt p̄p̄ia celum z terra.
 corpalia z spūalia. om̄is natura. om̄is gr̄a.
 om̄is celest⁹ gl̄ia. om̄ia sunt dñi p̄p̄ia. **Do-
 min⁹** ergo ditissimus est. sicut etiā ap̄ls ait
 ad **Roma. i.** **Ideo** dñs oim. diues in om̄is
 qui inuocāt illū. **Ecce maria q̄ntus dñs ē.
 q̄ opulētissim⁹ dñs est ḡ tecum est. Et qz
 dñs opulētissim⁹. opulētissime est tecuz.**
 ideo tu es opulētissima siue ditissima secū.
 ita vt vere tibi dici possit illd̄ **Prover. xxi.
 Vult** filie p̄grega. diuitias. tu sup̄gressa
 es vniuersas. **Filia** agnes. filia lucia. filia
 cecilia. filia agartha. filia katherina. z multe
 alie filie. et multe alie ḡgines sc̄e. multe aie
 iuste p̄gregauerūt diuitias virtutū z gr̄az.
 diuitias meritoz z p̄miorū. sed maria vni-
 uersis diuitijs sup̄gressa es excellentissime
 vniuersas. **O** q̄ diues est maria in gl̄ia. q̄
 tam diues fuit in miseria. **O** q̄ diues est in
 celo. q̄ tam diues fuit in mūdo. **O** q̄ diues
 est in ania sua. q̄ tam diues fuit i carne sua.
 vt etiā beat⁹ **Bern̄. exclamans** dicat. **O** di-
 diues in omnes et super om̄es **Maria** de-
 cur⁹ substātia modica pars assumpta toti⁹
 mūdi sufficit soluere delicta. **Dñs** ergo te-
 cū o maria opulētissima. **Quarto** atten-
 dite charissimi q̄ dñs vniuersalis ḡ est cuz
 maria. ip̄e est dñs indeficientissim⁹ eterni-
 tate. **Un̄** habet **Ero. xv.** **Dñs** regnabit in
 eternū z vltra. **Et in ps. de isto dño dicit.**
Tu autē dñe in eternū p̄manes. **Ecce maria**
 q̄ntus dñs est. q̄ indeficientissim⁹ dñs est
 qui tecū est. z ideo qz dñs indeficientissim⁹
 indeficientissime est tecū. z ideo tu es inde-
 ficientissime in eternū secū. **Tu** em̄ es thro-
 nus ille indeficiens. thron⁹ in eternū. thro-
 nus filij dei. de ḡ p̄ p̄p̄etā ait. **Thronus**
 eius sic sol in p̄spectu meo. z sicut luna p̄fe-
 cta in eternū. **Vere** in eternū. vnde nō soluz
 vere dicim⁹. **Tu** autē dñe in eternū p̄manes.
 sed etiā vere dicere possum⁹. **Tu** autēz dñe
 in eternū p̄manes. **Quid** mirū si maria ip̄a
 in filio suo p̄maneat in eternū. cū ēt bñficia
 marie i suis su. p̄maneat i efnū. **Ait** ei bea-
 tus **Bern̄.** **In** te o maria angeli leticiā. iusti
 gr̄am. pctōres veniā inueniūt in eternum.
Dñs ergo tecum o maria indeficientissima.
Baude nūc maria gaude. **Ecce** dñs poten-
 tissim⁹ sic est tecū. qz tu es potētissima secū.

Speculum beate uirginis

Dñs sapiētissim⁹ sic ē tecū. q̄ tu es sapiētissima secū. **D**ñs opulētissim⁹ sic ē tecū q̄ tu es opulētissima secū. **D**ñs idēficiētissim⁹ sic ē tecū. q̄ tu es indēficiētissima secū. **E**ya ḡ potētissima domina esto nobis impotētissimis auxiliatrix. **E**ya sapiētissimā dñā esto nobis insipiētibus auxiliatrix ⁊ p̄siliatrix. **E**ya opulētissima dñā esto nobis indigētibus locupletatrix. **E**ya indēficiētissima dñā esto nobis dēficiētibus p̄petuatrix in oī bono.

Consequēter p̄siderem⁹ charissim⁹ q̄ dominus iste de q̄ dī. dñs tecū. ip̄e est dñs specialiter creature rōnalis. sicut ip̄a rōnalis creatura in **p̄s.** ait. **D**ñe dñs n̄ rē. Dominus oīm vniuersalit. dñs n̄ specialiter. sic vtiq̄ dñs n̄ sicut dī **Ja. xxxij.** **D**ñs iudex noster. dñs legis n̄. dñs rex n̄. **D**ñs legis n̄ in mūdo. dñs iudex noster i iudicio. domin⁹ rex n̄ nos coronans in celo. **I**ste specialis noster dominus sic cum maria fuit q̄ etiā ip̄am specialem nrām dominā fecit. **Q**uod bene beatus **Berū.** recognoscēs ait. **D**ñā nrā mediatrix nrā. aduocata nrā. tuo filio nos cōdētia. tuo filio nos cōmēda. tuo filio nos rēp̄senta. **S**ed ecce iste n̄ specialis dñs ip̄e ē p̄ssim⁹. dñs iustissim⁹. dñs certissim⁹. dñs noiātissim⁹. **D**ñs em̄ q̄ nō esset p̄ in bñficijs. iustus i iudicijs. domin⁹ q̄ nō eēt certus in p̄missis. dñs q̄ nō eēt noiātus in p̄lis min⁹ reputaret. **D**ñs ḡ noster est dñs p̄ssimus liberalitate. dñs iustissim⁹ equitate. dñs certissim⁹ fidelitate. dñs noiātissim⁹ famositate. **P**rio ergo attendite charissim⁹ q̄ dñs n̄ specialis q̄ cū maria est. ip̄e est dñs p̄ssimus liberalitate misericōdie sue infinite. **I**p̄e em̄ ē dñs de quo **p̄pha** ait. **T**u dñe suavis ⁊ mitis ⁊ multe misericōdie oībus inuocātibus te. **M**ulte misericōdie dñs in multis beneficijs t̄p̄alibus. sp̄ialibus. eternalibus. q̄ ex multa misericōdia sua p̄tulit nobis ⁊ p̄ferre nō cessat. vrinā tant⁹ dñi misericōdijs nō sim⁹ ingrati. vrinā domino tā misericōdissimo simus valde grati cū **Esa.** qui de isto dño ait. **lxij.** **V**iscerationū dñi recordabor. laudē dñi sup oībus q̄ reddidit nobis dñs. **E**cce maria q̄lis dñs est. q̄ p̄ssim⁹. q̄ misericōdissim⁹ dñs est q̄ tecū est. **E**t q̄ dñs misericōdissim⁹ misericōdissime est tecū. ideo et tu es misericōdissima secū. vt vere de te dici possit illud **Esa. xvi.** **P**reparabit in miscōtia solū eius ⁊ sedebit sup illud in p̄tate. **S**olū diuine

miscōdie est maria n̄ miscōdie. in q̄ oēs inueniūt solacia miscōdie. **N**ā sicut misericōdisimū dñm ita misericōdissimā dñm habem⁹. **D**ñs n̄ multe miscōdie est oībus inuocantibus se. et dñā nrā multe miscōdie est oībus inuocantibus se. **P**ropter qd̄ optime **Berū.** dicit. **S**ileat misericōdiā tuā ḡgo brā qui inuocātā eā in necessitatibus suis sibi memorit defuisse. **D**ñs ḡ tecū o maria misericōdissima. **S**ecdo attendite charissim⁹ q̄ dñs n̄ specialis q̄ est cū maria. ip̄e est dñs iustissim⁹ equitate. sicut bene de dño isto i **p̄s. dī.** **I**ustus dñs et iusticias dilexit. **E**t iterū. **I**ustus dñs ⁊ rec. iudic. **I**ust⁹ certē dñs in oībus iudicijs suis. in oībus causis. i oībus factis suis. sicut iter in **p̄s. dī.** **I**ust⁹ dominus in oībus v̄ijs suis. **D**ñs ita iustus est in oī via iusticie. q̄ p̄pter nullā p̄sonā declinat a via iusticie. **E**t iō bñ de isto dño dicit **Sapie. vi.** **N**on subtrahet p̄sonaz cuiuscūq̄ dñs q̄ est oīm dñator. nec verebit magnitudinē cuiuscūq̄. qm̄ pusillū ⁊ magnū ip̄e fecit. ⁊ eq̄liter est illi cura de oībus. **E**cce maria q̄lis dñs est. q̄ iustissim⁹ dñs est qui tecū est. **E**t q̄ dñs iustissim⁹ iustissime ē tecū. ideo ⁊ tu es iustissime secuz. **T**u em̄ es ḡga aaron recta. florida. fructifera. **R**ecta imo rectissima p̄ iusticiā ⁊ equitatē. **F**lorida p̄ ḡginitatem. **F**ructifera p̄ fecunditatē. **Q**ue em̄ eēt virga recta si nō ḡga aaron eēt recta. **Q**ue ania eēt iusta si nō maria eēt iusta. **H**oc est qd̄ brū **Berū.** dicit. **Q**uis in quā iustus. si nō maria iusta de q̄ or⁹ est sol iusticie. **D**ominus ḡ tecū o maria iustissima. **T**ercio attendite charissim⁹ q̄ dñs specialis noster q̄ est cū maria. ip̄e est dñs certissim⁹ fidelitate. ⁊ fidelissim⁹ certitudine. sicut **p̄pha** testatur q̄ ait. **F**idelis dñs in oībus v̄ijs suis. **R**ecogitate ḡ verba ista. q̄b̄ p̄misit coronā iustis. ⁊ gebennā iniustis. ⁊ scitote q̄ dñs fidelis fidelitē v̄ba sua tenebit. fideliter qd̄ loquitur est implebit sic de isto dño dī **Ezech. xxx.** **E**go dñs locut⁹ suz ⁊ faciā. **V**erba v̄ijs sua dñs fidelissim⁹ fidelissime tenebit. si autē ip̄e in euāgelio suo dicit. **C**elum ⁊ terrā trāsibūt rē. **E**cce maria q̄lis dñs est. q̄ fidelissim⁹ dñs est q̄ tecū est. **E**t q̄ dñs fidelissim⁹ fidelissime ē tecū. ideo ⁊ tu es fidelissima secū. **T**u em̄ es illa fidelissima colūba noe q̄ in summū noe ⁊ mōm diluuii sp̄a li submersuz. mediatrix fidelissima ex iustis **Loru⁹** infidel. colūba ḡo fidelis fuit. **S**icut

eua fidel. maria & o fidel inueta ē. **Eua** infi-
 delissima mediatrix p̄ditōis. maria & o fide-
 lissima mediatrix salutis fuit. Et ideo bt̄us
Bern. ait. Fidelis mediatrix maria. q̄ salu-
 tis antidotum viris & mulierib; pp̄inauit.
Dñs ḡ tecū o maria fidelissima Quarto
 attēdite carissimi q̄ n̄r dñs special' q̄ cū ma-
 ria est. ip̄e est dñs noiātissimus famositate.
Bagni em̄ noīs est. teste **Niere.** c. x. qui de
 dño isto ait. Nō est sil'is tui dñe & magn' tu
 & magnū nomē tuū. **Bagni** vtiq; fama et
 laude nomē dñi est in oī p̄lo sic pp̄ha ostē-
 dit di. **Reges** t̄re & oēs p̄li. p̄ncipes & oīes
 iudices terre. **Iuuenes** & ygines. **senes** cuz
 iuniorib; laudēt nomē dñi. **Noīs** autē dñi
 laus & fama nō solū ad oēm p̄lm s; etiā ad
 oīe t̄ps se extendit. sicut p̄ eundē p̄phetam
 p̄z q̄ ait. **Sit** nomē dñi benedictū. et h̄ nūc
 & vtiq; in seculū. **Ite** noīs dñi laus et fama
 nō solū ad oēm p̄lm. non solū ad oīe t̄ps.
 sed etiā ad oēm locū se extendit. sic iā dicit'
 pp̄ha declarās ait. **A** solis ortu vsq; ad oc-
 casus; laudabile nomē dñi. **Ecce** maria q̄n-
 tus dñs. q̄s noiāt' dñs est q̄ tecū est. et quia
 dñs noiātissim' siue famosissim' famosissi-
 me est tecū. id ē tu es famosissima & noiātis-
 sima secū. **Tu** em̄ bene signata es p̄ illam
Ruth. de q̄ legit' sic. **Sit** exēplū v̄tutis i ef-
 frata. & h̄at celebre nomē in bethelem. i. in
 ecclia. **O** celeberrimi noīs maria quō pos-
 set nomē tuū nō esse celebre. q̄ etiāz deuote
 noiari nō potes sine noiant' v̄ritate. **Te-**
statur tu' **Bern.** di. **O** magna. o pia. o mul-
 tū laudabilis maria. tu nec nomiari potes
 q̄n accedas. nec cogitari qdē q̄n recrees af-
 fecus diligentū te. tu nunq; sine dulcedi-
 ne diuini' tibi insita pie mēorie portat in-
 gredieris. **Maria** ḡ fr̄es optime signata est
 p̄ illā famosissimi noīs feminaz **Judith.** de
 q̄ scriptū est. **Decerat** in oībo famosissima.
 qm̄ timebat dñm valde. nec erat q̄ de illa lo-
 queret' v̄bū malū. **Famosa** qdē est maria p̄
 p̄ter v̄tutes & exēpla sua tā laudabilia. **Fa-**
miosior autē p̄pter miscōias & beneficia sua
 tā inenarrabilia. **Famosissima** vero p̄prop̄
 grās & puilegia sua tā mirabilia **Quid** em̄
 mirabil' q̄ esse matrē & yginē & eē dei ma-
 trē. **Quid** autē mirū si maria de tant' milib;
 misericōie sue beneficijs famosa est in mūdo.
 q̄ tam famosa est de vnico bñficio suo circa
 theophilū exhibito. **Ait** bt̄us **Bern.** **Famo-**
sum sūme tue benignitat' testimoniū est q̄

te restaurat' theophylus o maria. dñs ḡ te
 cū famosissima o maria. **Gaude** nūc o ma-
 ria gaude. **Ecce** dñs p̄ssim' sic est tecū q̄
 tu es p̄ssima secū. **Dñs** iustissim' sic ē tecū
 q̄ tu es iustissima secū. **Dñs** famosissimus
 sic est tecū q̄ tu es famosissima secū. **Eya** ḡ
 p̄ssima maria nos impios salua p̄ tuā mi-
 sericordissimā pietatē. **Eya** iustissima nos
 iniustos salua p̄ tuā iustissimāz equitatem.
Eya fidelissima maria nos p̄fidios salua p̄
 tuā certissimā fidelitatē. **Eya** famosissima
 maria nos infames salua p̄ tuā suauissimā
 famositatē. **Post** p̄dicta carissimi p̄side-
 randū q̄ dñs iste de q̄ d̄r dñs tecū. nō solū
 est dñs general' creature vniuersal'. nō so-
 lum est dñs special' creature rōnalis. imo
 ip̄e etiā ē dñs singlarit' aule yginal' sue san-
 ctissime genitric'. **Maria** singlarit' tā cor-
 pore q̄ aia est aula dñi. dom' dei scitissima
 de q̄ in ps. d̄r. **Domū** tuā decet scitudo do-
 mine. **O** h̄ singlarit' brām domuz q̄ sola
 tā singlarit' talē meruit h̄re dñm. **Ecce** ei
 bt̄us **Bern.** ait. **Tu** sola digna inueta es vt
 in tua yginali aula rex regū & dñs dñantiū
 a regalib; sedib; veniēs. p̄mā sibi int' filios
 boīm māsionē eligeret. **Iste** singlar' ma-
 rie dñs sic singlarit' cū maria fuit. q̄ etiāz
 ip̄am tā singlarit' dñam fecit. q̄ nec p̄mā si-
 milē visa ē. nec h̄re se q̄ntē. dū ip̄a singlarit'
 dñi filia. dñi m̄r. dñi sp̄sa. dñi ancilla facta
 est. **Maria** em̄ filia dñi singlarit' generosa
 m̄r dñi singlarit' glōsa. sp̄sa dñi singlarit'
 ter speciosa. ancilla dñi singlarit' obsequosa
 fuit. **Si** autē illa trib; p̄sonis dñis volum'
 appropare possum' dicere. q̄ dñs iste q̄ tam
 singlarit' est cū maria. ip̄e est dñs p̄r. dñs fi-
 lius. dñs sp̄sctūs. dñs trin' & vn'. **Ipe** est
 domin' p̄r. cui' maria est filia nobilissima.
 ip̄e ē dñs fili'. cui' maria ē m̄r dignissima.
 ip̄e ē dñs sp̄sctūs. cui' maria est sp̄sa iu-
 stissima. ip̄e ē dñs trin' & vn'. cui' maria ē
 ancilla subiectissima. **Maria** certe est filia
 sūme etnitat'. m̄r sūme v̄tut'. sp̄sa summe
 bonitat'. ancilla sūme trinitat'. **Primo** ḡ
 attēdite carissimi q̄ dñs iste q̄ tā singlarit'
 est cū maria. ip̄e ē dñs & filia nobilissima ē
 maria. **De** isto ei dño & de illa filia accipi p̄r
 qd̄ boos dixit ruth. ij. **Bñdicta** es a dño fi-
 lia. q̄z porez m̄iam posteriore supasti. **Vere**
 bñdicta a dño filia ē maria. a sūmo inq̄s do-
 mino & ip̄a ē filia. **O** vere nobilissimi reg's
 nobilissima filia. q̄ tā mltiplici interius oz-
 kk z

rū si maria sit bu? dñi ancilla. cū etiaz fili? marie sit bu? dñi seru? fm assumptā a matre naturā. **I**pe em̄ in ps̄. **o** fitef̄ dicens. **D**ñe qz ego fuus t. e. f. t. z fili? an. t. **O** q̄ bo/ na ancilla. z bon? ancille fili? **D**eu q̄t sunt male ancille z mali ancillarū fili. **S**ed qd dicit sephura. **E**uce ancillāz filiū ep̄. **L**egit **B**er̄. xij. de ancilla sare q̄ pcepisse se vidēs desperit dñam suā. **M**ala ḡ ancilla agar d̄ fecūditate inflat. bona v̄o ancilla maria de hūilitate secundat. **A**ncilla illa supba dñaz desperit. ancillā istā hūilēz dñs respexit. sic ip̄a hūiliter recognoscēs dicit. **R**espexit hūilitatē ancille sue. **O** aia xp̄iana dñi ancilla. sic cū maria amplectere fecūditatē vt ne/ quaq̄z deseras hūilitatē. **U**t ḡ de boni opif̄ fecūditate nō inferis. sed maḡ de hūilitate fecunder̄. attēde hūilē ancillā. respice hūmilē mariā. **E**cce ait ancilla dñi. vñ **A**mb. **V**ide inq̄t hūilitatē. vide deuotionē. ancilla se dicit dñi. q̄ m̄ eligit dñi. nec repentino exaltata pmissio est. **O** vere amirāda hūilitas. ecce nō solū dñi ancilla sed etiā fuoz dñi ancilla qdāmō dignat̄ esse maria. **I**pa nāq̄ signata est p̄ illā abygal. p̄ q̄ adducenda cū dauid nūcios misisset. r̄ndit sic legit̄ j. **R**eg. xxy. **E**cce famula tua sit in ancillā vt lauet pedes fuoz dñi mei. **P**er bñdicitā ancillā mariā q̄si tot serui dñi loci sunt. q̄t fideles ei? suffragiis a pctis mūdati s̄t. **I**pa em̄ q̄si tot fuozū dñi pedibz aquā obrūit. q̄t penitētibz lachrymas cōpūctōis obrūit. **D**ñs ḡ tecū o maria tāq̄z cū ancilla deuotissima. **D**ñs p̄ tecū. dñs fili? tecū. dñs spiritalit̄ tecū. **U**n̄ **B**er̄. **P**r̄ inq̄t tecū. q̄ suū filiū facit z tuū. **F**ili? tecū qui ad cōden dā in te mirabile sac̄m. miro mō z sibi rese rat genitale secretum. z tibi fuar v̄ginale signaculū. **S**pūscit̄ tecū q̄ cū p̄ze z filio tuū sc̄tificat vrez. **D**ñs ḡ tecū. dñs certe cuius filia es q̄ nulla nobilior. dñs cui? maē es q̄ nulla mirabilior. dñs cui? sponsa es q̄ nulla amabilior. dñs cui? ancilla es q̄ nulla humilior vnq̄s fuit. nec erit inefnū. **E**ra ḡ dñā. qz dñs tant? ac talis. tantū ac taliter est tecū. fac vt etiā ip̄e p̄ grām sit nobiscum.

Anselmus.

Domin? tecū. **H**is dulcissimis v̄bis ille deuor? b̄tē marie **A**nsel. deuote alludēs ait sic. **M**aria obsecro te p̄ grām q̄ sic dñs esse tecū. z te voluit esse tecū. fac p̄pter ip̄am fm eandē ip̄am grām miserī

cordiā tuā mecum. fac vt amor tui semp sit mecū. z cura mei sp̄ sit tecū. fac vt clamor necessitat̄ mee q̄s diu ip̄a p̄sistit sit tecum. z respect? pietat̄ tue q̄s diu ego subsisto sit me/ cū. fac vt cōgratulario b̄titudinis tue semp sit mecū. z cōpassio miserie mee sp̄ q̄ntū mi/ hi expedit sit tecū. **D**ñs ḡ tecū o maria. **T**ecū. certe tecū. **T**ecū fuit tecū est. tecum erit. **T**ecū vtiq̄z sic sol cū auroza ip̄m pueniēte. tecū sic flos cū v̄ga ip̄z pducēte. tecū sic rex cū regina ad ip̄m ingrediēte. **S**ol nāq̄z oī/ bus lumibz luminosior. flos oībz floribz p̄ci osior. rex oībz regibz gloriosior est dñs ies? xp̄s. **A**uroza vero hūc solē clarissima irradiatiōe pueniēs. **V**irga hūc florē mirabilissī ma emissiōe pducēs. **R**egina ad hūc regez solēnissima pcessiōe ingrediēs est b̄tissima v̄go maria. **D**e his singul? p̄ ordinez videa/

Domin? tecū. **T**ecū certe (mus. **D** sicut sol cū auroza de sole pcedēte z ortū sol? pueniēte. z lumie solis diez iniciante. **R**euera em̄ auroza mōdi maria a sole et nō singlarit̄ p̄parata p̄grediēs eius. dēq̄z solis ortū mirabilit̄ irradiata pueniēs die gr̄e tāte solis mōdo felicit̄ iniciatur. testā te b̄tō **B**er̄. q̄ ait. **S**icut auroza valde rutilans in mōdm p̄gressa es o maria. q̄n veri solis splendorē tāte sc̄titat̄ iubarē p̄curristi. vt vere die salut̄. die p̄piciatōis. die quā fec̄ dñs a tāta claritate iūitari dignū fuerit. **M**aria ḡ auroza d̄ q̄ d̄ **L**a. vj. **Q**ue ē ista q̄ p̄gre. v̄sq̄. p̄surgēs. **B**n̄ auroze cōparat̄ maria tā. p̄pter se q̄ p̄pter nos. p̄pter se specialit̄. p̄pter nos generalit̄. **M**aria p̄ se b̄n̄ cōparatur auroze fm̄ scripturaz. **P**rimo p̄pter abscēssum noctis culpe. **S**c̄do p̄pter p̄cessum lucis gr̄e. **T**ercio p̄pter ortū sol? iusticie. **Q**uarto p̄pter locū sedis gl̄e. **P**rimum in plenissī ma ei? sc̄tificatiōe. **S**c̄dm̄ in clarissima ei? p̄uerfatiōe. **T**ercium in mirabilissima filij ei? generatiōe. **Q**uartū in gliosissima eius assumptione attendam?. **P**rimo attēdi/ te charissimi q̄ qdaz felix auroza est maria p̄pter felicē abscēssum noctis culpe in sua sanctificatiōe. **U**n̄ **J**ob maledicēs nocti in q̄ dictū est. p̄cept? est hō ait. **O**btenebrentur stelle ei? caligine. **E**xpectet lucē z nō videat nec ortū surgent̄ auroze. **Q**uid h̄ p̄ stellas. quid p̄ lucē. qd p̄ aurozā signat̄. **D**ico q̄ per stellas anie sc̄toz. p̄ lucē sc̄tū sc̄toz. p̄ aurozā regina sc̄toz designat̄. **S**telle vtiq̄z oēs sancti sunt. q̄ ordinē morū z discipline. cur/

Speculum beate uirginis

sum q̄z feruoris z bone vite nō relinquunt
z sic cōtra diabolū vi pugnaturi sunt. **U**nō
de his stellis bene legitur **Judicū. v.** Stelle
manētes in ordine z cursu suo aduersus sy-
sarā pugnauerūt. **Sy**sara interpretat̄ tollēs
recedentē. z signat diabolū qui quolibz re-
cedentē a deo tollit. **Per lucē** quoqz sanctus
scrōz iesus x̄ps signat. sicut ipse de se oñdit
dicēs **Joh. viij.** Ego sum lux mūdi. q̄ seq̄-
tur me nō am. in te. **Seq̄mur frēs.** seq̄mur
hanc lucē ne in tenebris ambulātes cada-
mus in lutuz peccā. z in foueā inferni. **Seq̄-**
mur aut̄ nō claudicādo. s̄m qd̄ d̄r. iij. **Regū.**
xvij. Usqz claudicat̄ i duas partes. **S**i
dñs est deus seq̄mini eū. si autē baal seq̄mini
illū. **Per aurorā aut̄** cuius ortū nor nō vidit.
brā virgo significat. cuius natiuitatē nor ori-
ginalis culpe nō inicitauit. **Nor em̄** cui **Job**
maledicit. nor in q̄ p̄cept̄ est hō. p̄ctm̄ ori-
ginale est. in q̄ oēs p̄cipimur. **Unde p̄s.** In
peccāto p̄cepit me m̄r mea. **Quia** ḡ vere om̄s
sc̄i in peccāto p̄cipiunt. z in peccāto nascunt. idō
bñ h̄ d̄r q̄ stelle p̄ hanc noctē obtenebrant̄.
Sed qz x̄ps nec p̄cept̄ nec nat̄ in peccāto fu-
it. idō bñ h̄ d̄r q̄ nor ista lucē nō vidit. **Quia**
vero brā p̄go in peccāto p̄cepta fuit. s̄z sine pec-
cato nata. in peccāto orta nō fuit. idō nō aurorā
sed ortū aurore d̄r nor ista nō vidisse. **Hoc**
est d̄ illos q̄ ip̄az nō solū sine peccāto natā. sed
etiā sine peccāto p̄ceptā dicūt. **Cōtra** q̄s br̄s
Bern̄. arguēs ait. **Si** aut̄ p̄ceptū suum ma-
ria sc̄ificari nō potuit. qm̄ nō erat. sed nec i
ip̄o cōceptu. p̄pter peccāto qd̄ inerat. restat vt
post p̄ceptū in vtero iā existēs sc̄ificationē
accepisse credat̄. q̄ excludo peccāto sc̄am fece-
rit natiuitatē. nō tñ p̄ceptionē. **Sc̄do** at-
tendite carissimi q̄ qd̄ felix aurore est ma-
ria. p̄pter felicē ei⁹ p̄gressionē in luce gr̄e. iux-
ta illud. **Que** est ista q̄ p̄gredit̄ q̄si auro. zc̄.
Sicut ei lux aurore p̄gredit̄ crescēdo i cla-
ritate. sic maria p̄grediebā p̄ficiēdo in cla-
ritate gr̄e z bone vite. **Progrediebā** vtiqz
p̄ficiēdo in oibz p̄tutibz vniuersalit̄. vt i om̄i
ni p̄tutū claritate eēt q̄si aurore p̄surgens
apud se. pulchra vt luna apud p̄rimos. ele-
cta vt sol apud deū. **Progrediebā** qz profi-
ciendo in q̄busdā p̄tutibz specialit̄. de q̄bus
br̄s **Bern̄.** ait sic. **Feruebat** in q̄redo gra-
tiā marie caritas. splēdebat in carne p̄gini-
tas. in obsequio hūilitas eminebat. **Hanc** ita
qz p̄tutū claritate maria fuit q̄si aurore cō-
surgens in rutilāti p̄ginitate. pulchra vt lu-

na in micanti hūilitate electa vt sol in radi-
anti caritate. **Felix** qui hos tres fulgores.
has tres p̄tutes marie secut⁹ fuerit. per q̄s
ip̄a deū z mgr̄m oim̄ p̄tutū p̄cepit testante
itez br̄o **Bern̄.** q̄ ait. **Hanc** inuenit grām ple-
na iā gr̄a. vt caritate feruida. p̄ginitate inte-
gra. hūilitate deuota fieret. sine virili cōmi-
xione grauida. sine muliebri dolore puer-
pera. **Tercio** attendite carissimi q̄ qd̄ felix
lux aurore ē maria. p̄pter felicē ortū solis ius-
ticie. **Sol** nāqz iusticie christ⁹ de⁹ n̄ medi-
ante aurore sua maria ort⁹ est in m̄do. ort⁹
vitiqz absqz vllō peccāto nubilo. p̄pter qd̄ auro-
ra illa valde rutilās fuit oriēte sole suo. iux-
ta illud. **Regū. xvij.** **Sicut** lux aurore ori-
ente sole mane absqz nubibus rutilat. zc̄.
Lux igit̄ aurore est sc̄itas marie q̄ ip̄am ir-
radiare dignat⁹ est. p̄cessur⁹ de ip̄a sol ius-
ticie. **De** h̄ bene br̄s **Bern̄.** ait. **Recte** qd̄ em̄
o maria aurore officiu⁹ implesti. **Ipe** ei⁹ sol
iusticie de te p̄cessur⁹ ortū suū quadā ma-
rina irradiatiōe p̄ueniēs. in te lucis sue ra-
dios copiose trāssudit. **Lux** hu⁹ aurore mi-
rabiliter rutilabar. oriēte sole absqz nubi-
bus. i. nascēte x̄po absqz origial' peccāto obse-
ritatibz. **Ecce** hic d̄r q̄ sol absqz nubilo orit̄
Et **Exo. iij.** d̄r q̄ rubus absqz cōbustione ignis
z **Dan. ij.** d̄r q̄ lapis sine māibz absciditur.
Quid ḡ p̄ solē. quid p̄ ignē. quid p̄ lapidem
nisi x̄ps signat. **Ipe** em̄ est sol illuminās in-
tellectū. ignis accēdens affectuz. lapis firmans
nos cōtra defectū. **Dico** qz x̄ps iesus
est sol illuminās intellectū. iuxta illud **Isa-**
lach. iij. **Orietur** vob̄ timentibz nomē me-
um sol iusticie. **Vide** ergo si timeas dñm.
scriptū quippe est. **Qui** timer deuz nihil ne-
scitum. ait em̄ apls ad **Heb.** **Deus** n̄ ignis
p̄sumens est. **Dic** ignis nō soluz fuit in ru-
bo vteri virginalis. sed etiā in rubo deuoti
cordis est. **Hunc** nanqz ignē senserūt q̄ d̄-
xerunt **Luce. xxiij.** **Nonne** cor zc̄. **Ite** x̄ps
est lapis firmans nos cōtra defectū si bene
fundati fuerim⁹ sup̄ ip̄m. **Uñ** **Barth. xij.**
Descēdit pluuia. venerūt flumina. **fla.** veni-
et ir. in do. illā z nō ce. fundata em̄ erat sup̄
pe. **Ecce** nec pluuia heretice eloquētie. nec
flumina mūdane p̄cupiscētie. nec venti hu-
mane violentie nocere possunt domum mō-
tis supra petrā x̄pi fundate. **Quid** ergo ē q̄
sol sine nube orit̄. rubus sine combustionē
ignitur. lapis sine māu abscidit nisi qz x̄ps

qui est sol veritas. ignis caritatis. lapis firmitatis siue eternitatis. ipse concipit et nascitur sine nube peccati originalis. sine combustione concupiscentie carnalis. sine manibus amplexus maritalis. In conceptione enim christi nec peccatum patris. nec concupiscentia matris. nec amplexus patris inuenies. Quasi ergo tam miraculose concepit. si ille facere potuit quod alludetur huic miraculo mirabilia multa promissit. sicut beatus Augustinus testatur quod sic dicit. Qui scripsit lapideas tabulas sine ferro. ipse grauidauit mariam spiritu sancto. et quod produxit panem in beremo sine aratione. ipse impregnauit virginem sine corruptione. et quod fecit virgine sine pluuia germiare. ipse fecit filium dauid sine semine generare. Quarto attente dicite carissimi quod quidam felix auroza est maria propter felicem locum eius in gloria. et secundum bene de auroza dicit Job. xxxviii. Nunquid nondum auroza locum suum. Ita certe auroza nostra Maria sublimiter locata in celo. locum tenet vicinissimum soli eterno. Considerare autem possumus triplicem mariam locum notabilem. Primum est quod ipsa dominum suscepit spiritualiter. Secundus est quod dominum suscepit corporaliter. Tertium est quod ipsam dominus recepit eternaliter. Ecce triplex locus Marie. Dico quod primus locus quod maria dominum suscepit spiritualiter est mens marie pacificata et detestata. secundum per psalmum dicit. Factus est in pace locus eius et habitatio eius in syon. quod interpretatur speculum vel speculatio. Ecce quicquid deum mente speculari desiderat. oportet ut ei in pace mentis locum faciat. Nam sine pace mentis nemo venit ad speculationem contemplationis. vnde apostolus ad Hebr. xii. pace sequimini cum omnibus et sanctimoniam sine qua nemo videbit deum. O quam enarra-re vel etiam cogitare sufficiat in quilibet quod die speculationibus sancta illa syon. sancta illa mens marie fuerit. dum omnia illa misteria per omnibus mortalibus sibi nota feruentissima sibi mente reuoluit. De hoc bene beatus Hieronymus ait. Si quod sunt in vobis viscera pietatis. considerate quod cruciabatam amore. quod ve desiderio estuabat beatus ergo. dum renoueret animo cuncta quod audierat et viderat. quod cognouerat quantum mouebat repleta spiritu sancto celestium secretorum incitamentis. Itaque loco quo maria concepit corporaliter est vterus marie. de quo accipi potest illud beatus Hieronymus. Fluuus quod egrediebatur de loco voluptatis Iesus christus de vtero virginis ad irrigandum paradysum. Paradysus specialiter est maria. vniuersaliter est ecclesia. Felix irrigatio vteri-
us paradisi per fluum ventris marie iesum

christum. qui ait **Ecc. xliii.** Dixi irrigabo ortum plantationum mearum. Hinc est quod bene sanctus Hieronymus loquens de illis verbis. Vidi speciosas ascendentes de super riuos aquarum. ait. Bene de super riuos aquarum. quod super aquas refectionis educauerat eas dominus et nutrierat. de qua multi educti riuus omnem irrigat terram deliciarum. et infundit hortum voluptatis.

Itaque locus quod maria dominus suscepit mansuetam eternaliter in celo est locus glorie. de quo dominus ad Job loquitur. Nunquid nondum auroza locum suum. quasi dicat. non tu sed ego. Non ad te pertinet ostendere auroza marie locum suum in celo. sed ad me. Bene autem dicit suum quasi appropriando et discernendo illum ab aliis omnibus sanctorum locis. Hinc etiam bene legitur. **Reg. viii.** Intulerunt sacerdotes archam federis domini in locum suum. Hic certe locus est super omnes choros angelorum. Hic denique locus est in celo dignissimus. testatur beatus Bernardus quod ait. Nec in mundo locus dignior virginis vteri thalamo in quo filium dei maria suscepit. nec in celis regali solio quod maria marie filium sublimauit. Sic ergo maria propter se bene comparatur auroza. Primo propter terminationem noctis culpe in plenissima eius sanctificatione. Secundo propter progressionem lucis gratie in clarissima eius conuersatione. Tertio propter productionem solis iusticie in mirabilissima filii eius generatione. Quarto propter appropriationem loci glorie in gloriosissima eius assumptione. Deinde considerandum est. quod lucidissima ergo maria non solum propter se sed etiam propter nos bene comparatur auroza. Nam sicut in scriptura per aurozam signatum est. ipsa nobis est ad deum mediatrix. ad angelos pacificatrix. ad demones defensatrix. ad nos ipsos illuminatrix. Primo attendite quod auroza nostra maria nobis est ad deum mediatrix. sic in psalmo signatum est vbi dicitur. Tuus est dies et tua est nox. tu fabricatus es aurozam et solem. Sicut bene beatus Gregorius ait. Dies vita iusti. nox et vita accipit peccatoris. et ideo bene dominus filios israel precedebat per diem in columna nubis. per noctem vero in columna ignis. quod ab ardore ire sue tanquam nubes pius protegit et tanquam ignis impios urit. Vnde bene sol intelligitur christus. sol utique iusticie. quod illuminat electos. et urit reprobos. Grauitur quicquid urit in mundo. grauius autem in iudicio. grauius autem in inferno. De hac triplici visione intelligi potest illud **Ecc. xliii.** Tripliciter sol exurens montes. id est superbos peccatores. propter hoc bene refertur generatrice. mediatrice inter nos et solem iustum

Speculum beate uirginis

indigem. Et id bene ps. in pdicto vsu aurozā inter noctē z solē ponit mediā. q̄ certe etiā ordine naturali mediā est. Auroza itaq̄ est beatissima vgo maria. q̄ inter noctē z solem. inter hoīem z deū. inter hoīem inīstū z deū iustū ē optima mediatrix. optima ire dei refrigeratrix. Testat̄ br̄s **Beñ.** dicens. **Securū** iā habet hō accessum ad deū. vbi mediatorē cause sue filiū h̄z añ patrem. z ante filiū m̄sem. **Fil̄** nudato corpe p̄f̄i oñdit lat̄ z vulnera. **Maria** filio pecc̄ z vbera. **Non** p̄t vllō mō fieri repulsa vbi p̄currunt z porant tanta caritat̄ insignia.

Sec̄do attendite carissimi q̄ auroza n̄ra maria nobis est ad angelos pacificatrix. sicut signatū est **Gen. xxv.** **Ubi** legit̄ q̄ angelus q̄ cū iacob luctabat̄ b̄ndixit eū in auroza **Dicente** nāq̄ angelo. **Dimitte** me. iā em̄ ascendit auroza nō dimisit eum iacob nisi ip̄m b̄ndiceret. **In** auroza lucta fuit in̄ angelū z iacob. discordia fuit in̄ deū. anglos z homies. **Homo** em̄ peccādo offenderat creatorē. **Offenso** aut̄ creatore ois offenditur creatura. q̄nto maḡ illa q̄ creatori maḡis est iūcta. **Ala** q̄ lucta potuit h̄ discordie esse figura. **Sed** certe adueniēte auroza. adueniēte maria pacificati sunt angelus atq̄ hō. ita q̄ in ip̄a auroza. in ip̄a v̄gie maria angelicā benedictionē p̄secutus est hō. **Angelus** nāq̄ dixit. b̄ndicta tu in mu. ad v̄ginē. z p̄ hanc b̄ndictionē v̄ginis hō p̄seq̄tur b̄ndictionē pac̄ z salut̄ in filio v̄ginis. benedictionē v̄tq̄z illā de q̄ apl̄s ait **Eph. j.** **Benedixit** deus et p̄ dñi n̄ri iesu christi. q̄ benedixit nos in om̄i b̄ndictione in celestibus in xp̄o. quā etiā b̄ndictionē ip̄e benedictus fil̄. b̄ndicte v̄ginis cōfirmabit q̄n̄ dicet. **Venite** b̄ndicti pa. zc. **Jacob** q̄ auroza ascendētī z nos marie adueniētī gr̄as agamus p̄ b̄ndictionē qua cū angelo pacificati sum. **Merito** certe p̄ aurozā. merito p̄ mariā hoīes cū angelis pacificant̄. exq̄ p̄ mariā ab hoīb̄ angelozū chozi reintegratur. sicut **Ansel.** insinuat dicens. **O** femina mirabiliter singularis. z singularit̄ mirabilis. per quā elemēta renouant̄. inferna remedian̄. hoīes saluant̄. angeli reintegrant̄. **Tercio** attendite charissimi q̄ auroza n̄ra maria nobis est p̄tra demones defensatrix. sic signatū est **Job. xxiiij.** vbi de homicida et de fure. z de adultero d̄r. **Perfodiūt** i tenebz̄ domos sicut in die p̄dixerāt sibi. z ignora-

uerunt lucē. **Si** subito apparuerit auroza. arbitran̄ vmbzā mort̄. **Homicida** diabolus. fur diabolus. adulter diabolus est. **Homicida** inquā est. q̄ gen̄ hūanum occidit. **Fur** quia quecūq̄ potest nobis bona subtrahit. **Adulter** q̄ sponsam dei aniam corumpit. **Deu** quāta nob̄ mala h̄mōi malefici. quāta nob̄ mala sp̄s maligni faciūt. **Perfodiūt** nāq̄ in tenebz̄ ignorāt̄. in tenebris obscuritat̄. interiores domos mentū n̄raz. domos v̄tq̄z de q̄bz̄ in ps̄ dicitur **Deus** in domib̄ eius cognosceť. **Perfodiunt** certe tentatiōib̄ p̄foratiuis domos illas in quib̄ ille libent̄ habitat q̄ **Luce. vij.** dicit. **Hodie** in domo tua oportet me manere. **Perfossis** autē domib̄. p̄foratis v̄tq̄z ad infelicē peccati p̄sensum mentibus. beuq̄nta mala malefici isti occidēdo. surando. adulterādo cōmittūt in aiab̄. **Ad** euadēda q̄ tanta picula v̄tinā nob̄ auroza apparat. v̄tinā nob̄ maria succurrat. **Si** em̄ subito apparuerit auroza. si cito nob̄ aduenerit z supuenerit marie gr̄a z misericōdia. arbitran̄tur vmbzā mort̄. i. sic timēt hoīes. sic trepidant. sic fugiūt. sicut hoīes timēt z fugiunt vmbzāz mort̄. **Propter** h̄ b̄n̄ beat̄ **Ber̄n.** ait. **Non** sic timēt hostes visibiles quālibz̄ castroz̄ multitudinē copiosam. sic aere potestates marie vocabulū z exemplū. **fluunt** z pereunt sicut cera a facie ignis v̄dicūq̄z inuenerint crebrā huius nominis recordationē. deuotā inuocationē. sollicitā imitationē.

Quarto attendite carissimi q̄ auroza n̄ra maria nob̄ est q̄ ad nos ip̄os illuminatrix ad bene opandū. **Operarij** ab ascensu auroze incipiūt opari. **Un̄. Heem̄. iij. d̄.** **Hosipi** faciem opus. media pars n̄r̄m tenet lanceas ab ascensu auroze donec egrediant̄ astra. **Duo** nobis necessaria sunt. videlicet vt bonis opib̄ insistant̄. z ido bene aiunt edificātes. **Hosipi** faciem opus. q̄ opus nisi de q̄ apl̄s ait **Gal. vi.** **Dū** t̄ps̄ habeb̄. o. bo. ad oēs. **Bene** aut̄ dicit̄. nosipi faciem. nosipi. nō n̄ri vicarij. **Un̄. y. Lor. vj.** **In** oib̄ exhibeam̄ nosmetip̄os sic dei ministros. **Sed** certe maria nō nutrice aliā. non vicariā. sed sp̄ semetip̄am exhibuit dei ministrā. sicut br̄s **Aug.** testat̄ dicens. **Maria** absq̄ dubio ope ministratrix exiit quez v̄tero gessit. partuq̄ p̄fusuz aluit z fount. in p̄sepi reclinauit. z a facie **Herodis** abscondit fugiens in egyptū. z oēm infantia eius

pio mentis affectu est persecuta. ita ut usque ad
 mortem crucis ab eis indubitanter non recesserit
 ritus secretorum. non solum gressibus pedum tanquam
 amore filii. veretiam imitacione morum tanquam
 reuerentia domini. **Necessarium** etiam nobis est ut
 non solum bonis operibus insistamus. sed etiam ut vi
 cibus resistamus. et tunc bonum addit de lanceis tenen
 dis. **Tenere enim debemus lanceam zeli contra**
 impetum vicij. contra impugnacionem diaboli.
 carnis et mundi. De his lanceis bene dicit
Hiere. xlvj. Polite lanceas. induite vos lo
 ricas. **Loricam iusticie a malo pregrmur.** sed
 lancea zeli malum impugnamus. **Si lanceam vi**
cij zeli contra vicium non extedis in iudicio. Unde
lanceam ire sue se extendet in iudicio. Unde
Sap. v. dicitur. Accet ira diram in lanceas. **O quod**
bellatrix fuit maria cum serua zeli sui lancea.
Ubi Bern. Tu bellatrix egregia. primo enim quod
 primo eam super arauit expugnare viriliter aggressa
 es. ut quibus bonis operibus fideliter insistat et malum viri
 lit resistat. necessarium nobis est ut marie exemplum
 inspiciamus. marie suffragium imploremus.
Tunc quasi ab aurore opamur. quoniam irra
 diante exemplo et vita marie. quoniam irradiate pa
 trocinio et misericordia marie ad bonum opandum in
 citamur. **Bene autem operari debemus donec e**
grediamur astra. hoc est donec anime nostre lucide
 tanquam astra exentes de corpibus euolent ad
 astra. **Sed super omnia astra iam egressa vel ad**
huc egressura ad astra. splendidissimum astrum
 est aurore nostra maria. testate beatus Bern. qui
 ait. **Tu veri solis expressissima imago in mi**
lia astra deo assistentium originali puritate in
celis gloriose perfulgens. Sic et carissimi vidistis
 quod uenient aurore dicta sit maria. **Domine** et
 tecum o maria sicut sol cum aurore. **Eya** et domina
 aurore sua uisissima. domina maria dulcissima.
 fac etiam nobiscum esse soles iusticie domini nostri
 iesum christum filium tuum. Amen.

Dominus tecum. **Uiso** quod dominus fuit cum
 maria sicut sol cum aurore ipsum puer
 niente. **Uideamus** nunc quod dominus sit
 cum maria sicut flos cum hyga florere. **Maria**
 enim est illa virga de qua dicit **Isaie. xij.** Egredietur
 virga de radice iesse. et flos de radice eius
 ascendet etc. **His** verbis oculum mentis appona
 mus. et primo ad virgam. secundo ad florem
 considerationem nostram dirigamus. **Primo**
 consideremus charissimum quod hyga ista. hyga regia est
 hygo maria. sic patet per beatum **Ambrosium** qui beata hygi
 nem alloquens ait. **Tu** ipsa que dominum genuisti ex
 populo israel. in virga creuisti. virga de ra

dice iesse surrexisti et floruisti. virga aaron
 fronduisti et peperisti. **Est** autem maria virga
 fumea. virga lignea. virga aurea. virga fer
 rea. **Maria** est virga fumea incipientibus.
 virga lignea proficientibus. hyga aurea consumma
 tibus. hyga ferrea in cor rigibilibus et demonibus.
Dico quod hygo maria est virga fumea incipie
 tibus et penitentibus. De hac virga dicit **Lanti**
corum. iij. Que est ista que ascendit per desertum
 sicut virgula fumi ex aromatibus mirrhe et
 thuris. et uniuersi pulueris pigmentarii. De
 fertum est cor peccatoris. quod utique desertum est
 a gratia et virtutibus. **Fumus** aromaticus. fumus
 suavis anime. est aspiratio spei venie. **Beata**
itaque virgo maria per desertum quasi virgula fu
mi ascendit quando ipsa suffragante cor peccato
ris fumum spei venie suscepit. **Hic** autem fu
 mus generatur ex aromatibus mirrhe in or
 tione. et thuris in confessione. et uniuersi pulueris
 pigmentarii in multumoda satisfactione. **Nul**
lum purissima hygo maria desertum abhorret. nul
 lum peccatorum despiciat. sed quocumque pertransierit. sua
 uisimum spei venie fumum respergit. **Ubi** op
 time beatus **Bernardus** sic ait. **Peccatorum** quantumcumque
 fetidum non horres. non despiciat. si ad te suspira
 uerit. tuumque interuentum penitenti cor de flagi
 rauerit. tu illum de desperationis baratro pia
 manu retrahis. spei medicamentum aspiras. ac to
 ti modo despectum materno affectu amplecteris
 foves nec deseris. quosque tremendo iudici mi
 serum recocilies. **Item** hygo maria est hyga lignea
 hyga florida proficientibus. De hac hyga dicit **Ambr.**
xvij. quod hyga aaron que utique lignea fuit. flores
 silis et fructum habuit. **Per** flores frutes signat
 que post transitum diabolice hiemis in cordibus o
 riuntur. sic beatus de his floribus dicit **Lanti. ij.** **Jam**
hiems transiit etc. usque nostra. **Transiit** ergo hiems.
 transiit torpor. que caritas refrigerat. et tunc
 itez flores frutum appareat. **Quocumque** floribus
 hygo florida abundauit. teste beatus **Bernardus** qui
 ipsam alloquens ait. **Tu** scorum areola a
 romatum. a celesti consita pigmentario. fructu
 tum omnium floribus delectabiliter vernas
 es. **Sicut** autem per flores virtutes. ita per fru
 ctus opera virtutum signantur. **De** his beatus **Bat.**
vij. dicit. **A** fructibus eorum cognosceris eos.
Quando ergo in fructibus et virtutibus operibus per ex
 empla et merita marie proficimus. tunc hyga li
 gnea florida et fructifera nobis est hygo maria.
Item hygo maria est hyga aurea profectus et repleti
 uis **De** hac hyga legit quod bester cum duabus pu
 ellis ingressa ad regem assuecuntur per nimio stupore

na z meritoria habet opa. **O** q̄s florida fuit terra q̄s floridus fuit lect̄ marie. q̄ in flori/ de vice honestate florebat oim̄ virtū venu/ state. sicut testat̄ bt̄s **Bern̄. dicēs. Tu san/** croz areola aromatu o maria a celesti s̄tra pigmetario. virtutu oim̄ speciosis floribus delectabilē vernās. int̄ q̄rū pulcherrimos triū in te miramur excellentiā. viola humi/ litar. liluz castitat. rosa caritat. hi sunt.

Tercio p̄siderem carissimi in maria flo/ rem miraculose fecūditat. **Hic** flos est ip̄e filij virginis. de q̄ specialit̄ d̄r. **Egrediet vir/ ga de radice iesse z flos de radice ei⁹ ascen/ der t̄. Eva** q̄s pulch̄r h̄ flos egressus est si ne pctō nascēdo. z q̄s misere p̄trit⁹ est q̄i pec/ cator. moriēdo. iuxta illud **Job. viij. Quasi** flos egredit z cōerit. **O** q̄s candid⁹ i egres/ sione. z q̄s rubicūdu in stritione fuit flos iste. **Flos** in q̄t angel⁹ delectabil. flos hoibz ad virā p̄tilis. **Uñ Bern̄. ait. Flos** ē filij virginis. flos candid⁹ z rubicūdu el ex mi. flos in quē desiderāt angeli p̄ospicere flos ad cui⁹ odorē reuiviscūt mortui. **Felix** sil/ ua q̄ p̄ducit h̄ floris virgā. **Felix** magis vir/ ga q̄ p̄ducit hūc florē in silua. **Felix** super oia flos. sine q̄ nulla silua nec v̄ga felix esse p̄t. **Vere** felicissim⁹ flos in q̄ sp̄s dñi sic redēuit. vt sine ip̄o nullus gr̄az sp̄s sc̄i ha/ bere possit. **Testat̄ h̄ bt̄s Hiero. di. Spi/ ritus sanct⁹** q̄ in magna silua hūani generis requiēt nō inueniat. t̄ndē sup hūc florē re/ quieuit. ita q̄ absq̄z christo nec sapiēs q̄s cē p̄t. nec intelligēs nec p̄siliari⁹. nec fortis nec erudit⁹. nec pi⁹. nec plen⁹ timor⁹ domi/ ni. **Hic** flos q̄t tot hz folia q̄t sunt ministe/ ria z exēpla. **Si** hūc florē h̄e desideras. v̄/ gam floris p̄cto s̄ctas. **Si** flos ē nimis al/ tus diuinitate. v̄ga tñ est flexibilis pietate. **Et** si flos est rarissim⁹. q̄ in celo z in t̄ra nō inuenit nisi vnic⁹. est tñ cōmunissim⁹ tanq̄s flos nō in orto clausus sed in campo omibz trāscūtibz exposit⁹. **Et** iō bñ dicere p̄r x̄ps illud **Lanti. ij. Ego** flos cāpi. **Uñ** flos cā/ pi dicit. non solū p̄pter h̄ q̄ oibz patulus ex/ ponit. sed etiaz p̄pter h̄ q̄ sine om̄i cultura hūana p̄ducit. **Hoc** bñ bt̄s **Bern̄. memi/ nit. cū** dicit. **Camp⁹** sine om̄i humano flo/ ret amiculo. nō seminat⁹ ab aliquo. non defolius sarculo. nō impinguat⁹ fimo. sic oino sic virginis alius floruit. sic inuolara et integra casta marie viscera tanq̄sp̄scua eterni viroris p̄tulere. cui⁹ pulchritudo nō

videat corruptionē. cui⁹ gl̄ia in p̄petuū nō marcescat. **Quarto** p̄siderem carissimi florem gl̄iose immortalitat. **De** h̄ signatu esse p̄t **Aumeri. xvij. vbi** d̄r q̄ virga aaron flores simul z fructum habuit. **In** virga a/ aron recta. v̄go maria p̄t esse figurata. **In** virga nāqz marie rectitudo. in flore autem corpis glorificati pulchritudo. in fructu ve/ ro anie ei⁹ beatitudo p̄t esse signata. **Flo/ tandū** em̄ est q̄ caro floret in iuuetute sicut in **Ps̄. dicit. Hanc** floret z trāsit. flos aut̄ perit in morte sicut d̄r **Isa. l. Exiccatus** est fenū z cecidit flos. **Refloret** z i gl̄iosa resur/ rectōne. iuxta ps̄. **Refloruit** caro mea. **Iste** flos glorificatiōis corpis q̄i tot habz folia q̄t corp⁹ glorificati hz dotes z p̄mia. **Et** cer/ te quidā sc̄i doctores p̄babilē sentire vi/ dent z rōnabiliter p̄bare nitunt. et fideles hūc sensum pie amplectunt. videlicz q̄ bea/ ta maria iā cū corpe sit assumpta. z corp⁹ iā omnino cū ania sit glorificatus. **De** h̄ nanqz **Aug⁹. sic** ait. **Vera** rōne p̄fitenduz censeo mariā in r̄ō et apud x̄pm esse. **In** x̄po. q̄z i ip̄o viuim⁹. mouemur z sum⁹. apud x̄pm ad gl̄iam eternitat assumptā. **Uñ** digne credi/ mus letari mariā leticia inenarrabili. aia z corpe in p̄prio filio p̄ filiū. p̄p̄iū. nec vllaz se q̄ corrupciōis erumnā. quaz nulla secuta est tantū filiū pariēdo integritat⁹ corrupciō. q̄ oim̄ integrā p̄fectāqz genuit vitā. sit cū illo quē in suo gessit vtero. sit apud illū illa q̄ ge/ nuit. fouit et aluit. **Illa** maria dei genitrix. dei m̄stratrix. dei nutritrix. et dei securrix. de q̄ qz aliter sentire q̄s dixi nō debeo. alit̄ di/ cere nō p̄sumo. **Sed** m̄ h̄ ḡ maria iā dicere p̄t. **Refloruit** ea. m. **Et** fm̄ h̄ etiā florē z fru/ ctū sil' hz. **Flore** in quā corpis glorificati et fructū sp̄s glorificati. **Flore** vtiqz in glori/ osa corpis pulchritudie. fructū v̄o in volu/ ptuosa aie b̄ritudine. **Horādū** etiaz ē q̄ fm̄ q̄druplicē florē p̄dicrū v̄go maria q̄druplī/ citer sil' habuit florē v̄ginitat⁹ z fructū fecū/ ditat⁹. sil' habuit florē honestat⁹ z fructū hu/ militat⁹. sil' habuit in ple florē hūanitat⁹ z fructū ditat⁹. sil' habuit florē immortalitat⁹ in corpore et fructum beate voluptatis in anima. **Hos** igitur flores charissimi in vir/ ga virginea diligamus. et illos nouos gau/ diorum flores de horto virgineo colliga/ mus. quos vidit. quos collegit. quos no/ bis cōmedauit beatus **Bernardus** cū ad mariā loquens. dixit. **Hort⁹** deliciarū nob

Speculum beate uirginis

est tu⁹ scitissim⁹ vter⁹ o maria. qz ex eo mul-
tiplicis gaudij flores colligim⁹ qñies reco-
limus mēte. qz magna mltitudo dulcedis
imēso orbi inde pfluxerit. **D**igif dulcissi-
ma hgo maria. ecce vere dñs tecuz. sic flos
cū hga ipm pducēte. fac g vt etiā dñs sit me
cū imo nobiscū. cōicetqz nob florem istū do-
minū nostrū iesum christū. Amen.

Domin⁹ tecū. **O** dña dño carissima
dño familiarissima dñs tecū. **O** do-
mina apertissima dño dignissima. do-
min⁹ tecū. **T**ecū certe fm q sup dictū ē. sic
sol cū auroza ipm pueniēte. sic flos cū virga
ipm pducēte. sicut rex cū regina in palaciū
ingrediēte. **V**iso g quō maria sit auroza so-
lem etnū. solē iusticie pueniēs. viso qz quō
maria sit hga florē etnū. florē mīe pferens.
Videam⁹ mō quō maria sit regina ad regē
eternū. ad regē glē ingrediēs. **M**aria g ca-
rissimī ē regina illa ingrediēs. de q. iij. **R**e-
gū. r. d. q ingressa ē regina saba hierlm cū
comitatu multo z diuitijs. **T**ere regina est
maria. testāte brō **Aug⁹**. q air. **H**anc hē fa-
teamur reginā celoz. p eo q regē pepit. **Au-**
ctor. **S**ed de hac regina disserui in fmōe.
Asticit regina zc. iō nūc de ei⁹ ingressu disse-
rendū est. **C**ōsiderādū est g q mariā ingre-
diēte. egredientē. pgredientē. supgreden-
tē inuenim⁹. **E**gressus est nature. pgressus
gē. ingressus glē. supgressus habūdantie.
Egressa ē nascēdo. pgressa proficiendo. in-
gressa pueniēdo. supgressa omīs scōs expe-
dendo. **E**gressa ē sine pctō. pgressa sine ex-
emplo. ingressa sine obstaculo. supgressa si-
ne tmino. **P**rio p sidera carissime q iue-
nim⁹ mariā egredientē p natiuitatē suā si-
ne pctō. **I**pa nāqz p esse vas illud de q d. **P**ro-
uer. xxv. **A**ufer rubiginē de argēto. z e-
grediet vas purissimū. **R**ubigo fuit ablata
de argēto qñ ab originali pctō maria scifi-
cata fuit in vtero. z certe sic egressa est tanqz
vas purissimū. **D**ic distinguēdū ē vas pu-
rū. vas pur⁹. vas purissimū. **V**as purū in
egressu fuit. qñqz ex vto ic scificat⁹ pcessit
qñ fomes tā ad mortale qz veniale pctm
in ipō remāsit. sic qdā dicūt fuisse in hie-
remia. **V**as aut pur⁹ i egressu fuit. qñqz ex
vtero sic scificat⁹ pcessit q i ipō fomes fm
q ductiu⁹ est ad effectuz mortal⁹ pcti extin-
ctus fuit. sz ad veniale remāsit. sic in brō iō
hāne baptista. de q canit ecclia. **A**e leui sal-
tē maculare vitā famie possit. **V**as vero in

egressu purissimū fuit btā virgo q ex vtero
sic scificata pcessit. q in ea vt credit fomes
ad effectū tā mortal⁹ qz veniale pcti nō re-
māsit. ppter h brōs **Berū.** ait. **E**go puto q
copiosior bñdictio scificatiōis in eā desce-
derit q nō solū ei⁹ ortū scificauerit. veretiā
vitā ei⁹ deinceps ab oī pctō custodiuit im-
munē. **A**blata g rubigie original⁹ pcti. egres-
sum est ex vtero vas purū in hieremia. vas
pur⁹ in iohē baptista. vas purissimū in ma-
ria. **S**cōdo cōsidera carissime q iuenim⁹
mariā pgredientē sine exēplo p grām. **Qñ**
Lanti. vi. **Q**ue est ista q pgredif qñ auroza
z. p. vt luna electa vt sol. **D**is tribu lumino-
sis vicz auroze. lune. soli bñ cōparat maria
ppter tria i ipa lucidissime excellētissima. **F**u-
it em in corde z mēte ei⁹ excellēt lucida h-
ginitas. **F**uit in hginitate ei⁹ excellēt luci-
da fecūditas. **F**uit in fecūditate ei⁹ excellē-
ter lucida singularitas. **A**uroza refrigerati-
ua z auibz gta fuit ista hgo maria. **I**pa ei⁹
hginitate sua carnis ardorez refrigerauit.
teste brō **Berū.** q ad eā loqñs ait. **T**uardo
rē vitēte p cupie hūte castitatis in tua hgi-
nea carne eaten⁹ extinxisti. vt is in cui⁹ con-
spectu nec astra mūda sūt tāte mūdicie car-
nē tuā iudicauerit. vt eā sue diuine puritati
agglutinare nō despererit. **I**pa em hginua-
te sua auibz celi. angel⁹ dei gta fuit. quia vt
Hiero. ait. **S**emp est angel⁹ cognata hginu-
tas. **P**ropt h bñ legif **Beñ.** xxvij. q ange-
lus in auroza bñdixit iacob. **D**ic iacob spi-
ritū castū p signare q frēm suū. i. corp⁹ suū
sup⁹ ātauit. h nō solū a pze. sed etiā ab ange-
lo bñdixit in auroza. h est in castissima vir-
gine maria. cui āgel⁹ dixit **Luc.** j. **B**ñdicta
tu in mu. **I**te pulchra vt luna fuit hgo ma-
ria in lumiosa virginitate z fecūditate. **P**ul-
chritudo em lune p sūst in lumie recepto a
sole. **P**ensa igit qz pulchra luna fuerit ma-
ria. qñ etern⁹ ille sol tot⁹ recept⁹ z pceptus
est in ipa. **M**aria g est illa luna in cui⁹ ple-
nitudine ille vir ecclie redit. de q **Prover.**
vij. d. **I**n die plene lune reuertur⁹ est i do-
mū suā. **B**eata hgo fuit luna plena. qñ ei di-
ctum fuit. **A**ue gratia plena. **I**tem electa vt
sol fuit maria in lucidissima fecūditate sin-
gularitate. quando non homo purus. non
angelus verus. sed ipse dei filius. ipse sol in
sticie in sole posuit tabernaculū suuz. dum
in maria cōceptus fuit. **V**alde certe singu-
lare fuisset. si hgo purum boiem cōcepisset.

multo ante singulari? fuisset si ego angelus
 cepisset. s; sup oia singularissimū fuit qd
 go dei cepit. deū pepit. Propt qd bñ bea
 tus Aug. ait. **Verito** brā maria singlari a
 nob pconio extollit q singlari cōmercium
 mōdo p̄buit. cū tñ se a celi fastigia sublima
 uit. vt p̄bū in p̄ncipio apud deū manēs de
 supna celi arce suscipet. **Beata** igit̄ ego ma
 ria p̄gressa est q̄i auroza p̄surgēs in imitan
 da carnis r̄ mentis ȳginitate electa vt sol in
 adorāda pari ȳginal d̄nitate. **Tercio**
 p̄sidera carissime. q̄ inuenim? maria ingre
 dientē ad gl̄iaz celestē sine obstaculo. **Quis**
 em̄ obitare posset tāte regine cū tāto comi
 taru p̄grediēti. **Ipa** nāq; sigra ē p̄ reginā sa
 ba. de q̄ d̄r. iij. **Reg. r.** Et ingressa hierl̄m cū
 comitatu multo r̄ diuinitis. camel? portatibz
 aromata r̄ aurū infinitū nimis. r̄ gēmas p̄
 ciosas. **Considera** in his v̄bis gl̄iam ingre
 dientis marie in celestē hierl̄m. **Cōsidera** di
 co ingredientis excellentiā. ingredientis po
 tentiā. ingredientis opulentiā. **Cōsidera** excel
 lentiā in p̄ncipatu. potētiā i comitatu. opu
 lentiā in apparatu. **Cōsidera** certe excellen
 tiā p̄ncipat? regine n̄re marie in eo qd d̄r. re
 gina saba. qd interpretat clamor. **Maria** em̄
 est regina mōdi. vbi ē clamor gemebund? ē
 etiā regina celi. vbi est clamor iocūd?. **La**
 mant em̄ in celo sic d̄r. **Apo. iij.** **Sanctus**
 sc̄tus sc̄tus d̄ns de? omps. **Dec** r̄ ip̄a regi
 na clamantibz cū ceteris clamantibz clamare
 nō cessat. testate **Aug.** q̄ ait. **Tu** maria cō
 ciuis celi ciuibz. sine fine choris diuina an
 gelicis. archangelisq; sociata. indefessa voce
 sc̄tus sc̄tus sc̄tus clamare non cessas. **Dec**
 v̄bis ē regina quā p̄s. describēs ait. **Astitit**
 regina r̄. vsq; varietate. **Hāc** reginā ad re
 gnū seq̄ p̄nt fiducialiter q̄cūq; ei in mundo
 fuerint fiducialit. **Un̄** br̄us **Bern.** **Preces**
 fit nos regina n̄ra. p̄cessit r̄ tam gl̄iose susce
 pra est vt fiducialit serui ad d̄nam claman
 tes. trabe me post te dicāt. **Ite** p̄sidera i in
 gressu regine n̄re potētiā comitatu ip̄am sti
 pantis. in eo qd d̄r. cū comitatu multo. **In**
 gressa em̄ est maria celestē hierl̄m cū comi
 taru multo potentii angeloz. **Un̄** beatus
Hiero. ait. **Legimus** q̄ sepe ad funera r̄ se
 pulturas q̄rilibet scōz anglos aduenisse
 r̄ aias electoz vsq; ad celos cū hymnis at
 q; laudibz detulisse. **Et** p̄ pauca. q̄nto ma
 gis credendū ē militiā angeloz celoz cū su
 is agminibz festiue obuiā venisse genitrici

dei. eāq; ingēti lumine circūfulsisse. et vsq;
 ad thronū olim sibi aū mūdi p̄stiturōez p̄a
 ratū cū laudibz r̄ canticis sp̄ualibz p̄duxisse.
Ite p̄sidera in maria opulentiā meritorū in
 apparatu munez p̄ciosoz. **Attulit** nāq; secū
 aurū infinitū dilectōis dei r̄ p̄cimi. gēmas
 p̄ciosas sc̄tū r̄ donoz. aromata bonoz
 opez r̄ exēploz. **Parū** ē em̄ qd de thesaur?
 marie dico. respectu ei? qd br̄us **Bern. ma**
riā alloquēs dixit. **In** manibz inq; tuis sūt
 oēs thesauri miserationū d̄ni. **Ab**sit vt ces
 set man? tua. neq; em̄ gl̄a tua minuet s; au
 get cū penitētes ad veniā. iustificati ad glo
 riaz assumunt. **Ingressa** igit̄ est m̄ d̄ni ad
 gloriā tanq; regina celoz. ingressa ē cū mul
 to comitatu angeloz. ingressa ē cū diuinitis
 innumerabiliū meritorū. **Quarto** cōside
 ra carissime q̄ inuenim? sup̄gredientē oēs
 sc̄tos in sup̄bundāria meritorū r̄ p̄miorū si
 ne terminio. iuxta illud **Prover. xxxi.** **Dulce**
 filie p̄gregauerūt diuinitas. tu sup̄gressa es
 vniuersas. **Sup̄gressa** v̄bis es. sup̄gressa
 certe es in natura. sup̄gressa es in gr̄a. sup
 gressa es in gl̄a. vniuersas filias. vniuersas
 aias. vniuersas itelligētiās angelicas o ma
 ria. **Dico** q̄ maria i natura sup̄gressa ē vni
 uersas filias hoim. dū qd natura n̄ admittit.
 ego cepit. r̄ ego pepit. iuxta illud **Na.**
vij. **Ecce** ego p̄cipiet r̄ pa. fi. **Et** nō solū h̄ q̄
 ego filiū sed etiā q̄ deū pepit sup̄ oēm natu
 rā est. **Iōq;** br̄us **Hiero. sic** ait. **Qd** natura
 nō habuit. vsus nesciuit. ignorauit rō. mēs
 nō capit hūana. pauet celū. stupet tra. crea
 tura etiā oīs mirat̄ celestis. **H** totū est qd per
 gabriele marie diuinit? nūciat. r̄ p̄ xpm ad
 implet. **Ite** sup̄gressa est maria in gr̄a vni
 uersas aias sc̄toz. dū nō solū gr̄a plena sed
 etiā sup̄plena fuit. teste gabriele q̄ p̄r? dixit
Aue gr̄a plena. r̄ postea subiūxit **Spūs** san
 ctus superue. in te. **Si** aut̄ gr̄a plena fuit. q̄
 qd sibi sup̄ueniēs postea spūs cōtulit. in
 h̄ v̄bis p̄r? q̄ plena. in h̄ certe sup̄plena fuit
Un̄ be. **Bern.** ait. **Veniēte** iā spūs cō plena
 sibi. eodē q̄ sup̄ueniēte nob sup̄plena r̄ sup
 effluēs fit maria. **Ite** sup̄gressa ē maria in
 gl̄a vniuersas itelligētiās angelicas. **Ipa**
 em̄ est thron? ille saphireus. q̄ sicut **Ezech.**
i. legit̄. sup̄ firmamentū angelicū exaltat? ē.
Propter h̄ beat? **Bern.** bene ait sic. **Ascē**
dit plane maria sup̄ omne hūanū gen?. ascē
 dit vsq; ad angelos s; r̄ ip̄os quoq; r̄ ascē
 dit. r̄ celestem omnē sup̄greditur creaturā.

Speculum beate uirginis

Sic igitur carissimi maria egressa et pgressa et ingressa et supgressa est. Egressa inquam est nascendo ad vitam miserorum. pgressa est proficiendo in gratia privilegiorum. ingressa est pueniendo ad regnum celorum. supgressa est excedendo gloriam omnium beatorum. Ecce igitur dulcissima virgo maria. ecce vere dominus tecum. sicut sol cum auro. pgregrediente. sicut sol cum uirga florere. sicut rex cum regina ingrediente. **D**igitur auro suauiissima fac ut etiam nobiscum sit sol sapientie. **O** uirga sublimissima fac etiam ut nobiscum sit flos gratie. **O** regina potentissima fac ut etiam nobiscum sit rex glorie domini noster iesus christus.

Benedicta tu in mulieribus. **O**stendit quod super quod maria propter purissimam uirginem innocentiam merito pro aue salutem. omnium sum quod est quod maria propter copiosissimam gratiam affluentiam merito gratia plena commemoratur. omnium insuper est quod maria propter specialissimam dei presentiam merito dominus secum fore insinuat. **O**stendendum autem nunc est quod propter gratissimam personam sue reuerentiam benedicta in mulieribus nunciatur. **E**cce igitur gloriosus ille archangelus gabriel gloriosam uirginem mariam salutem gloriosam salutari nomine ipsam decetissime presumauit in benedictione dicens. **B**enedicta tu in mulieribus. id est benedicta propter quod omnes mulieres. ac propter hoc quod male dicitur infusum est propter eam totum abstulit benedictionem marie. **D**icat igitur gabriel. dicat. benedicta tu in mulieribus. **B**enedicta inquam propter plenitudinem gratie in te venerande. benedicta propter multitudinem misericordie propter te presentandam. benedicta propter celsitudinem personae ex te incarnande. benedicta propter magnitudinem glorie super te cumulande. **P**rius pensate carissimi quod he benedicta est maria propter plenitudinem gratie in ipsa venerande. sicut aperte ostendit gabriel dei. **H**inc gratia plena dominus tecum. benedicta tu in mulieribus. **B**enedicta tu in mulieribus. **B**enedicta tu quia plena es tu. **I**nuenisti enim gratiam apud dominum. et ideo tu es benedicta apud dominum. **U**nus beatus Bern. optime de hac benedictione marie dicit. **P**er te accessum habemus ad filium. o benedicta in mulieribus. in uentrix gratie. genitrix uite. mater salutis. benedicta tu maria propter gratiam. **B**enedicta inquam propter gratiam cordis. propter gratiam oris. propter gratiam operis. **B**enedicta in ore propter gratiam labiorum. **B**enedicta in opere propter gratiam motuum. **U**ere benedicta est maria propter gratiam cordis. propter gratiam donorum in corde. propter quam cor eius fuit deliciosissimum sicut paradus dei. ita ut de hac benedictione me

rito intelligi possit illud **E**ccl. xl. **S**icut paradus in benedictione. **I**bi dicit interli. **F**rustrificas diuersas species fructuum. **D**e his felicibus gratiarum et uirtutum benedictionibus apostolus dicit **E**ph. i. **Q**ui benedixit nos in omni benedictione spiritali in celestibus in christo. **S**i igitur gratia mentis humanam in benedictionibus fructum deliciosam facit sicut paradus dei. quanto magis deliciosissima anima marie fuit sicut paradus dei in benedictionibus donorum spiritus sancti. imo certe paradus dei non solum mente sed etiam ventre fuit maria. prinens in se lignum uite iesum christum. **U**nus beatus Bern. ait **U**ere paradus dei tu es. qui mundo lignum uite contulisti. de quo quod manducauerit uiuet in eternum. **D**eum quod longe est ab hac benedictione marie. cuiuscumque mens non est paradus dei in benedictionibus gratie. sed est sentina diaboli in maledictionibus malicie. **L**alis enim sicut in psalmo. **D**ilexit maledictionem et ueniet ei. et noluit benedictionem. et elongabit ab eo. **I**te carissimi benedicta est maria non solum propter gratiam donorum cordis. sed etiam propter gratiam labiorum oris. iuxta illud psalmo. **D**iffusa est gratia in labiis tuis. propterea benedixit te deus in eternum. **Q**uia in orationibus deuotissimis. quia in collationibus utilissimis gratia labiorum marie fuit. **Q**uia ad homines. quia ad angelos. quia ad dominum gratia semper fuit in labiis marie. **I**te namque de uerba labiorum eius libenter audiuisti. testare beatus Bern. **Q**ui aliquid loquens ipsam dicit. **L**ui placuisti ex silentio iam magis placebis ex sermone. cum ipse tibi daret e uoce. **O** pulchra in mulieres fac me audire uocem tuam. **E**ya quod ueracissima. quod sincerissima spiritus fuerit marie labia. et ideo uere benedixit eam deus in eternum. **D**eum quod longe ab hac marie benedictione illi sunt. quod labia labiorum marie dissilia sunt. **I**lli inquam in quibus labia non est gratia diffusa sed malicia confusa est. propterea non benedixit sed maledixit. et maledicet eos deus in eternum. **I**te carissimi benedicta est maria non solum propter gratiam donorum cordis. non solum propter gratiam labiorum oris. sed et propter gratiam motuum uentris. **E**t de hac benedictione accipit quod dicit **D**iere. **x**xi. **B**enedicat tibi dominus pulchritudinem iusticie montis sanctus. **D**ons sanctus est scilicet maria. qui bene motus dicitur propter excellentiam meritorum. propter altitudinem uite et motuum. **D**icit motus de quo sic in danieli legitur. **L**apis sine macula absconditus. **P**ulchritudo hominis motus pulchritudo inquam iusticie. pulchritudo uite et motuum marie rata fuit ut

maria. qz tu es se bñdicta p tua multiplici
 misericordia. Bñdicta in q̄s es. qz p te de^o hoi
 placat. Bñdicta es. qz p te hō do gratificat
 bñdicta qz p te diabol^o ab hoiē supat. **Deu**
 q̄s lōge ab hac marie bñdictiōe est cuicunqz
 de^o placat. nō est. quicunqz deo grat^o nō est. q̄
 cūqz a diabolo subiugat^o est. z iō talis a deo
 maledic^o est. **Quarto** p̄sare cbarissimi q̄
 modo se bñdicta sit maria ppter magnitudi
 nē gl̄ie sue. iuxta illud **Ezech. iij.** Benedictra
 gl̄ia dñi de loco suo. **Gl̄ia** dñi est gl̄iosa ma
 ter dñi. q̄ vere bñdicta est ppter gl̄iam quaz
 hz de loco suo duplici. Bñdicta in q̄s de lo
 co q̄ fili^o ei^o apud ip̄am apud filiū req̄scit i ce
 lo. **Uterqz** em̄ lo^o dignissim^o est. sic pater p
 beati Bern. dicere sic. **Nec** i mūdo lo^o di
 gnior. q̄ ginalis vteri thalamo. in q̄ filiū dei
 maria suscepit. nec i celis regali folio q̄ mari
 am fili^o marie sublimauit. Bñdicta ḡ est ma
 ria ppter gl̄iam suā. bñdicta vtiqz ppter gl̄iaz
 suā sublimissimā. copiosissimā. stabilissimā.
 Bñdicta dico ppter gl̄iaz suā sublimissimā
 dignitate. bñdicta ppter gl̄iam suā copiosis
 simā imēsitare. bñdicta ppter gl̄iam suam
 stabilissimā pperuitate. **Dico** charissimi qz
 bñdicta est maria ppter gl̄ozā suā excellētissi
 mā dignitate. De hac bñdictiōe accipi pōt
 bñ ps. dicētis. Bñdicēs corone anni. be. tu.
Nota qz est ann^o eq̄nimitat^o. ann^o seueritat^o
 ann^o benignitat^o. **Prim^o** ann^o exulantiū in
 mūdo. **Secūd^o** exulantiū in inferno. **Ter**
 ti^o exulantiū i celo. **Prim^o** annus hz dies z
 noctes. **Secūd^o** hz noctes z nō dies. **Ter**
 ti^o hz dies z nō noctes. **Dico** qz p̄m^o annus
 hz dies z noctes. i. bonos z malos. q̄ simul i
 h mūdo sunt. **Tot** aut̄ sunt dies z noctes i
 hoc āno q̄t sunt boni z mali in mūdo. **Se**
 cūdus ann^o hz solas noctes. i. solas pecca
 tores noctibz tenebrosiores. **Tot** aut̄ sūt no
 ctes in h anno q̄t sunt peccōres in inferno.
Terti^o annus hz solos dies. i. solos bonos
 dic dariores. **Tot** aut̄ sunt dies i h āno q̄t
 sunt iusti i celo. **In** p̄mo anno eq̄nimitatis.
 boni z mali eq̄nimit̄ tolerant. **In** sc̄do āno
 seueritat^o. mali seuerissime cruciant. **In** ter
 tio anno benignitat^o. boni benignissime co
 ronant. **Hui^o** aut̄ anni bñdicti corona ē bñ
 dicta q̄ maria. **Ipa** certe est corona oim
 diez h^o anni. qz ip̄a est corona oim sc̄toz ce
 li. **Corona** em̄ sup caput poni solet. sic **Ma**
 ria q̄si sup capita oim sc̄toz locata ē. sic testa

tur beat^o Hiero. dicēs. **Exaltari** meruit sup
 choros angloz. z puenit vltra q̄s nre hūili
 tat^o est nasa. **Fili^o** certe marie est sūma sc̄toz
 corona. maria hō corona sub corona. **Pat^o**
 ḡ q̄s sublimē bñdicta sit corona nra. m̄ no
 stra maria. **Oēs** ḡ tā sublimē bñdictā seq̄
 mur. bñdictā vtiqz de q̄ beat^o Bern. ait. **Hō**
 est nob hic manēs ciuitas. s̄z eā in q̄rim^o ad
 quā hodie maria bñdicta puenit. **Ite** cha
 rissimi bñdicta ē maria nō solū ppter gloriā
 ei^o excellētissimā dignitate. s̄z etiā ppter gl̄iam
 ei^o copiosissimā imēsitare. cui^o copia tāta est
 qz ad oēs distēdit. z iō merito ab hoibz bñdi
 cit. **fm** qz de ip̄a p significatōz d̄z **Judith. xv**
Bñdixerūt eā oēs vna voce dicēs. **Tu**
 gl̄ia hierl̄m. tu leticia isrl̄. tu honorificentia
 ppli nri. **Bñdixerūt** eā vtiqz oēs. **Nota** qz d̄z
 oēs. nā ois est signū vniuersale requirēs
 tria appellata. **Et** ecce q̄si tria appellata sunt
 de^o. angel^o. hō. q̄ mariā bñdixerūt. **De** vtiqz
 bñdixit mariā. p̄ bñdixit mariā. spū sanct^o
 bñdixit eā. oēs tres p̄sone bñdixerūt eaz.
Angel^o etiā bñdixit mariā. **Prima** hierar
 chia bñdixit eā. sc̄da bñdixit eā. **tertia** bñdi
 xit eā. oēs angeli bñdixerūt eā. **Nō** q̄z bñdi
 xit mariā. p̄ngati bñdixerūt eā. vidue bñdi
 xerūt eā. v̄gines bñdixerūt eā oēs benedi
 xerūt eā. **Bñdixerūt** aut̄ eā dicēs. **Tu** glo
 ria hierl̄m triūphāt. gl̄ia in q̄s oim sanctoz
 tu leticia isrl̄ deū p̄emplātis. tu leticia in q̄s
 oim angloz. tu honorificentia ppli pegrinat^o
 honorificentia in q̄s oim i mūdo iustoz. **Bñ**
 dicit^o ḡ sic dulcissim^o fili^o tu^o o maria. q̄ de co
 piosissima bñdictiōe tua tāta p̄stat bona in
 celo z i terra. vt tā angeli q̄s hoies gratulari
 p̄nt cū Ansel. q̄ ait. **Hec** tāta bona p benedi
 ctū fructū bñdicti v̄ris bñdicte marie pue
 nerūt. **Ite** charissimi maria nō solū bñdicta
 est ppter gl̄iam ei^o sublimissimā dignitate. n̄
 solū bñdicta est ppter gl̄iam ei^o copiosissimā
 imēsitare. imo etiā bñdicta est ppter gloriā
 ei^o stabilissimā pperuitate. **Ipa** nāqz p do
 mū illā signat de q̄ p̄mi **Paral. xvij. d̄z.** **Te**
 dñe bñdicēte benedictra erit i p̄petuū. **Uere**
 in p̄petuū. sic etiā in psalmo d̄z. **Propterea**
 bñdixit te d̄ i etnū. **Si** ḡo dulcissima v̄go
 maria tu es se in mulieribz z sup mul. eres.
 imo etiā sup viros. imo etiā sup anglos bñ
 dicta. **Bñdicta** in q̄s p̄opt plenitudinē gr̄e
 quā inuenisti. bñdicta p̄opt celsitudinē p
 sone quā genuisti. bñdicta p̄opt multitudi
 nē misericordie quā exhibuisti. bñdicta p̄p̄t

Speculū beate uirginis

magnitudinē glie quā pcepisti. **T**e igit o ni mis bñdicta iuocam⁹. te iplozam⁹. te oram⁹ cū beato Bernardo q̄ te bñdictā orans ait. **F**ac o bñdicta p grāz quā inenisti. p p̄oga riuā quā meruisti. p misericordiā quā pepe risti. vt q̄ mediāte te fieri dignat⁹ ē princeps i firmitat⁹ z miserie nre. te q̄z intercedēte par ticipes nos faciat beatitudinis z glorie sue. Amen.

Benedicta tu i mulierib⁹. De bñdicti one nre s̄gis benedicte adhuc dica mus. adhuc audiam⁹. **F**elix maria bñdicta. infelix s̄o ois aīa maledicta. male dicit oēs q̄b⁹ dicit. **D**iscedite a me maledi cti i ignē eternū. **M**aledicta certe ois aīa vi ciosa. bñdicta tu s̄o maria s̄tuosa. **M**aledi ctionē p septē vicia capitalia mūd⁹ incurrit. bñdictiōz autē p s̄tutes p̄arias maria obti nuit. **B**ñdicta s̄ tu i mulierib⁹ o maria. be nedicta vtiq̄z p hūilitate p̄tra supbiā. p cha ritate p̄tra inuidiā. p lenitate s̄ iracundiā. p strēnuitate s̄ accidiā. p liberalitate s̄ auari ciā. p sobrietate p̄tra gulā. bñdicta p castita te p̄tra luxuriā. **P**rimo audiam⁹ charissi mi quō bñdicta sic maria p hūilitate s̄ sup biā. **S**upbi em maledicti sunt sic sc̄ptū est. **I**ncrepaſti supbos ma. q̄ de. a mā. tu. **C**on tra hāc supbie maledictiōem maria obtinu it hūilitatē benedictiōem. **U**n ipa p vallē il lam signari p̄t s̄ qua. ū. **P**aral. xx. dicit. **V**o cauerūt locū illū vallē benedictiōis. **S**i ois humilis est q̄dā dei vallis. iuxta illō **I**saie. omīs vallis exaltabit. q̄nto mag⁹ vallis fu it maria. q̄ tāta fuit hūilitate p̄funda **Q**uid mir s̄ ipa fuit vallis vallium q̄ fuit humilli ma hūiliū. **Q**ntis h̄ vallis bñdicta bñdi ctionib⁹ ē exaltata p humilitate sua tā p̄fun da. tā vtili. tā grata. **U**n bea⁹ **A**ugustin⁹ ait **D**e beata hūilitas marie. q̄ dñm homib⁹ pepit. vitā mortalib⁹ edidit. celos inouauit. mundū purificauit. paradisum aperuit. z ho minū aīas ab infer⁹ liberauit. **V**allis q̄nto hūilior tāto receptibilior est aquaz. sic z ma ria grāz. **V**allis autē irrigatiōes aquaz reci pit q̄nt⁹ a supiori. q̄nt⁹ ab inferiori. **A** supe riori q̄dē p pluuias de mōte defluētes. **A** b i feriori s̄o p aquas s̄ fonte effluētes. **S**imi liter humil maria q̄si de supiori z inferiori. q̄ si de mōte z fonte irrigata ē. cū de diuina z hu mana filij sui nafa tāta grāz bñdictiōe infu sa est. **H**ec itaq̄z bñdictio est de q̄ legi⁹ **Ju** dici. j. **E**x cū aza diceret p̄i suo. da mihi bñ

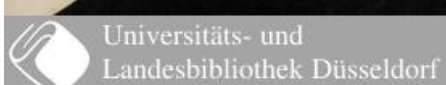
dictionēz. dedit ei p̄i su⁹ irriguū sup⁹ z infe ri⁹. **A**za marie typū gerit. q̄ irriguā a p̄ie cele sti benedictiōz suscepit. **D**edit em ei deus p̄ irriguū sup⁹ in xpi diuinitate. infer⁹ vero i xpi hūanitate. **I**te sup⁹ in mēte. infer⁹ i ve tre. **I**te sup⁹ in charitate dei. infer⁹ in chari tate pximi. **I**te sup⁹ in p̄replatiōe. infer⁹ in actiōe. **V**el certe p̄i ei⁹ celestis dedit ei bñdi ctionē ineffabil irrigui sup⁹ in celis. infer⁹ in terris. vt i celis bñdictiōz glie. i terris s̄o bñdictionē grē possidēs bñdicta esset tā in celo q̄z in terra. **F**m q̄ bea⁹ **B**erū. in mēdē dicit. **H**emēto maria q̄ xps maledictiōz pu lic crucis q̄ te suā m̄rem bñdixit in celis. s̄z in terris ab angelo bñdicta. z a cūctis terre generatiōib⁹ merito benedicta p̄dicaris.

Secūdo charissimi audiam⁹ quō bñdi cta est maria p charitate p̄tra inuidiā. **I**nu di nāq̄z maledicti sunt. sic de inuido carn de. **B**en. iiii. **M**aledicti⁹ eris sup terrā q̄ aperu it os suū z suscepit sanguinē fr̄is tui de ma nu tua. **C**ōtra inuidie maledictiōem maria obtinuit charitatē bñdictiōz. **U**n ipa bñ p̄ ra signari p̄t de q̄ dñs dixit **B**en. xvi. **B**ñ dicit ei z ex illa dabo tibi filiū cui bñdicit⁹ sum. **S**ara interpretat carbo. h̄ bene **M**arie puenit. q̄ tanq̄z carbo ardore charitatē igni ta fuit. **P**rop̄ qd etiā ipa bene p rubū arde tem signat. p quā fideli cuilibet benedictiō g tie ministrat. **U**nde **D**eut. xxxii. dicit. **B**en dicitio illi⁹ q̄ apparuit i rubo veniat super ca put ioseph. **I**oseph interpretat augmētū. z s̄i gnificat quēlibet fidelē diuina grā adauctū. **B**enedicti⁹ rubo. z benedicti⁹ q̄ p incarnatiōz apparuit i rubo. p quē tāta venit sup capita fideliū benedictio. **E**t o s̄e benedicti⁹ carbo tā benedictā flāmā pducēs. benedicta **M**aria. tā benedictā prole gignēs. **E**x illa igit dñs dabo tibi filiū cui bñdicit⁹ sum. **P**ēsa s̄ q̄ntā maria charitate ad deū habuerit. cū de⁹ fili⁹ ei⁹ sit corpalitē pēsa etiā q̄ntā ad pximū habuerit cū bon⁹ pxim⁹ fili⁹ ei⁹ spūaliter sit. **S**i autē filij ei⁹ sum⁹. s̄ z fr̄es filij ei⁹ sum⁹. **E**t iō bene de ista m̄re benedicta dicit **A**ngel. **D** benedicta z exaltata nō tibi soli s̄ etiam nob. qd est. q̄z magnū est. q̄z amabile ē qd vi deo p te euenire nob. qd vidēs gaudeo. qd gaudēs dicere nō audeo. si em tu dñā es m̄ dei. nōne z alij filij tui sūt fr̄es dei. **T**ercio charissimi audiam⁹ quō benedicta sit **M**aria p lenitate z m̄suetudine s̄ iracundiā. **I**racundi em maledicti sūt. sic sc̄ptū ē **B**en. xvi.

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible due to fading and bleed-through from the reverse side.]

Benedictio furor eorum quod pertinax. et indignatio eorum quod dura. **C**ontra hanc ire maledictiones maria obtinuit mansuetudinis benedictiones. **E**ius reuera tara fuit mansuetudo quod non solum propria ira caruit. sed etiam ira domini ad mansuetudinem peruenit. **U**n ipa bene per **A**bigail signat cui **D**avid dicit. **R**e. xxv. **B**enedictum eloquium tuum et benedicta tu quod prohibuisti me ne irem hodie ad sanguinem et vlciscerem me manu mea. **P**ropter est hanc mansuetudinis mansuetudinis frangere iras offendit. iuxta illud **P**rouer. xv. **R**isio mollis frangit iram. **B**asuetudo abigail mansuetam maria signat. **V**is nosse quod mansuetudo fuerit maria. audit beatus **B**ernardus. **R**evolue inquit diligenter euangelice historie serie vniuersam. et si quod forte increpatorum. si quod durum. si quod denique signum tenuis indignationis occurrerit in maria. de cetero suspectam habeas et accedere verearis. **Q**ui plena magis omnis pietatis et gratie. plena mansuetudinis et misericordie inuenieris quod ad eam pertinet. gratias age ei quod tales tibi mediaticum benignissima miseratione prouidit in qua nihil posse esse suspectum. **D**avid christum signat quod per mansuetissimam mariam mansuescit et placat. ne se de peccatore per mortem eternam vlciscatur. **O**mnia enim aia mortis eterna obnoxia anhelare non cessat ad tantam marie mansuetudinem. per qua ipa merito est benedicta. **D**ico ergo. **O**mnia spiritus moribus dicat cum anselmo dicere sic. **O** tu benedicta super mulieres quod angelos vincis puritate. sanctos superas pietate. anhelat moribus spiritus meo ad rate benignitatis respectum. sed erubescit ad tantum nitorem aspectum. **Q**uarto audiamus charissimi quomodo benedicta sit maria per strenuitatem contra accidiam. **A**ccidiosi ei maledicti sunt. quod opera dei strenue et fideliter non agunt. **U**n dicit **H**ieremias. **B**enedictio quod facit opus dei fraudulenter. **C**ontra torporis maledictionem maria meruit rigoris benedictionem. **I**pa namque per illam **J**abel signata esse potest quod clauo sifaram interfecit. **P**ropter quod **J**udicium. **B**enedicta inter mulieres **J**abel et. **J**abel interpretatur ascendens. quod peruenit marie. quod non sicut accidiosi descendit. sed strenue de virtute in virtute de inferioribus se ascendit. **I**uxta illud **E**ccl. **Q**ue est ista quod ascendit per desertum sicut vngula fumi. **I**sta benedicta **J**abel quod fecit. certe clauo tabernaculi sifaram interfecit. **S**ifara exclusio gaudij interpretatur. et bene diaboli signat. quod a gaudio celesti exclusus etiam alios excludere festinat. **I**mo heu nos omnes excluderat per matrem generis hu-

mani. cuius exclusionis maledictio exclusio est per benedictam matrem saluatoris. **U**n bene venerabilis per byter **B**eda ait. **B**enedicta tu inter mulieres. per cuius partum virginem a natis mulierum maledictio per matris exclusio est. **S**ed quod per clauum signat quo caput **S**ifare perforatur. **Q**uis est clauus iste nisi rigor discipline. **Q**uid est enim rigor discipline accidiosus. nisi quasi qui dam clauus in oculis. **R**igor utique discipline clauus est dyaboli acerrime pungens. clauus est dyaboli rigidissime perficiens. **B**enedicta itaque **J**abel caput sifare clauo interficiente commisit. quoniam benedicta maria virtute sathane rigore discipline in se extinxit. **B**enedicta ergo inter mulieres **J**abel. benedicta inter mulieres maria. **I**nter quas mulieres. audi **B**eda quod dicit. **N**on solum benedicta tu in mulieribus. sed inter mulieres benedictas maiori benedictione specialiter insignis. **Q**uinto audiamus carissimi mi quomodo benedicta sit maria per liberalitatem contra auariciam. **A**uari enim maledicti sunt. **E**t per tri. **C**or exercitatum auari habentes maledictionis filij. et cetera. **C**ontra hanc auari maledictionem maria meruit largitas et profusio benedictionem. **I**pa itaque vena fontana sepe fuit effluens. semper larga. et ideo se benedicta. **I**uxta illud **P**rouer. **S**it vena tua benedicta. **I**n temporalibus vena illa maria plus quam larga fuit. quod large et profere omnia contempsit. **U**n per expositionem **H**aymonis. beata dei genitrix luna sub pedibus habuit. quod circum temporalia desperit. **Q**uante gratie per hanc venam ad homines defluerunt. **S**it ergo ecclesia vena tua benedicta. per quam tibi tanta affluit bona. se vena nobilissima. vena spiritus sancto plena. vena fontis vite. vena salutis nostre maria. **P**er hanc namque venam fontis vite christus ad nos venit. et per hanc ad fontem vite ipsum christum etiam nos venimus. et ideo vere est benedicta. **U**n beatus **B**ernardus ait. **P**er te accessum habemus benedicta inuenit gratie genitrix vite. mater salutis. ut per te suscipiat nos quod per te dat est nobis. **S**exto audiamus charissimi quomodo benedicta sit maria per sobrietatem gula. **G**ulosi namque maledicti sunt. sicut patet in gula primorum parentum. per qua et ipsi et totum genus humanum maledictionem incurserunt. **C**ontra hanc gula maledictionem maria obtinuit abstinentie et omnis temperantie benedictionem. merito enim contra maledictiones gula in paradiso materiali abudauerunt benedictiones temperantie in paradiso spirituali. **I**uxta illud **E**ccl. **S**icut quasi paradus in benedictionibus.

Speculū beate uirginis

Tanta gratiarū copia in **M**aria abundauit
ut etiā ipsa gratioſa uirgo gratia quādammo/
do dici poſſit. Hec autē gratia uidelicet gra/
tioſiſſima ſūgo **M**aria fuit quaſi paradīſus in
benedictiōibz. Sicut em̄ in paradīſo materiali.
gula **E**ue meruit maledictiōes penarū. ſic in
paradiſo ſpūali r̄p̄antia marie meruit bene/
dictiōes gr̄az. **U**n̄ **A**ug^o. ait. **B**enedictio
eue in b̄ndictiōem uertit marie. Sicut autē
gula eue nō ſolū maledictiōem in anima. ſed
etiā in corpe. ſic maria nō ſolū b̄ndictiōem in
corpe. ſed etiā in aia. nō ſolū b̄ndictiōem ſpū/
alem ſz etiā corpalē obtinuit. **B**enedictiō ei
eue gulofe. fuit parere cū dolore. b̄ndictiō au/
tem marie r̄ep̄ate. fuit parere ſine dolore. te/
ſte beato **B**ernardo q̄ ait. **B**ndicta tu in mu/
lieribz q̄ illā generalē maledictiōem euafiſti
q̄ dictū eſt. **I**n dolore paries filios. z n̄bilo/
min^o illā qua dictū eſt. **B**enedicta ſterilis in
iſrael. ac ſingularē p̄ſecuta es b̄ndictiōem
ut nec ſteril^o maneat. nec cū dolore pariat.

Septimo audiam^o chariſſimi quō b̄ndi/
cta eſt **M**aria p̄ caſtitate^m z luxuriā. **L**uxu/
riofis d̄r. **B**enedict^o q̄ dormit cū uxore al/
terius primi ſui. z dicit oīs p̄plus **A**men. ſic
d̄r. **D**eut. xxvij. **C**ōtra hāc iptinētie maledi/
ctionē maria meruit p̄nētē b̄ndictiōem. ſi/
cut ſignatū pōt eſſe **J**udith. xv. vbi d̄r. **B**n/
dixerūt eā vna uoce dicētes. **T**u gl̄ia hieru/
ſalē. tu leticia iſrl. tu honorificētia ppli q̄ feci/
ſti uirilitē z p̄fortatū eſt cor tuū eo q̄ caſtita/
tem amaueſ. z poſt uiz tuū aliū neſcierſ. iō/
man^o dñi p̄fortauit te. z eris b̄ndicta in eter/
nū. **I**n hac caſta **J**udith b̄ndictiōe pōt b̄n/
dictio marie nō ſolū ſignari ſz etiā p̄ locuz a/
maiozi p̄bari. **S**i em̄ ſic b̄ndicta ē uidua
caſta q̄ro magi^o ſūgo caſta. maxime tal^o ſūgo
q̄ z deū parere. z certe ſic parere meruit q̄ ſ/
ginitatē nō amiſit. **P**rop̄ qd̄ b̄n̄ **B**eda d̄c̄.
Bndicta eſt incōpabiliter q̄ z diuini germi/
nis gl̄iam ſuſcepit. z coronā ſginitatē ſerua/
uit. **R**orandū autē eſt q̄ in ſcriptur̄z inueni/
mus. **B**ndictā iugatā. b̄ndictā uiduā. b̄n/
dictā uirginē. **B**ndicta iugata fuit **S**ara
de qua d̄r **T**hob. ix. **D**icaf̄ b̄ndictio ſup̄ uxore
rem thobie. **B**ndicta autē uidua fuit **J**udith.
ſicut oñſum eſt. **D**e uidua q̄z b̄ndicta in p̄ſ.
d̄r. **U**iduā ei^o b̄ndicēs b̄ndicā. **B**enedicta
ſo fuit ſūgo maria. teſte angelo q̄ dixit. **B**n/
dicta tu in mulieribz. **B**ndicta q̄z iugales
b̄ndicta magis q̄ uidualē. b̄ndicta maxie q̄
uiginalē amaueſt caſtitate. **B**ndicta certe

que cū ſara z ſuſanna fuerit caſta p̄iugaliter
b̄ndicta magis q̄ cum **J**udith z **a**nna fuerit
caſta uidualiter. b̄ndicta maxime q̄ cū ma/
ria fuerit caſta uirginaliter. **P**rop̄ qd̄ be/
atus **A**uguſtin^o d̄c̄. **B**onū ſuſanne in cōiu/
gali caſtitate laudam^o. ſed tamē ei bonū uiz/
due anne. ac multo magis ſginitis marie an/
teponim^o. **C**erte dignū z iuſtū ē hoc. **D**ignū
eſt ut b̄ndicta ſit. que cū uiro ſuo uiz aliū
nō nouit. **I**uſtū magis eſt ut b̄ndicta ſit q̄
nec cū uiro ſuo nec poſt. uiz aliū non nouit.
Dignū z iuſtū eſt ut maxime b̄ndicta ſit que
nec ſuū nec aliū uiz nouit. z tñ uiz. tā im̄e/
ſum cōcepit. **I**deoq̄ **A**ug^o. exclamans d̄c̄.
O femina ſup̄ feminas b̄ndicta. que uiz om/
nino nō nouit. z uiz ſuo uero circumdedit.
Sic q̄ chariſſimi p̄ humilitate b̄ndicta. b̄n/
dicta p̄ charitate. b̄ndicta p̄ lenitate. bene/
dicta p̄ ſtrenuitate. b̄ndicta p̄ liberalitate.
b̄ndicta p̄ ſobrietate. b̄ndicta p̄ caſtitate
maria merito fuit. q̄ humilitate excellentiſ/
ſima. charitate opulentiſſima. lenitate paciē/
tiſſima. ſtrenuitate feruētīſſima. largitate eſſu/
entiſſima. ſobrietate abſtinentīſſima. ſginitate
p̄nētīſſima fuit. **E**ya ergo tu tā multipl/
citer b̄ndicta. tu tā feliciter ſuperb̄ndicta
maria. **D**ram^o ut tua b̄ndictiōe nos miſe/
ros abſolutos ab om̄i maledictiōe dignos
reddas diuina b̄ndictiōe. **P**er dñm noſtrū
ieſum xpm̄ zc̄.

Benedict^o fructus uentris tui. **O**ſen/
ſum eſt ſupra quō **M**aria p̄pter pu/
riſſimā uite innocētiā merito p̄ **E**ue
ſalutaf. quō p̄pter copioſiſſimā gr̄e affluēti/
am merito gratia plena cōmemorat. quō p̄/
pter familiarīſſimā dei p̄ſentiā domin^o ſecū/
fore inſinuat. **O**ſtēdendū autē nūc eſt quō p̄/
pter uiliſſimā. plis ſue excellētiarū. merito
benedict^o fruct^o uentris ſui. p̄clamaſ. **B**ene/
dictus q̄ fruct^o uentris tui. o b̄ndicta ma/
ter filij dei. **H**ic eſt ille fructus de q̄ p̄pha d̄c̄
Domin^o dabit benignitatē. z t̄ra noſtra da/
bit fruct^o ſuos. **N**ō exponēs **B**eda d̄c̄. **D**e/
d̄r dñs benignitatē. quia ingreſſu uirginem
ti ſui uirginalis uteri templū ſpūſſcti gr̄a
cōſecrauit. z terra noſtra dabit fructū ſuum
qz eadē uirgo que de terra corpe^m habuit. fili/
um genuit. diuinitate quidē deo patri cōcō/
lem ſed ſibi carnis ueritate p̄ſubſtātiāle. **C**ō/
ſiderandū autē eſt q̄ fruct^o iſte fruct^o gene/
roſiſſim^o. fruct^o delicioſiſſim^o. fruct^o uirru/
ſiſſim^o. fruct^o copioſiſſim^o eſt. **F**ruct^o in q̄

generositate sublimissim^o. fruct^o delectabi-
litate desiderabilissimul. fruct^o virtuositate
vtilissim^o. fruct^o copiositate vniuersalissim^o.

Primo considerem^o charissimi quō fruct^o
vteri viginal' generosissim^o sit. Generosus
quidē est. qz de vtero regali est. Generosior
autē est. qz de vtero viginali est. Generosissi-
mus certe est. qz de vtero paternali. d vtero
in qz p'ris eterni est. Dico charissimi qz gene-
rosus est fruct^o iste. qz de vtero regali. de vte-
ro in qz regis David pdijt sicut sibi dñs p/
miserat dices in psalmo. De fructu ventris
tui ponā sup sedē tuā. Hoc autē pmissū apo-
stol^o testat dices Roma. j. Qui facit^o est ex se-
mine david fm carnē. Et certe fruct^o iste ge-
nerosus et nobilis est. nō solū ppter regē Da-
uid. s; ppter omnes illos nobiles reges pge-
nitores suos. p qz fm genealogiā a matheo
descriptā ppagar^o i mundū venit. Juxta il-
lud Sap. xviij. Regalibz sedibz venit. Itē
charissimi fruct^o iste licet generosus sit ppter
vterē regalē. generosior tamē est ppter vteruz
viginalē. de quo dicit. Sū dicit^o fruct^o vteris
tui. vteris vtiqz qz fm qz in virga aaron signi-
ficatū fuit. flozē vgininitatis simul cū fructu fe-
cunditatis retinuit. Propter qd bene beatus
Bern. ait. Nascit^o xps ex muliere. s; cui fecit
dicit^o fruct^o sic accedat vt nō decidat flos v-
gininitatis. Ita fruct^o viginal' nobilitas sicut
mirabilior ita excellētor est qz pma. plus qz
celi exalcent a terra. D vte mirabilis et inau-
dita nobilitas. o vere nobil' de vGINE natiui-
tas. Nobilitas (in qz Aug^o) fuit nascens in
vgininitate parietis. et nobilitas parietis i di-
uinitate nascens. Itē carissimi fruct^o iste li-
cet generosus sit ppter vterū regalē. genero-
sior autē ppter vterē viginalē. generosissim^o tñ
ppter vterē paternalē. Vñ de isto fructu acci-
pi potest illud Osee. xiiij. Et me fruct^o tu^o in-
ueni est. Originale habet tu^o. s; septuagita
habēt ei^o. Dicit qz de p' ad mariā. dicat ad
fidelē aiām. dicat ad eccliam. Et me fruct^o
tu^o inueni est. tu^o o maria ad hūc fructū pdu-
cendū electa. Tu^o o aia ad hūc fructū diligē-
dū illecta. Tu^o o ecclia ad hūc fructū p'cipiē-
dum collecta. Tu^o in qz tuus. Tu^o certe cor-
poraliter p assumptā naturā. tu^o spiritualit^{er}
p graniā. tu^o sacramentaliter p eucharistiā. tu-
us eternaliter p gl'iam. Et me tamē tu^o est.
qz ex meo vtero genit^o est sicut i psalmo scri-
ptum est. Ex vtero ante luciferuz genui te.
Q verenimus admirāda. nimisqz veneran-

da nobilitas. qz fruct^o ventris materni est fi-
lius vteri eterni et sapiētia cordis paterni. si-
cut et beatus Bernard^o de isto fructu scribēs
ait. Illi^o o Maria eris mater cui^o deus est
pater. fili^o potētē et charitatis erit corona tue
castitatis. sapiētia paterni cordis erit fructus
vteri viginalis. Ita qz fruct^o generosissim^o
hui^o nobilitas primā et secundā in infinituz
sua dignitate pcedit. et omnē intellectū hūa-
num et angelicū cū sua sublimitate excedit.
Ideoqz bñ de hoc fructu dicit^o Isa. iij. Erit
germē dñi in magnificētia et gloria et fructus
terre sublimis. In magnificētia ppter rega-
lem. in gl'ia ppter viginalē. sublimis ppter
eternalē siue paternalē generositatē. Se-
cundo considerem^o charissimi quō fruct^o vte-
ri viginalis deliciosissim^o sit. Deliciosus qui-
dem est i odore. Deliciosior in specie. Delici-
osissim^o vero in sapore. Decorē autē eius fide-
odorē spe. sapore et charitate p'cipim^o. Di-
co charissimi qz fruct^o marie deliciosus ē su-
aui odore. Vñ de ipso bene potest dicere ma-
ter ei^o illud Eccl. xxiiij. Ego qsi vitis fructi-
ficauit suauitate odori. Fruct^o vitis est ples-
vginis. Q tñ vere mirz est. et mire vez est. te-
ste Augustino. qz de h fructu sic ait. De crea-
tura creator omnium. pcreat^o nascit^o. deriuu-
lo suo fons magn^o educit. radix omnium de
virgulto suo nascit^o. et vitis vera palmitis sui
fruct^o efficit. Fruct^o vitis vinū est. odor vi-
ni delectabilis est. Sic certe odor explorū
xpi. odor solationū xpi. odor pmissionum
xpi valde delectabilis est aīme christū sitien-
ti. Et iō sicut odor vini sitientē. sic odor xpi
trahit post ipm currentē et dicentē Latic. j.
Trahe me post te etc. Q nos miseri heu nō
currim^o s; vix spim^o. signū ē qz de odore hu-
ius fruct^o heu parū suscepim^o. O si olfactū
isaac haberem^o qz hui^o fructus odorē tā lon-
ge p'sensit. teste beato Bern. qui sic dicit. Hu-
ius odoriferi fruct^o fragrantia sentiebat qz
dicebat. Ecce odor filij mei sicut odor agri
pleni cui bñ dixit dñs. Itē charissimi fruct^o
iste nō solū deliciosus est odore. sed etiā deli-
ciosior ē specie et decore. De hoc nota quod
dicit^o Leuit. xxij. Sumetisqz die primo fru-
ctus arborū pulcerrime. Prim^o dies animā
illuminās est fides. Et certe si sumere debe-
mus fruct^o arboris pulcerrime. Arbor pul-
cerrima est Maria. Pulcra quidē in folijs
oris. Pulcrior autē in floribz cordis. Pul-
cerrima vero in pulcerrimo fructu ventris.

ligni vite. Sicut em lignū vite qd fuit in medio paradisi terrestris virtutē habuit seruandi vitā nature. sic certe fructus ventris marie. qui est lignū vite. et fructus vite in medio paradisi ecclesie cōseruat vitā gratie. in medio paradisi celestis patrie vitā glie. Cōseruat quide; vitā gratie a corruptione culpe. vitā vero glorie a corruptione omnis miserie. vt sic recipiam⁹ in fructu marie qd amissus i fructu adā et eue. sicut bene norauit Beda dicens. Benedict⁹ fructus vētris illius. p̄ quē et semen incorruptōis in agro superne hereditatis quē in adā perdidimus. fructū recipim⁹. Sit ergo benedict⁹ fruct⁹ marie salutē dando spiritualiter. saluādos multiplicādo vniuersaliter. multiplicatos cōseruando eternaliter virtuosissimus.

Quarto considerem⁹ charissimi quomodo singulari vteri fruct⁹ sit copiosissim⁹. Reuera em tā copiosus est q̄ animā plene pōt reficere. tā copiosus est q̄ omnib⁹ pōt sufficere. tā copiosus est q̄ nunq̄ pōt deficere. In pmo quidē copiosus. in secūdo copiosior. in tertio copiosissim⁹ est. Dico charissimi q̄ fruct⁹ iste benedict⁹ tam copiosus ē q̄ animā rationale quā tot⁹ mūd⁹ omnisq̄ creatura satiāre nō pōt. fruct⁹ iste ad satietatē reficere pōt. Unde scriptū est. De fructu operū tuorū satiābit terra. Fruct⁹ ventris marie est fruct⁹ operū tuorū dñe. Tuorū vtiq̄ tuorū. nō humanorū. nō mortalium. s̄ tuorum. Tuū em dñe opus est tāte virginis p̄paratio. tuū op⁹ est gabrielis missio. tuū op⁹ spiritus sancti supuentio. tuū opus est verbi et carnis vnio. Taliū operū tuorū domine est fruct⁹ iste. quia de talib⁹ operib⁹ quasi de quibusdā florib⁹ processit fruct⁹ iste. Unde etiā in nazareth qd flos interpretat bñ apparuerūt flores isti. Dicit em beat⁹ Bernard⁹ In nazareth nunciat⁹ christ⁹ nascitur⁹. quia in flore sperat⁹ fructus. p̄cessur⁹. Terra que isto fructu satiāta est anima humana q̄ ad modum terre semp̄ est germinatiua. siue vtiliū siue inutiliū herbaz. id est. cogitationū et desideriorū. Ita inq̄ terra fructu marie satiatur. sicut scriptū est. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Quid miri si in gloria satiātur hoc fructu fruētes cū etiā in miseria satiātur credentes. Unde Cassiodor⁹ exclamās dicit. O fruct⁹ ille mirabilis qui humanuz genus dulcissima credulitate satiāuit. Unde non gustare peccare est. Vide ergo q̄ co-

piosus iste fructus est qui animā satiāre pōt. quā totus mūdus satiāre nō pōt. Itē charissimi fructus iste benedictus nō soluz tam copiosus est q̄ animā insatiabile pōt plene reficere. sed etiā tā copiosus est q̄ vniuersitati saluādoz pōt bene sufficere. Hic enim est fruct⁹ arboris illi⁹ gloriose. de qua dicit⁹ Dauid. Fructus ei⁹ nimis. et esca vniuersorum in ea. Vniuersoz certe in dño videntū. quiescentiū. resurgentiū. Sicut pulcre signatū pōt esse Leuit. xxv. vbi dicit⁹. Dabo vobis benedictōem meā anno sexto et faciet fructus triū annorū. Annus sextus eratē sextā. septimus septimā. octau⁹ octauā signat. Iste annus sext⁹ est ann⁹ plenitudinis. fm illud apostoli Gal. iij. Et vbi venit plenitudo tēporis. misit de⁹ filiū suum. et c. Dicit itaq; annus protulit fructū dei filiū. fructum vtiq; tā copiosum q̄ per ipm anno sexto viuentiū. anno septimo quiescentiū. anno octauo resurgentiū habem⁹ omnes fruct⁹ animaz nostraz. Ipe ergo est fruct⁹ sufficiens vniuersitati animaz nostraz. qz est dominus sufficiens vniuersitati creaturaz. Hic autē est fruct⁹ ventris marie. teste Augustino qui ait. Illa virgo singulari gratia puenca est atq; repleta. vt ipm haberet ventris sui fructū. quē ex initio habet vniuersitas dñm. Itē charissimi fructus noster benedict⁹ nō solū in hoc copiosus est q̄ animas satiādas pōt ad satietatē reficere. nō solū in hoc copiosior est q̄ animaz satiādas pōt vniuersitati sufficere. sed etiā tā copiosissim⁹ est q̄ satiādas animab⁹ et angelis nunq̄ pōt deficere. inq̄ illud Ezechiel. xlvij. Non deficiet fructus ei⁹. O infinita copia. o copia defectus nescia. Deficere vtiq; nō pōt copia hui⁹ fructus in eternū. cū sit copiosissime benedict⁹ in eternū. Ait em beat⁹ Bernard⁹. Benedictus fruct⁹ ventris tui qui est benedictus in eternū. Sic ergo fructus iste bñdictus copiosus est dū ad satietate; reficit. copiosior dū satiādoz vniuersitati sufficit. copiosissim⁹ dū satiādis in ppetuū non deficiet. Vides nūc o lector. vides o auditor. q̄ generosissim⁹. q̄ deliciosissimus. q̄ copiosissimus sit fruct⁹ ventris marie benedictus. Vides inq; quomō sit generosus ex vtero regali. generosior ex virginali. generosissim⁹ ex paternali. Vides etiā quomō deliciosus sit odore. deliciosior decore. deliciosissimus sapore. Vides nihilomin⁹ quō p̄tuos⁹ sit ad

Speculū beate uirginis

curandū. uirtuosior ad multiplicandū. s̄tu
osissim⁹ ad cōseruandū. **V**ides insup quo/
modo copiosus ad satietatez. copiosior ad
uniuersitatē. copiosissim⁹ ad p̄peruitatē. **D**e
duodecim p̄ditōes hui⁹ fruct⁹ signari p̄nt
p̄ illos. xij. fruct⁹ de q̄b⁹ **Apōc. xij. d̄r.** **Q**uā
gel⁹ **Joh̄i** oñdit lignū uite afferēs fruct⁹. xij
Et q̄z fruct⁹ iste fruct⁹ uite. lignū uite. om̄ib⁹
hoib⁹ ad uitaz p̄ducit. iō merito oīs homo
ad laudādū hui⁹ fruct⁹ auctorez inducit. sic
sc̄ptū est. **Cōfiteā tibi ppli de⁹ cōfiteant tibi
ppli oēs ter. de. f. s. Eya** nūc b̄ndicta mat̄ hu/
ius b̄ndicti fruct⁹. fac ut h̄ fructu fruamur ī
eternū. **P**er eundē fructū d̄m̄ nostz iesuz
x̄pm̄ filiū tuū **Amen.**

Benedict⁹ fruct⁹ vētris tui. **P**ostq̄m
tenuiter vidim⁹ de fructu vētris ma
rie q̄lis z q̄nt⁹ sic z credaf. videam⁹
mō quoz sit. z quib⁹ debeat. **F**ruct⁹ nāq̄z iste
nō solū est fruct⁹ vētris s̄z etiā mētis. **F**ru/
ctus est vētris sol⁹ marie. fruct⁹ aut̄ mētis
cuiuslibet fidelis aie. **F**ruct⁹ vētris p̄ carnē
fruct⁹ mētis p̄ fidē. **U**n̄ sanct⁹ **Ambrosi⁹** ait.
Si fm̄ carnē vna mater est x̄pi. fm̄ tñ men
tē omniū fruct⁹ est x̄ps. **O**mnis em̄ aia p̄cipit
de verbū īmaculatāz ī unis a vicijs **I**ḡif
fm̄ **Amb.** quecūq̄z mēs hūc fructū sibi volu
erit adesse. debet a vicijs ī unis esse. **C**hri
stus em̄ fruct⁹ est mētis nō viciose s̄z s̄tuose
nō viciose p̄ septē vicia capitalia s̄z s̄tuose cō
tra septē vicia capitalia. **F**ruct⁹ ḡ iste est fru/
ctus humiliū p̄tra sup̄biā. fruct⁹ amātiū cō
tra inuidiā. fruct⁹ m̄itiū p̄ irā. fruct⁹ laboran
tiū p̄tra accidiā. fruct⁹ liberaliū p̄tra auari
ciā. fruct⁹ abstinentiū p̄ gulā. fruct⁹ p̄tinētiū
p̄tra luxuriā. **P**riō charissimi videamus
quō fruct⁹ iste b̄ndict⁹ sit hūiliū p̄ sup̄biā.
De h̄ em̄ accipe possum⁹ qd̄ d̄r. iij. **Reg. xij.**
Docūq̄z reliquū fuerit de domo iuda mittz
radicē deorsum z faciet fructū sursum. **D**e do/
mo iuda fuit beata maria. de domo iuda est
q̄libet fidelis aia. **I**lla corpalit. ista sp̄ualit.
Illa p̄ carnē. ista p̄ fidē. **E**t iō nō solū maria
sed etiā quilibet fidelis volēs facere fructū
sursum debet radicē mittere deorsum. **R**a/
dit aut̄ deorsum mittēda. humilitas est. que
ad modū radicis semp̄ ad ima tendens est.
Hui⁹ benedictē radicis arbor quanto fue
rit p̄terior. tāto radix ip̄a debet esse profun
dior. **I**uxrā illud **Ecc̄i. iij.** Quanto magnus
es humilia te in om̄ib⁹. z corā deo inuenies
gratiā. **A**lioquin arbor quanto maior esset.

tanto cit⁹ vento inflatiōis subuerteretur. si
non magna z p̄funda humilitatis radice fir
maretur. **P**ensem⁹ ergo quantū illius r̄ge
radix p̄funda fuerit que sic in sublimē exre
uit q̄ fructū angelis altiorez ferre meruit.
fructū vtiq̄z de quo beatus **Ambrosius** ait.
Ipe fruct⁹ est flos radicis de qua **Isa.** **E**t
ier̄ inquit virga de radice iesse. z flos de radi
ce eius ascēdet. **Q**uecūq̄z aima h̄c humili
tatis radice deorsum miserit. ip̄a h̄c sursum
habebit. **S**ursum inq̄z in alto intellectu sur
sum in alto affectu. sursum in cōtemplatio
ne. sursum in dilectiōe. **S**ic ergo fruct⁹ iste
benedict⁹ humiliū est. **I**deo maria sup̄ om
nes homies fuit hoc dignissima. q̄z sup̄ om
nes homies humilitate fuit radicatissima.
Propter qd̄ b̄n̄ bear⁹ **Bern.** exclamans vo
cit. **O** virgo virga sublimis ad quantā celsi
tudine verticē sanctā erigis. vtiq̄z ad thronū
maiestatis. quoniā in altū mittis radicē hu
militatis. **S**ecūdo videam⁹ charissimi q̄
modo fruct⁹ iste benedict⁹ sit amātiū deū
z p̄ximū contra inuidiā. **D**e hoc accipe pos
sum⁹ illud ps̄. **E**cce hereditas d̄ni filij mer
ces fruct⁹ ventris. **H**oc exponēs bear⁹ **A**m
brosi⁹ ait. **H**ereditas d̄ni filij. sunt. q̄ merced
sunt fruct⁹ illi⁹ qui de marie ventre processit.
Multi ergo filij sunt merces vniū filij qui
est fruct⁹ vētris benedicti. **S**ed vbi vel quā
meruit h̄c mercedē. **M**eruit certe nascen
do. meruit in p̄sep̄io iacēdo. meruit circūci
sionē sustinēdo. meruit docēdo. meruit ope
ra salutis nostre exercēdo. meruit moriēdo.
Meruit inq̄z nobis. **xxxij.** annis nobis fi
uendo. **E**t p̄pter hoc iustissime hanc merce
dē exigit dices **Zach. xi.** **S**i bonū est in oca
lis vestris afferre mercedē meā. **S**ed certe
nō solū filij sunt merces fruct⁹ ventris. sed
ipse fructus vētris sanctissimi est merces fi
lij cuiuslibet adoptiui. **Q**ui aut̄ sunt isti fi
lij. audi. **F**iliorū est diligere patrē z patrio fi
lios. **F**ilij ergo dei z filij ecclesie sunt quicū
q̄z deū z proximū diligūt. **U**n̄ apostolus ad
Eph̄s. v. **E**stote imitatores dei sicut filij ca
rissimi. z ambulate in dilectiōe zc̄. **E**t **Bar
thei. v. dic̄if.** **D**iligite inimicos vestros. bene
facite his q̄ oderūt vos. z orate p̄ p̄sequētib⁹
z calumniātib⁹ vos vt sitis filij patris vestri
qui in celis est zc̄. **T**ales ergo filij videlicet
amatores dei z proximi sunt merces huius
fructus benedicti. talitūq̄z filioz. merces est
ipse fruct⁹ b̄ndictus. **S**ic igitur fructus iste

diligentiū est. 7 ideo maria sup omnes homi-
nes fuit h fructu dignissima. qz sup oēs ho-
mines fuit caritate affectuosissima. Propt̄
qđ bñ ait beatus **Aug.** sic. Quis dubitare po-
terit omnino in affectioēz charitatēz transisse
viscera marie in q̄b ipa que deest charitas
nouē mensibz corporaliter req̄ruit. **Tertio**
charissimi videam⁹ quomō fruct⁹ marie be-
nedict⁹ sit patientiū 7 mitiū cōtra irā. De h
accipiam⁹ qđ dicit **Job. xxij.** Acquiesce ḡ illi 7
habeto pacē. 7 p h habebis fruct⁹ optimos.
Acquiescere 7 pacē habere est mitiū 7 paciē-
tium. Qui autē tales sunt. ipi p hec fructus
optimos habebūt. Duo autē optimi sūt fru-
ctus. vn⁹ virtus. alter vētris. Optimus fru-
ctus mentis est charitas. de qua ap̄lus ait.
Fruct⁹ autē sp̄s. Fruct⁹ qui ibi enumerā-
tur. aliq̄ quidē sunt boni. aliq̄ vero meliores.
sz p̄mus qđ est charitas optim⁹ est. p quē aliq̄
omnes sicut ostēdit **Augustin⁹** boni sūt. Op-
timus autē fruct⁹ vētris est christ⁹. Ille nāqz
bon⁹ fruct⁹ vētris est quicūqz in vētre sancti-
ficat⁹ est. Ideoqz bon⁹ est fruct⁹ ventris eli-
zabeth. **Helior** autē fruct⁹ ventris **Anne.**
Optim⁹ autē fruct⁹ vētris marie. Bon⁹ autē
fruct⁹ ventris elizabetz iohānes. **Helior**
fruct⁹ anne maria. Optim⁹ fruct⁹ marie **Je-
sus.** P̄sa frater q̄s sit iste fruct⁹. 7 de q̄ terra
sit p̄duc⁹. 7 videbis qđ est optim⁹. Audi hie
ronymū qđ ait. Fruct⁹ est v̄go de v̄gine. dñs
de ancilla. de⁹ ex hoie. fil⁹ ex matre fructus
eterni. **Q** felices q̄ in omniū castigatiōnū di-
sciplina animū tā patientē habēt 7 tā paruz
qđ ex h iustissime p̄sequant̄ fructū patientiuz
fructū pacatissimū. de qđ ad **Hebr. xij.** loq̄t̄
Dñs inq̄t disciplina in p̄senti quidē nō vi-
det esse gaudij sz meroris. postea autē fructū
pacatissimū exercitatis p eā reddet iusticie.
Exercitā ḡ patientiā habētes fructū opti-
mū referūt. iuxta illud **Luc. viij.** fructū affe-
runt in patientia. Sic ergo fruct⁹ iste benedi-
ctus est patientiū 7 mitiū. 7 ideo maria sup
om̄s hoies fuit hoc fructu dignissima. quia
sup om̄s hoies fuit mitissima. ita vt nec ocu-
lo nec verbo nec facto tenuissimū impatien-
tiē signū ostēdit 7 patientissima teste ambro-
sio qđ ait. **N**ihil toruū in oculis marie. nihil
in verbis p̄car. nihil in actu verecundum.
Quarto charissimi videam⁹ quomodo
fruct⁹ marie sit exercentiū se 7 laborantiū
contra accidiā. De hoc dicit **Sapientie. iij.**
Bonozū laboz gloriofus est fruct⁹. **Q**uere

bus ḡ est fruct⁹ iste cū exercitiū laboris. **Fit**
qđ ap̄is querit fructū mellis. **Fructū** inq̄z d
quo **Ecc̄i. xi.** dicit. **B**reuis in volatilibus ē
ap̄is. 7 in itū dulcoris habet fruct⁹ ei⁹. **Con-**
sidera charissime quō ap̄is de orto ad ortū
de arboze ad arbozē. de floze ad flozē disc̄ur-
rit p fructu mellis. sic 7 tu meditatioibz 7 de-
siderijs 7 zelo imitāde virtutis disc̄urre cir-
ca exēpla iustoz. 7 maxime p̄fectoz. **Discur-**
re inq̄z de orto ad ortū. id est. de statu ad sta-
tū. **Discurre** de arboze ad arbozē. id est. d̄ iu-
sto ad iustū. **De floze ad flozē.** id est. de vir-
tute ad virtutē. de exēplo ad exemplū. **Discur-**
re marie sup illū flozē in quo inuenies totū
diuini mellis fructū. sup illū v̄tiaz flozē qđ est
7 flos 7 fruct⁹. **De quo** beatus **Ambrosi⁹** ait.
Flos marie xp̄s ē. qđ veluti boni arboz fr̄-
ctus p n̄re p̄cessu virtutis nūc flozet. nūc fru-
ctificat in nob. **L**abozem⁹ fratres bñ p hoc
fructu. qz bonoz laboz gloriofus est fructus
Flora ḡ nō quozūcūqz laboz sz tñ bonozū
laboz est fruct⁹ iste. nō em̄ est illoz laboz de
quibz d̄ **Sap. iij.** **S**apientia qđ abijcit 7 di-
sciplinā infelix est. 7 vacua est spes illoz. 7 la-
bozes sine fructu. **Sic ḡ** fruct⁹ iste bñ dicit⁹
est exercentiū se in bono p̄tra accidiā. **E**t iō
maria sup om̄s homies fuit hoc fructu di-
gnissima. qz sup om̄s hoies in bono fuit ex-
ercitissima. sicut bñ ostēdit **Beda** qđ super
hoc p̄bo. **M**agnificat aia mea dñm. iducit
ipam sic loquentē. **T**otū animi affectū i agē-
dis gratiaz laudibz offero totū qđ viuo. qđ
sentio. qđ discerno in ei⁹ magnitudine cōtē-
planda. totū in ei⁹ p̄ceptis obseruādīs impē-
do. **Q**uinto videam⁹ charissimi quomō-
do fruct⁹ marie sit liberaliū cōtra auariciaz
7 maxime illozū liberaliū qđ p hoc fructu re-
nunciāt om̄ibz tēporalibz. iuxta illud **Cañ.**
viij. **A**ir affert p fructu ei⁹ mille argenteos.
relinquēdo sez om̄ia. dicit interlinearis. **E**t
iterū glosa dicit. **P**er mille p̄fectio. p argen-
tū om̄e mundanū accipit. **Q**ui ḡ p̄fecte om-
ne mundanū p̄p̄o relinquit. ipse q̄si mille
argenteos p hoc fructu tradit. **S**ed ecce qđ
dare noluerit mille om̄ia relinq̄ndo. det sal-
tem aliqua p hoc fructu paupibz subueniē-
do. vt sit sicut oliua fructifera fructū miseri-
cordie ferēdo. **Q**uia vero summ⁹ misericor-
die fruct⁹ est summa misericordia que ē de⁹.
Ideo maria qđ habet misericordie fructū co-
piosissime tulit. **I**pa sic oliua fructifera. ipa
q̄si oliua speciosa i cāpis pueniētissime fuit.

Speculū beate uirginis

Propt̄ qđ bñ **Johes** damascen⁹ dicit. **Ma-**
ria in domo dñi plātata et īpinguata spū. et
oliua fructifera oīs fructū habitaculū facta
est. **Deu** qđ lōge ab isto fructu misericordiū
et terrena cōcupiscētiū sunt aīe auaroz. **De**
quibz dicit **Luc.** viij. **A** sollicitudinibz et diu. et
yolup. vite cūtes suffocant et nō referūt fru-
ctum. **Dicit** quoqz **Eccl̄s.** v. **Qui** amat diui-
tias. fructū nō capiet ex eis. **Sic** ḡ fruct⁹ iste
benedict⁹ liberaliū et t̄palia cōtemnētiuz est
et ideo maria sup oīs hoīes fuit h̄ fructu
dignissima. qz sup oīs hoīes in p̄emptu
t̄paliū fuit liberalissima. restāte beato **Ber-**
nardo qđ ait. **Quicqđ** maria honoris ī popu-
lo. quicqđ rex terrenazō paterna domo ha-
bere potuisset. oīa arbitrata est q̄si stercō-
ra vt christū lucrificeret. **Sexto** videam⁹
charissimi quō fruct⁹ **Marie** sit abstinentiū
p̄tra gulā. **Et** de h̄ nozem⁹ qđ dicit **Prover-**
bioz. xij. **De** fructu oris sui satiabit bonis.
Fruct⁹ marie fruct⁹ oris dici pōt. nō solum
qz oris oratiōe et doctrina. s; etiā qz oris ab-
stinētia acquirif. **De** isto fructu satiabit spi-
ritualibz qđ p̄ isto fructu abstinēs est a bonis
tēporalibz. **Satiabit** bonis de isto fructu qđ
cūqz esurit et sitit corporaliter. magis autē spū-
aliter p̄ isto fructu. **Un̄** beatus **Bernard⁹** ait.
Bon⁹ fruct⁹ est qđ animaz esuriētiū et sitiē-
tiū iusticiā. esca et pot⁹ est. **Bene** qđ p̄ hoc fru-
ctu esuriūt in mūdo. qz de ipō satiabunt in
celo. iuxta illud **Luc.** xj. **Beati** qđ nūc esurif
qz saturabimini. **Hic** ḡ p̄ hoc fructu absti-
nentes. ibi erūt de isto fructu comedentes.
Un̄ **Isaie.** iij. dicit. **Dicite** iusto. quoniā bene-
qm̄ fructū adinuentiōni suarum comedit.
Sic ḡ fruct⁹ iste benedict⁹ est abstinentiū cō-
tra gulā. et ideo maria sup oīs hoīes fuit h̄
fructu dignissima. qz sup oīs hoīes fuit h̄
gulā rēperatissima. **Propter** qđ bñ **Johes**
chrysostrōm⁹ ait. **Comesatrix** aut vinolenta
nūqz maria fuit. nō leuis. nō iocosa. nō cāra-
trix. nō turpiū p̄boz amatrix. talia certe intē-
perantiā sequi solēt. **Septimo** charissimi
videam⁹ quomō fruct⁹ vētris marie sit cōti-
nentiū cōtra luxuriā. **De** hoc em̄ dicit **San-**
piērie. iij. **Felix** sterilis et incoīgnata. qđ nes-
t. in de. ha. f. in r. a. sanctaz. **In** respectiōe
in ḡ p̄ gratiā. magis autē ī respectiōe p̄ gliaz
Et certe fruct⁹ vētris altissimi. fruct⁹ ven-
tris virginalis merito est fruct⁹ cōtinentiū
specialis. **Cū** em̄ p̄ fructū virginis benedi-
ctum benedicant oīs fideles generaliter

merito cōtinentes benedicent p̄ ipm̄ speciali-
ter. p̄ quē etiā cōtinentiū regina benedicta ē
p̄re omibz. vt dicit beatus **Bernard⁹** declarāf
Vere benedict⁹ fruct⁹ vētris tui in quo be-
nedicte sunt oīs gētes. de cur⁹ plenitudie
tu quoz accepisti cū ceteris. et etiā differē-
tius a ceteris. **De** luxuriosis qđ nullā partē
habēt in fructu virgineo. vt miseris qui nul-
lum habēt ramū qđ possit ferre fructū virgi-
neū. **Un̄** de adultera dicit **Eccl̄s.** xij. **Rami**
eius nō dabūt fructū. **Igit⁹** fruct⁹ iste beno-
dicit⁹ est cōtinentiū cōtra luxuriā. et ideo ma-
ria sup oīs fuit hoc fructu dignissima. qđ
sup oīs hoīes fuit castissima. sicut bene-
stat **Chryso.** dicit. **Di** ineffabilis lans ma-
rie. magis credebatur **Joseph** castitati eius
vterō ei⁹. et p̄ gratiā qđ nature. possibilē cre-
debat mulierē sine viro cōcipere qđ **Mar-**
ia posse peccare. **Di** ḡ maria felicissima qđ ve-
tanqz virtuosissima fructu diuino fuit di-
gnissima. adiuua nos vt virtutibz ad hunc
fructū p̄tingere valeam⁹. dñm nostp̄. **Ihm̄**
xp̄m filiū tuū **Amen.**

Benedict⁹ fruct⁹ vētris tui. **Vidim⁹**
de bñdico fructu vētris marie dō
et q̄lis fuit. vidim⁹ qđ qz et qualiū sit
Videam⁹ nūc ad qđ et ad q̄les effect⁹ neces-
sari⁹ sit. **Nā** fruct⁹ iste h̄ malū. fruct⁹ ad bo-
num necessari⁹ est. **Necessari⁹** est quide p̄ter
sex effectus p̄tra malū. necessari⁹ est etiā pro-
pter sex effect⁹ ad bonū. **Hui⁹** itaqz bñdici
fruct⁹ sunt duodecim effect⁹ valde viles. si-
ue duodecim vilitates valde nobiles. p̄
quibz merito eius dē fruct⁹ laudant oīs bo-
mines. iuxta qđ scriptū est in ps̄. **Confiteā** tibi
p̄li de⁹ confiteā tibi p̄li oēs. tra dedit fructū
suū. **Prim⁹** ḡ fruct⁹ effect⁹ est expiatio cul-
pe mortalis. scđs pacificatio inimiciz capi-
talis. terti⁹ sanatio plage original. quar⁹ re-
leuatio in edie mētal. q̄ni⁹ euitatio ire iudic-
ialis. sext⁹ elōgatio pene gehēnalis. septim⁹
renūciatio subē t̄pal. octau⁹ locupletatō aīe
rōnalis. non⁹ cōsummatō vite spūal. decim⁹ re-
multiplicatio ecclie vniuersal. vñdecim⁹ ren-
tegratio ruine empirreal. duodecim⁹ p̄peru-
atio glie eternal. **Pr̄io** ḡ charissimi fruct⁹
marie bñ dicit⁹ necessari⁹ ē ad expiatiōz cul-
pe mortal. **De** h̄ exponi p̄t qđ dicit **Isa.** xxxij.
Iste oīs fruct⁹ vt auferat p̄ctm̄ ei⁹. **Di**o fru-
ctus itelligi p̄t ille de qđ beatus **Bern⁹** loquit⁹
ait. **In** cruce p̄det oīs fruct⁹ vite qz ipa ar-
bor vite in medio paradisi. **Di**s ḡ fruct⁹ ē tot⁹

fructus illo. **Hic** fructus ad hunc datus est. ad hunc namque est ad hunc passus est. ut auferat peccatum hominibus. Ipse enim. sicut angelus inquit **Barth.** primo saluum fecit populum suum a peccatis eorum. Ipse quod est deus quod **Johannes** dixit. **Ecce** agnus dei. ecce qui tollit peccata mundi. **Iste** ergo agnus. iste certe fructus tollit peccata mundi tam mortalibus quam venialibus. ut quod per hunc fructum purgatur a venialibus ut fructum fructum ponat. purgatur a venialibus ut fructum abundanter ferat. iuxta **Joh. xv.** Omne quod facit fructum purgabit eum ut fructum plene afferat.

Secundo charissimi fructus marie benedictus necessarius est ad pacificationem inimicitie capitalis que fuit inter deum et hominem. inter angelos et homines. Unde **Isa. lvij.** Creavi fructum labiorum pacem. pacem enim que longe est et que prope est. **Fructus** ventris marie bene potest dici fructus labiorum marie quod dum de labiis suis stilla uerit mellis sua uerba illa. **Ecce** ancilla domini facta mihi secundum uerbum tuum. statim cocepit mellis suum fructum suum. **Uere** mellis sua labia. sicut dicit **Cantico. iij.** **Fauis** distillas labia tua spumosa. **Hoc** ergo labiorum fructum **Ihm** christum deus pater creauit siue fecit pacem. **Pacem** inquam ei que longe est pro culpa. ut fiat prope pro gratia. **Pacem** enim que prope est pro gratia. ne fiat longe pro culpa. **Ipse** enim (sicut apostolus ait) est pax nostra que fecit utramque unum. **Fructus** iste enim factus est pax inter homines. que longe est in mundo. et inter angelos. que prope est in celo. utrosque pacificauit in parabulo. iuxta illud **Ephe. ij.** **Pacificas** pro sanguine crucis eius. siue que in celis siue que in terris sunt. **Itaque** fructus iste pax hominis ad hominem. pax hominis ad angelum. pax hominis ad deum factus est. **Quid** mirum si per hunc fructum pacem habeat homo cum deo. cum ipse fructus pacificus sit deus et homo. **Testatur** **Beda** qui ait. **Terra** nostra dabit fructum suum. quod ergo maria que de terra corporis habuerat filium genuit. diuinitate quidem deo patri coequalis. sed sibi carnis ueritate consubstantialis.

Tertio charissimi fructus marie benedictus necessarius est ad curacionem plage originalis grauius enim plaga imo grauius plagis homo in ceteris in latrones uulneratus est. dum pro originalem peccatum tam cecus ad uerum. tam infirmus ad bonum. tam prius ad malum factus est. **Sed** hec plage per hunc fructum sanantur. **In** hac quidem uita in presentia sanantur pro gratia. in futura uero tota in toto sanabuntur pro gloria. **Unde** bene legitur **Apocal. xxi.** quod angelus ostendit **Johanni** lignum uite per menses singulos reddens fructum suum. et folia ligni ad sanacionem gentium. **Lignum** uite est ma-

ter uite **Maria.** uel lignum uite est lignum crucis. uel etiam lignum est ipse auctor uite **Ihesus** christus. qui est et fructus uite. huiusmodi folia sanatiua sunt uerba et documenta edificatiua. **Si** autem sanatiua sunt folia eius. quanto magis sanatiuus est ipse fructus. ut ergo per hunc fructum sanemur accedamus ad arborem eius. accedamus inquam ad **Mariam** orantes cum **Anselmo.** qui orans ait. **Exaudi** me domina. sana animam serui tui peccatoris pro uirtute benedicti fructus uentris que sedet in dextera omnipotentis patris sui. **Quarto** charissimi fructus marie benedictus necessarius est ad releuationem inedia siue famis mentalis. ne propter defectum nutrimenti deficiat animalia dei. **Propter** quod bene dicit **Joel. ij.** **Nolite** timere animalia regionis. quia germinauerunt speciosa deserti. et lignum attulit fructum suum. **Desertum** quod sine cultura germinat et profert pastum animalium. signare potest **Mariam.** que sine cultura maritima. protulit filium. que est pastus omnium fidelium. **Ideo** quod bene de ipsa dici potest illud **Ezech. xxxvi.** **Terra** illa in cultura facta est ut ortus voluptatis. **Speciosa** huiusmodi felicitatis deserti sunt speciosa germina celestium desideriorum. speciose herbe operum bonorum. speciosi flores uirtutum et donorum. speciosa folia uerborum. et certe speciosus fructus uentris sui. qui est pastus omnium iustorum. **Maria** est desertum hoc speciosum. **Maria** quoque est lignum hoc fructuosum. de quo dicitur. et lignum attulit fructum suum. **Uere** mirabile fructum per quem tam famem quam sitis releuat animalium. sicut testatur beatus **Bernardus** dicens. **Bonus** fructus que animalium esurientium et sitientium esca et potus est. **Nolite** ergo timere animalia dei. nolite timere fideles christi quia inedia deficiatis cum plena pascua in deserto. plenum fructum in ligno. plenum etiam pabulum in presepio habeatis. **Ait** enim beatus **Bernardus.** **Natus** reclinat in presepio. ut fideles omnes uelut sancta animalia carnis sue alimentum reficeret. **Et** beatus **Augustinus** ait. **Uere** splendendum in quo non iacuit fenum animalium. sed angelorum inuentum est pabulum. **Quinto** charissimi necessarius est fructus **Marie** benedictus ad euersionem ire iudicialis. quia uirtus certam habet omnis iniustus sicut fructum quo ira iudicij euadere certum uirtus habet omnis iustus. **Unde** in psalmo dicitur. **Si** uirtus est fructus iustus. u. est deus in celo. in terra. eos. id est iniustos. sicut exponit glo. **Iniustos** namque iudicabit deus in terra. dum in iudicio iusti in aere erunt. iniusti uero in terra remanebunt.

Speculū beate uirginis

quia terrenis deū adheferūt. ita vt dicere possent **A**dhesit i terra vter noster. Dñs g̃ ibi sic vtiqz est fructus suavis iusto. sic vtiqz erit iudex g̃uis iniusto. **U**e g̃ eis q̃ fructum tā suauissimū p̃uertit sibi in iudiciū amarissimū. sicut d̃r **A**mos. vi. **C**ōuertistis i amaritudinē iudiciū. z fructū iusticie i absinthiū. **F**ructus iusticie. fructus iusti. **I**ustus est fructus marie. **D**e q̃ certe beat⁹ **J**ob ait. **I**ustū fructum dedit terra h̃go. qz veritas de terra ozta est. **S**exto charissimi necessari⁹ est fructus marie b̃ndict⁹ ad elōgationē siue declinationē pene genēnalis siue mort⁹ eternal⁹ de q̃ exponere possum⁹ qd̃ dicit. iij. **R**eguz. xviij. **T**ransferā vos in terrā fructiferā z fertile vini. terrā panis z olei ac mellis. z viuētis z nō moriemini. **I**n terrā marie vel i terrā ecclesie trāferent̃ q̃ toto corde ad ipsam p̃uertunt. **N**ec aut̃ terra valde est fructifera ferēs fructū panis vini olei z mellis domini nōstr̃ ih̃m xp̃m. **I**pe nāqz nobis est fructus panis p̃fortitatis p̃tra defectū. ip̃e nobis est fructus vini ad p̃fectū. ip̃e quoqz nobis est fructus olei illuminātis intellectū. ip̃e insuper nob̃ est fructus mellis dulcorāt⁹ affectū. **P**er h̃mōi certe fructū viuēt⁹ charissimi z nō moriemini morte eterna **B**̃ndicta sit terra hui⁹ fruct⁹. b̃ndict⁹ sup̃ om̃ia sit ip̃e fruct⁹ p̃ quā exempti sum⁹ a tātis malis. sic etiā bene declarauit **A**nsel. cū dixit. **Q**uid digne referā genitrici dei z dñi mei. p̃ cui⁹ fecūditatē capitius sū redēpt⁹. p̃ cui⁹ p̃tū de morte eterna sum exempt⁹. p̃ cui⁹ plē pdit⁹ sum restituit⁹. z de exilio miserie ad patriā sum reductus. **B**̃ndicta in mulierib⁹. hec om̃ia mihi dedit b̃ndict⁹ fruct⁹ ṽtris tui i regeneratione baptisimat⁹ sui. **U**e g̃ om̃ib⁹ ab isto fructu alienis. **S**criptū nāqz est. **O**m̃is arbor q̃ nō facit fructū bo. exci. z in ignē mittet. **S**eptimo charissimi necessari⁹ est fruct⁹ marie b̃ndict⁹ ad renūciationē siue p̃ceptū substantie tp̃alis. **U**ñ **L**an. viij. d̃r. **A**ir affert p̃ fructu ei⁹ mille argēteos. relinq̃ndo tp̃alia dicit in terlineas. **N**ā sic alia glosa dicit. p̃ mille perfectio. p̃ argentū h̃o om̃e mūdānū accipit. vñ q̃si mille argēteos p̃ h̃ fructu dat. q̃cūqz p̃fecte om̃ib⁹ tp̃alib⁹ p̃ xp̃o renūciat. z vere merito p̃ h̃ fructu oīa tp̃alia feruētē vilipēdit. quicūqz q̃ p̃ciosissim⁹ sit ille fruct⁹ diligent̃ attendit dicens illud **P**rouer. viij. **B**elior est fruct⁹ me⁹ auro z lapide p̃cioso. z genimina mea auro electo. **A**ir certe est q̃cūqz tā viril

est. vir aut̃ ille viriliter p̃ h̃ fructu p̃temere dz nō solū res z diuitias sed etiā honores z potētias. dicens illud **J**udiciū. ix. **N**ō possis deserere dulcedinē meam fructusqz dulcissimi z ire vt iter cetera ligna pmouear. **S**uauiissimi sunt fruct⁹ xp̃i z charitas. **L**igna siluaz sic dicit glosa. sunt homines instructi eterno incēdio p̃parati. **I**git̃ p̃ fruct⁹ istos suauissimos viriliter p̃tēnat honores super ligna siluaz piculossimos. viriliter p̃tēnat oīa p̃pter fructū b̃ndictū. q̃ est sup̃ om̃ia b̃ndict⁹ de⁹ in secula. **O**ctauo charissimi necessari⁹ est fruct⁹ marie b̃ndict⁹ ad locupletationē siue repletionē aīe rōnalis. **U**ñ dicit **P**rouer. xij. **D**e fructu ozis sui vnusqz replebit bonis. **D**ñm̃ iesum nō solū fructū ṽtris. s̃z etiā fructū ozis nō incōgrue facemur qz ip̃i⁹ ozis p̃dicatiōe. ozis p̃fessione. ozis oratione meremur. **I**pm̃ q̃z ore exteriori summus sacraliter. ore q̃z interiori sp̃ualit̃. q̃e qd̃ **H**iero. ait. **F**los marie fac⁹ est fructus vt nos illū comederem⁹. **D**e isto fructu ozis vnusqz replebit fidel⁹ bonis sp̃ualū diuitiaz. bonis inqz p̃tutū z gr̃az. **D**e talū bonoz repletioe apl̃s dicit **R**o. xv. **D**e aut̃ ip̃i repleat vos om̃i gaudio z pace i credēdo. vt abūderis i spe z p̃tute sp̃ūsc̃i. **D**e br̃a hui⁹ fruct⁹ plenitudo. qua replet⁹ est nō solū ager h̃ginis hūc fructū p̃ducētis. s̃z etiā lac⁹ cus vnus cuiusqz fidelis hūc fructū p̃tinet. sicut patet p̃ beatū **H**iero. q̃ ait. **B**ene ager plen⁹ dz. qz plena h̃go maria p̃nunciā d̃ cuius ṽtero credētib⁹ fruct⁹ vite p̃cessit. z nos om̃es de plenitudine ei⁹ accipim⁹ gr̃am p̃t̃ia. **N**ono charissimi necessari⁹ est fructus marie b̃ndict⁹ ad p̃fectionē vite sp̃itualis. **U**ñ de viro p̃fecto b̃ñ in ps. d̃r. **E**t erit tāqz lignū qd̃ plātātū est sec⁹ decursus aqz. z vnusqz p̃sperabit. **Q**uid intelligere debem⁹ p̃ decursus aqz. nisi irrigationes gr̃az. p̃ q̃s b̃o dat siue p̃fert fructū suū dñm̃ ih̃m̃ christū. **T**res aut̃ hic cōditiōes p̃fecte vite insinuat q̃ h̃oīem h̃ fructu fructifex comitāt. **P**erfectoz nāqz est tps suū nō negligere. p̃pter qd̃ b̃ñ dz. **F**ruct⁹ suos dabit in tpe suo. **P**erfectoz q̃z est in p̃bis inuicilib⁹ nō defluere. p̃pter qd̃ b̃ñ addit. z foliū ei⁹ nō defluet. **P**erfectoz rū insup̃ est q̃ sp̃ūi p̃spera sunt nō obmittere. p̃pter qd̃ b̃ñ subiūgit. **O**m̃ia q̃cūqz faciet p̃sperabit. **U**el certe ei q̃ hūc fructū p̃ charitatē tulerit om̃ia p̃sperabit. q̃ñ sibi om̃ia i bonū coopant. sicut scriptū est **R**oma. viij.

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible due to fading and bleed-through from the reverse side.]

Scimus quoniam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Beatus vir qui tam perfecte vult fructum istum ut spiritus suum non transierat infructuosum. ut verbum sibi non defluat ociosum. ut opus sibi non pereat fruustum. sicque sit tamquam lignum fructiferum spiritualiter. quemadmodum etiam maria fuit corporalis. de qua beatus Bernardus ait. O vere lignum vite quod solum dignum fuit portare salutis fructum. Decimo carissimi necessarii est fructus marie benedictus ad multiplicationem ecclesie vniuersalis. Unde dicit Proverbia. xxxi. De fructu manuum suarum plantauit vineam. Dominus iesus sicut benedixit fructum ventris. quia ventre cocitum. sicut benedixit fructus oris dicitur. quia ore sumimus. ita bene fructum manuum dicitur. quia manibus bonorum operum acquirunt. manibus quoque sacerdotum libi ministrant. Unde fructus iste plenissime est fructus marie. fructus certe ventris eius est. quia de ventre eius singularissime natus est. Fructus etiam oris eius est. quia ore eius dulcissime cocitatus est. fructus quoque manuum eius est. quia manibus eius deuotissime attrahitur est. De isto itaque manuum fructu maria vel primitiua ecclesia sicut exponit glossa. plantauit vineam. id est ecclesiam vniuersalem per orbem diffusam. Quod palmities huius vinee videlicet fideles ecclesie per hunc fructum multiplicati sunt. duz rectores ecclesie in cordibus fidelium eundem fructum spiritualiter nasci fecerunt. Hinc bene in psalmo dicitur. Fecerunt fructum natiuitatis. et benedixit eis. et multiplicati sunt in eis. Et quia ecclesia de omnibus generationibus est per hunc fructum multiplicata. Ideo virgo hunc fructum produces merito ab omnibus generationibus predicatur beata. Propter quod bene ipsa ait. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. De quibus verbis loquens Bernardus. inducit maria loquentem sic. Ecce iam video quod futurus est in me. quod fructus procedat de me. quod et quarta bona non mihi soli sed omnibus generationibus puenient per me. Undecimo carissimi necessarius est fructus marie benedictus ad restorationem ruine empirrealis. ruine inquam facte in celo empirreo. De hoc notare possumus quod dominus de medulla cedri plantare volens dixit Ezechiel. xxvii. In monte sublimi israel plantabo illud. et erumpet ut germen et faciet fructum. Hons sublimis est sublimis illa mansio. sublimis illa societas angelorum. quia benedixit mons israel dicitur. quia israel visio dei interpretatur. Et ecce angeli semper sunt in visione dei. testate eorum quod ait in euangelio Matthei. angeli eorum semper

vident faciem patris mei qui in celis est. In isto sublimi monte. in ista sublimi angelorum societate deus plantauit illud quod de massa productionis elegit. plantauit inquam medullam cedri. medullam generis humani. id est omnes electos dei. quorum quidam in re. quidam in spe plantati iam sunt in angelico monte. O vere super omnia diligendus fructus. propter quem tam sublimiter plantatur omnis electus. Libenter hunc fructum dominum nostrum iesum christum portare possumus. propter quem inter angelos iam in spe plantati sumus. huic etiam fructui semper gratias agimus. cuius gratia angelorum vniuersitatem reintegramus. Unde huius fructus misericordiam maria bene potest gloriari et dicere verba illa que beatus Bernardus. quasi ex ore marie loquens ait. Angelicarum generationum numerus per meum generatum reintegrabitur. et hominum generatio per adam benedicta per benedictum fructum ventris mei ad eternam beatitudinem regenerabitur. Duodecimo carissimi necessarius est marie fructus benedictus ad perpetuationem glorie eternalis. quia eterna non esset nisi per hunc fructum conseruaretur. Unde dicit Proverbia. xxi. Fructus iusti lignum vite. Optime fructus iste dicitur est lignum vite. quia sicut lignum fuit ad seruandam vitam naturalem in paradiso terrestri. sic christus est ad seruandam vitam eternam in paradiso celesti. Nec ergo tanta bona que per benedictum marie fructum consequimur. benedictus ille Anselmus bene aduertit cum dixit. Nec tanta bona per benedictum fructum benedicti ventris benedictae marie pueniunt. Sic ergo carissimi audistis quod benedictus fructus marie necessarius omnino est. Primo ad expiandam culpam mortalem. Secundo ad pacificandam inimiciam capitalem. Tercio ad sanandam plagam originale. Quarto ad releuandam inedia mentalem. Quinto ad vitandam iram iudiciale. Sexto ad declinandam penam gehennalem. Septimo ad stemmendam substantiam temporalem. Octauo ad locupletandam animam rationalem. Nono ad consummandam vitam spiritualem. Decimo ad multiplicandam ecclesiam vniuersalem. Undecimo ad reparandam ruinam empirrealem. Duodecimo ad seruandam gloriam eternalem. Et ecce hi duodecim effectus siue utilitates huius fructus signari possunt. per duodecim fructus ligni vite. quos omnes habemus in fructu ventris marie. De quibus duodecim fructibus legitur Apocalypsis. xxii. et angelus ostendit Jobani lignum

